

Regeringens proposition

1989/90:123

om fisket

Prop.
1989/90:123

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 22 mars 1990 för de åtgärder och ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Mats Hellström

Propositionens huvudsakliga innehåll

EFTA:s rådsmöte beslutade den 14 juni 1989 att EFTA-konventionen fr. o. m. den 1 juli 1990 skall ändras så att en fullständig frihandel med fisk och andra marina produkter skall råda fr. o. m. år 1994. I propositionen föreslås att ändringarna i konventionen skall godkännas av riksdagen.

EFTA-överenskommelsen leder till att centrala delar av fiskepolitiken måste förändras stegvis. I propositionen lämnas förslag till regleringen av priserna på fisk under budgetåret 1990/91 som innebär ett första steg i en sådan förändring bl. a. genom att utgiftsramen inte räknas upp. Ett andra steg är den möjlighet som överenskommelsen innehåller att direktlanda fisk i andra medlemsländer fr. o. m. den 1 juli 1992.

EFTA-överenskommelsen begränsar möjligheterna att använda generella statliga stöd till fisket. Den ytterligare anpassning som måste vara klar till den 1 januari 1994 skall, mot bakgrund av vad överenskommelsen medger, ha som utgångspunkter dels en marknadsreglering för sill/strömming i form av lägsta tillåtna pris och köp av överskott, dels ett stöd till fisket i regionalpolitiskt motiverade områden. Utgångspunkterna skall ligga till grund för en närmare utredning om hur styrmedlen bör utformas i detalj. I utredningsarbetet skall hänsyn tas till behovet av åtgärder som de pågående överläggningarna mellan EFTA och EG kan föranleda.

Den statliga administrationen på fiskets område behöver förnyas med hänsyn bl. a. till de förändringar som sker inom fisket. Vid den översyn som skall göras av fiskeristyrelsen kommer frågan om en samordning med den centrala myndighetsfunktionen på jordbrukets område att prövas. I enlighet med riksdagens uttalande i december 1989 kommer länsfiskenämnanderna att inordnas i länsstyrelserna.

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Engström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Löow, Persson, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsråden Gradin och Hellström

Proposition om fisket

Statsrådet Hellström anför: Den svenska fiskenäringen har under senare år genomgått stora förändringar. Den mest genomgripande är utvecklingen mot ett starkt internationellt beroende. I de havsområden som Sverige fiskar utvidgades sålunda de nationella fiskezonerna i mitten av 1970-talet. En konsekvens av detta är att tyngdpunkten i det svenska havsfisket har förskjutits från Västerhavet mot Östersjön. Genom avtal sker dock ett utbyte av fiskerättigheter mellan länderna. Sveriges fiskare kan alltså erhålla särskilda licenser för fiske i andra länders zoner.

En annan väsentlig internationell fråga för fiskenäringen är de pågående förändringarna av handelsregleringarna. Dessa berör oss globalt genom de pågående överläggningarna inom GATT. Men minst lika betydelsefullt är vad som sker inom EFTA och mellan EFTA och EG. En huvudlinje i samtliga dessa fall är att skapa en friare handel, även för fisk och fiskprodukter.

Inom EFTA har en överenskommelse träffats om full liberalisering av handeln med fisk och marina produkter. Statsrådet Gradin redogör i det följande för denna överenskommelse. Eftersom regleringar av olika slag och generella subventioner i princip inte är förenliga med en fri handel kommer överenskommelser om en sådan handel att kräva förändringar av de fiskeripolitiska medlen. Det är därvid nödvändigt att förändringarna i vårt lands politik håller jämna steg med andra länders. De åtgärder som måste vidtas kan därför inte bestämmas helt nu. Jag återkommer närmare i det följande till denna fråga.

Ytterligare ett mycket väsentligt nytt förhållande för det svenska fisket är förändringarna i fiskbestånd och marknad. Ett exempel är det ökade beroendet av att avsätta sill på marknaden samtidigt som efterfrågan generellt sett är svag. Ett ökat laxfiske i Östersjön möter allt skarpare konkurrens från odlad laxfisk, både inhemsk och importerad. Konsumtionen av fiskmjöl i jordbruket minskar både till följd av förändringar inom jordbruksnäringen och motstånd från konsumenterna. Sammantaget innebär detta stora påfrestningar inte bara för yrkesfisket utan också för den svenska industri som förädlar fisk.

Den svenska fiskenäringen står alltså inför behovet av en strukturomvandling som måste ske i former som är acceptabla för alla. Det är angeläget att denna omvandling inte fördröjs. Alla som är berörda har

behov av att förutsättningarna för framtiden klarläggs så snart som möjligt.

Frihandelsöverenskommelsen inom EFTA och de utredningsförslag som redovisas i det följande ger emellertid inte tillräckligt underlag för att nu lägga fast en fullständig fiskepolitik för framtiden. De pågående handelsöverläggningarna vilkas resultat inte kan förutses är den väsentligaste orsaken till detta. Det är mot bakgrund härav som jag i det följande tar upp endast vissa specifika frågor för fisket. Jag kommer därvid också att redovisa de bedömningar jag gör i fråga om ytterligare utredningsbehov. Det senare gäller bl. a. den statliga administrationen på fiskets område för vilken förutsättningarna kommer att bli starkt förändrade.

Sammanfattningsvis behandlas bl. a. följande frågor. Det föreslås att riksdagen skall godkänna de ändringar i EFTA-konventionen som leder till en liberalisering av handeln med fisk och marina produkter. Även om detta kommer att medföra stora förändringar för den samlade svenska fiskenäringen görs den bedömningen att det övergripande målet för fiskepolitiken, så som det redovisades för riksdagen år 1985, kan ligga fast. Däremot måste det statliga stödet till fisket anpassas både vad gäller prisstöd och andra generella ekonomiska stöd. Den närmare utformningen av en sådan anpassning, som måste vara fullt genomförd till utgången av år 1993, behöver utredas närmare. Detta skall göras av statens jordbruksnämnd och fiskeristyrelsen. Det förslag som lämnas till prisreglering på fisk under nästa budgetår innebär ett första steg i anpassningen genom att utgiftsramen inte räknas upp och genom en markerad regionalpolitisk inriktning. Den statliga administrationen på fiskets område behöver förnyas. Avsikten är att utformningen av den centrala myndighetsfunktionen som består av fiskeristyrelsen och viss del av jordbruksnämnden skall utredas närmare. I enlighet med riksdagens uttalande i december 1989 kommer länsfiskenämnarna att inordnas i länsstyrelserna.

Statsråden Gradin och Hellström anmäler sina förslag. Anförandena och förslagen redovisas i underprotokollen för utrikes- och jordbruksdepartementen.

Statsrådet Hellström hemställer att regeringen i en gemensam proposition förelägger riksdagen vad han och statsrådet Gradin har anfört för de åtgärder och ändamål som de har hemställt om.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredragandena har anfört för de åtgärder och ändamål som föredragandena har hemställt om.

Regeringen beslutar vidare att de anföranden som redovisas i underprotokollen skall bifogas propositionen som *bilaga 1 och 2*.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 mars 1990

Föredragande: statsrådet Gradin

Anmälan till proposition om fisket

1 Inledning

När konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA-konventionen) förhandlades fram under år 1959, beslutades om särregler för bl.a. fisk och andra marina produkter. Artiklarna 26, 27 och 28 i konventionen bildar grunden för fiskhandelns undantag från EFTA:s generella regler om frihandel. I en bilaga E till konventionen återfinns varulistan över vilken fisk och vilka andra marina produkter som är undantagna.

Vid EFTA:s statsministermöte i Oslo den 15 mars 1989 fattades ett principbeslut om full liberalisering av handeln med fisk och andra marina produkter.

EFTA:s råd beslutade den 14 juni 1989 om att nödvändiga konventionsförändringar skulle vidtas syftande till en fullständig frihandel inom detta område senast den 31 december 1993. Ändringarna skulle träda i kraft den 1 juli 1990. Ändringarna innebär att texten under artiklarna 27 och 28 utgår, att artiklarna 26 och 38 erhåller ny lydelse samt att bilaga E ändras till att innehålla övergångsbestämmelser för fisk och andra marina produkter. Ändringarna skall underställas medlemsstaterna för godkännande.

Rådet kom också överens om tolkningar av vissa artiklar i EFTA-konventionen samt ett övergångsarrangemang för import av sötvattensfisk till Schweiz.

Ändringarna i konventionen samt de överenskomna tolkningarna bör i engelsk text och svensk översättning fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *underbilaga 1.1* och *underbilaga 1.2*.

2 Föredragandens överväganden

Mitt förslag: Ändringarna av artiklarna 26, 27, 28, 38 samt bilaga E till EFTA-konventionen skall godkännas.

Bakgrunden till mitt förslag: Bland EFTA-länderna återfinns några av världens främsta fiskerikationer. Även med den sammansättning som det ursprungliga EFTA hade år 1960, var det mycket svårt att komma överens om en frihandel inom fiskområdet. Detta ledde till att fisksektorn undan-

togs från att omfattas av konventionens artiklar 2–16 samt 18–25, dvs. i praktiken de handelsregler som utgör grundstenarna för EFTA som frihandelsområde. Bestämmelser om undantag finns intagen i artikel 26. Innebörden av undantaget är att för detta område enbart artikel 17, som handlar om rätten att ingripa mot subventionerad eller dumpad import, är tillämplig.

EFTA:s målsättning i fråga om handel med fisk och andra marina produkter har lagts fast i artikel 27. Målsättningen är att, under beaktande av medlemsstaternas nationella fiskeripolitik samt de särskilda förhållanden som råder inom fiskerinäringen, underlätta handeln med fisk och andra marina produkter. Där nämns särskilt att denna utveckling skall bereda medlemsstater, vilkas ekonomi i stor utsträckning är beroende av sådan export, rimlig reciprocitet.

De fiskprodukter som sålunda är undantagna från frihandelsystemet för industrivaror, är uppräknade i bilaga E. Bilagan upptar fisk i färsk, kyld, fryst, saltad, torkad eller rökt form, med undantag för djupfrysta filéer, som behandlas som industrivaror. Den upptar vidare alla slag av kräftdjur och blötdjur, med undantag för djupfrysta skalade räkor andra än Dublin Bay-räkor. Övriga fiskprodukter och andra marina produkter i form av hel- eller halvfabrikat faller under konventionens allmänna bestämmelser rörande handeln med industrivaror.

Rådet har befogenhet att besluta om att avföra produkter från listan i bilaga E.

Under årens lopp har flera försök gjorts att reducera antalet produkter i bilaga E, men av olika skäl har enbart ett fåtal produkter avförts från listan.

Artikel 28 manifesterar ytterligare svårigheterna att komma överens inom detta område. Enligt denna artikel skulle rådet före den 1 januari 1961 påbörja en undersökning av förhållandena i fråga om handeln med de produkter som fanns angivna i bilaga E. Undersökningen skulle beakta målet i artikel 27 och vara avslutad före den 1 januari 1962. Det skulle dröja över 25 år innan enighet om frihandelsprincipen inom detta område kunde nås.

I och med att EFTA-länderna blev färre och den internationella situationen för fisket ändrades, blev det successivt möjligt att åter aktualisera frågan om att åstadkomma en liberalisering av fiskhandeln inom EFTA. EFTA-parlamentarikernas enhälliga rekommendation till ministrarna i juni 1987 att ta de nödvändiga stegen för att helt liberalisera fiskhandeln inom EFTA med en fyra till fem års anpassningsperiod, var en kraftig markering att arbetet med fiskfrågan måste fortsätta. EFTA-ministrarna svarade på denna uppmaning vid sitt möte i Tammerfors i juni 1988. En arbetsgrupp på statssekreterarnivå tillsattes med uppgift att utarbeta rekommendationer för en liberalisering av fiskhandeln samt ange lämplig tidtabell. Arbetsgruppen anmodades presentera dels en delrapport till påföljande ministermöte, dels en slutrapport inför ministermötet i juni 1989. Ministrarna begärde också att en ingående analys av alla relevanta aspekter av statliga stödåtgärder till fiskerisektorn skulle genomföras.

När EFTA:s statsministrar möttes i Oslo i mars 1989 hade arbetet i

arbetsgruppen framskridit så långt att statsministrarna kunde enas om ett principbeslut om full liberalisering av handeln med fisk och andra marina produkter att gälla från och med den 1 juli 1990. Principbeslutet omfattade inte enbart gränsskydd utan även handelssnedvridande statsstöd och konkurrensregler.

Arbetsgruppen presenterade sitt slutgiltiga förslag i juni 1989 inför EFTA:s rådsmöte på ministernivå i Kristiansand. Rådet beslutade den 14 juni 1989 om att nödvändiga konventionsförändringar skulle vidtas och att dessa skulle träda i kraft den 1 juli 1990, syftande till en fullständig frihandel med fisk och andra marina produkter senast den 31 december 1993.

Överenskommelsens innehåll:

Det formella rådsbeslutet om en ändring av EFTA-konventionen återfinns i *underbilaga 1.1*.

Ändringen innehåller förslag till en ny lydelse av *artikel 26*. Enligt den nya lydelsen skall fisk och andra marina produkter omfattas av samtliga bestämmelser i konventionen.

Artiklarna 27 och 28 utgår.

I *artikel 38* ändras benämningen av bilaga E.

Bilaga E ändras enligt följande:

I *artikel 1* slås fast att fisk och andra marina produkter skall, om inte annat nämns i artiklarna 2 till 4, omfattas av bestämmelserna i konventionen från och med den 1 juli 1990.

Artikel 2 fastställer att vissa statliga stödåtgärder till fiskerisektorn skall elimineras senast den 31 december 1993. Vilka stödåtgärder som avses preciseras i de överenskomna tolkningarna av *artikel 13* i konventionen.

I *artiklarna 3 och 4* redogörs dels för de undantag från frihandeln som Sverige till den 31 december 1993 under vissa omständigheter kan upprätthålla för sill/strömming och torsk, dels för Finlands möjligheter att upprätthålla nuvarande regim för lax och strömming. Finland skall, senast den 31 december 1992, presentera en tidtabell för undanröjandet av sina undantag från frihandeln. Under den tid Finland upprätthåller den nuvarande ordningen för strömming, kan Sverige upprätthålla kvantitativa importrestriktioner för strömming samt produkter därav.

Vid rådsmötet i Kristiansand överenskomms även tolkningar av *artiklarna 10, 13, 14 och 16* i konventionen. Denna tolkningsöverenskommelse återfinns i *underbilaga 1.2*.

Artikel 10 behandlar kvantitativa importrestriktioner. Tolkningen innebär att från och med den 1 juli 1992 samma behandling skall medges för fisk och andra marina produkter landade av andra medlemsstaters fartyg som motsvarande produkter landade av det egna landets fiskefartyg. Detta avser samtliga föreskrifter och krav som kan inverka på varornas försäljning och distribution.

Statliga stödåtgärder behandlas i *artikel 13* i konventionen. I den nu aktuella tolkningsöverenskommelsen till denna artikel, som kompletterar de tidigare överenskommelserna, återfinns bl. a. en förteckning av statliga

stödåtgärder för fiskerisektorn som normalt skall anses vara i överensstämmelse resp. inte vara i överensstämmelse med konventionen. Det bör noteras att när man nämner fiskerisektorn i punkt (c) avses härmed hela fiskerinäringen inkl. beredning av fisk.

Dessutom har överenskommelse träffats om ändringar i två andra tolkningsöverenskommelser, dels den s. k. Lissabonöverenskommelsen angående artikel 14, som från och med den 1 juli 1992 skall kompletteras med en text om icke diskriminerande försäljningspriser, dels den s. k. Bergenöverenskommelsen angående artikel 16, vari lydelsen av definitionen på "ekonomiska företag för produktion" ändras.

Slutligen överenskomms att Schweiz tills vidare får bibehålla sina nuvarande tullar vid import av viss sötvattensfisk. Denna överenskommelse skall tas upp för omprövning före den 1 januari 1993.

Skälen för mitt förslag: Överenskommelsen om att införa frihandel för fisk och andra marina produkter anser jag vara mycket viktig som ett led i att stärka EFTA. Jag vill i detta sammanhang peka på fiskerinäringens stora betydelse för flera av EFTA-länderna och att det redan i EFTA:s stadgar slås fast att man skall verka för en utveckling av denna handel. Det var angeläget att finna en lösning på denna fråga nu när EFTA-länderna står inför sin hittills största utmaning — förhandlingarna med den Europeiska Gemenskapen om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES).

För svensk del är det med tanke på de stora statsstöden till näringen utomordentligt viktigt att beakta konkurrensvillkoren samtidigt som man genomför frihandelsmålet för fiske. Konkurrensförhållandena kan aldrig bli identiska beroende på naturliga förutsättningar och att tillgången till fiskresurserna varierar mellan EFTA-länderna. Därför är det angeläget att finna ett system där inte dessa obalanser accentueras genom handelsnedvridande statliga stödåtgärder. Överenskommelsen inom EFTA tar sikte på att fastställa enhetliga regler inom detta område. Jag är övertygad om att detta kommer att underlätta branschens anpassning till den kommande frihandeln och innebära att Sverige på fiskeområdet kan konkurrera med de andra EFTA-länderna på jämförbara villkor.

Enligt min mening är överenskommelsen om ändringarna av EFTA-konventionen av sådan vikt att den bör underställas riksdagens godkännande.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att godkänna ändringarna av artiklarna 26, 27, 28, 38 samt bilaga E till EFTA-konventionen.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 mars 1990

Föredragande: statsrådet Hellström

Anmälan till proposition om fisket

1 Inledning

Med stöd av regeringens bemyndigande tillkallades i december 1988 en särskild utredare¹ för att utvärdera prisregleringen på fisk och gå igenom den statliga administrationen på fiskets område. Utredningen, som antog namnet 1989 års fiskeriutredning, överlämnade i augusti 1989 betänkandet (SOU 1989: 56) Fiskprisregleringen och fiskeriadmissionen. Betänkandet har remissbehandlats. Till protokollet i detta ärende bör fogas en förteckning över remissinstanserna och en sammanställning som sammanfattar betänkandet och remissyttrandena som *underbilaga 2.1*. Beträffande nuvarande förhållanden m. m. samt utredarens närmare överväganden hänvisas till betänkandet.

Regeringen uppdrog den 7 december 1989 åt statens jordbruksnämnd att efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation lämna förslag om prisregleringen på fisk under budgetåret 1990/91. Nämndens förslag som har överlämnats den 1 februari 1990 bör fogas till protokollet i detta ärende som *underbilaga 2.2*.

2 Den svenska fiskenäringens omfattning och inriktning

Fisk ingår som en viktig del i den svenska kosten. Många anser att andelen skulle behöva öka. Den svenska konsumtionen av fisk har sedan mitten av 1970-talet ökat med ca 4 kg till ca 30 kg per person och år. Genom åtgärder för att begränsa föroreningarna i havs- och insjövattnen och genom förbättrade distributionsmetoder, vilket sammantaget medverkar till en hög kvalitet på den vara som kan köpas i handeln, finns förutsättning för en fortsatt ökning av konsumtionen.

Antalet yrkesfiskare beräknas till ca 3 500, varav ca 250 sysselsatta i insjöfiske. Härtill kommer ca 600 binäringsfiskare. Antalet producerande företag inom vattenbruket uppgick år 1989 till ca 480 med ca 350 anställda. I fiskberedningsindustrin arbetade ca 3 200 personer. Antalet fiskefartyg var ca 1 600. Både antalet yrkesfiskare och fiskefartyg har minskat de senaste 15 åren. Sysselsättningen i fisket skapas till stor del i kust- och

¹ Verkställande direktören Åke Hallman.

skärgårdsområden där alternativa utkomstmöjligheter för befolkningen är få.

Den totala svenska fångsten av fisk uppgick år 1989 till ca 215 000 ton. Härav landades ca 16 000 ton i utlandet. Av totalfångsten var ca 85 000 ton sill/strömring avsedd för konsumtion, ca 50 000 ton torsk och ca 65 000 ton foderfisk. Fångstvärdet uppgick till ca 705 milj. kr. Torskfångstens andel av värdet var ca 46 % och konsumtionssillfångstens ca 16 %. Sedan år 1975 har totalfångsten varierat mellan ca 175 000–250 000 ton.

Avsättningen av svenskfångad sill/strömring på den inhemska marknaden uppgår årligen till ca 35 000 ton. Exporten av oberedd och filéad sill/strömring uppgick år 1989 till ca 35 000 ton, varav drygt 20 000 ton avsattes inom ramen för det särskilda stödet till export av sill/strömring till statshandelsländer. Ca 10 000 ton utgjordes av s. k. överskott.

Av de svenska torskfångsterna som till övervägande del fiskas i Östersjön avsattes ca 30 000 ton inom landet medan ca 20 000 ton exporterades i oberedd form. Importen av torsk, som domineras av frysta filéer, beräknas ha uppgått till ca 20 000 ton omräknad till landad vikt.

Den europeiska sillmarknaden domineras av god tillgång på nordsjösill. Det har lett till låga priser. Då konsumtionen troligtvis inte kommer att öka i nämnvärd grad är det sannolikt att priserna på sill kommer att förbli hårt pressade.

Torskpriserna steg under hösten 1989 som följd av en internationell brist på råvara. Kraftigt minskade fångstkvoter i bl. a. Norge gör att priserna bedöms förbli höga. Fisket efter torsk i Östersjön är av sådan omfattning att beståndssituationen har försämrats. Fångstutrymmet de närmaste åren bedöms ändå medge ett uttag för Sveriges del på i stort sett nuvarande nivå. Vissa inskränkningar i fisket kan dock inte uteslutas.

Vad gäller övrig torskfisk och flatfisk är importandelen över 90 %. Marknadsbilden för dessa fiskslag väntas inte förändras nämnvärt.

Fångsten av lax uppgick år 1988 till ca 800 ton. Priserna på lax är för närvarande förhållandevis låga som en följd bl. a. av stort utbud av odlad lax på den internationella marknaden.

Utvecklingen inom det yrkesmässiga insjöfisket är mycket god och har under en tioårsperiod tredubblat produktionen av konsumtionsfisk till ca 2 000 ton. Bl. a. är exporten stor av gädda, gös och löjrom. Vissa delar av insjöfisket är beroende av kontinuerliga utsättningar av framför allt ål. Kostnaderna för utsättningar finansieras i dag bl. a. via prisregleringskassan för fisk.

Intresset för konsumtionsodling av fisk och skaldjur är fortsatt starkt i vårt land. År 1988 producerades inom svenskt vattenbruk 7 500 ton matfisk, varav ca 90 % var regnbåge. Detta innebär mer än en fyrdubbling sedan år 1983. Det sammanlagda produktionsvärdet är ca 200 milj. kr.

Min bedömning: Det övergripande målet för fiskepolitiken bör ligga fast. Det innebär att vi skall utnyttja våra vatten- och fisktillgångar på sådant sätt att de långsiktigt kan medverka till vår livsmedelsförsörjning och till vårt välbefinnande i övrigt.

Med hänsyn till de internationella handelsöverläggningar som pågår är det inte nu möjligt att besluta om hur de fiskepolitiska medlen skall förändras i detalj. Vissa utgångspunkter för förändringarna kan dock anges.

Utredningens förslag: Utredningen har funnit att fiskepolitikens mål (produktionsmål, effektivitetskrav, inkomstmål, regionalpolitiskt mål och konsumentmål) är oklara i sina formuleringar och till vissa delar motstridiga. Mot denna bakgrund anser utredningen att målen mer bör ta fasta på de övergripande avsikterna med statens inblandning i näringen, nämligen att den svenska marknaden skall försörjas med fisk som efterfrågas av konsumenterna.

Remissinstanserna: Ett mindre antal av remissinstanserna har behandlat frågan om fiskepolitikens mål. Flertalet av dessa har tillstyrkt förslaget.

Skälen för min bedömning:

Fiskepolitikens mål

Målen för fiskeripolitiken som fastställdes år 1978 är flera. Ett är att skapa förutsättningar för att de som är sysselsatta i fiskerinäringen kan få både en ekonomisk och social standard som är jämförbar med den som erbjuds inom andra näringar och trygghet i arbetet samtidigt som konsumenterna erbjuds fisk av god kvalitet till rimliga priser. Vidare anges som mål att fisket inom de gränser som ges av en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna skall bedrivas så effektivt som möjligt. Hänsyn skall tas till behovet av sysselsättning främst i kust- och skärgårdsområden där fisket har stor regionalpolitisk betydelse.

I fråga om det s. k. inkomstmålet betonades i 1978 års beslut bl. a. att det inte innebär någon inkomstgaranti för enskilda fiskare eller fiskeföretag utan att det i stället ger uttryck för en strävan att ge sådana villkor för fisket att de som är sysselsatta i ett rationellt bedrivet yrkesfiske kan uppnå en med jämförbara grupper likvärdig ekonomisk och social standard. I fråga om konsumenternas självklara krav på fisk av god kvalitet till rimliga priser sades den bästa garantin härför vara en stabil och lönsam svensk fiskerinäring. Behovet av en fortlöpande effektivisering av näringen betonades i fråga om såväl själva fisket som omhändertagandet av fångsterna och beredningen och distributionen av fiskprodukterna.

I anslutning till produktionsmålet sades att en ökad försörjning med svenskfångad fisk bör eftersträvas och att fisket så långt möjligt bör anpassas till efterfrågan på fisk inom landet. Olönsamma överskott skall undvikas och fångsterna bestämmas av möjligheterna till en lönsam och stabil

avsättning. Det svenska fiskets omfattning skall inte påverkas av tillfälliga variationer i importpriserna.

Fiskets omfattning och inriktning skall också avvägas med hänsyn till kravet på sysselsättning i kust- och skärgårdsområden där näringen har stor regionalpolitisk betydelse. Detta får inte leda till att det uppstår företag som inte har förutsättningar att bedriva ett rationellt fiske.

För egen del vill jag särskilt anföra följande.

Som har framgått av det föregående kommer förutsättningarna för den samlade svenska fiskenäringen att förändras i väsentliga avseenden under den närmaste framtiden. Det beslut om frihandel med fisk och marina produkter som EFTA:s råd fattade i juni 1989 och som statsrådet Gradin nyss har redovisat innebär en ökad konkurrens för den svenska näringen från stora fisknationer som Norge och Island. Av beslutet följer bl. a. också att möjligheten till generellt statsstöd begränsas avsevärt. Beslutet rymmer också nya möjligheter, t. ex. att förutsättningar kommer att skapas för svenska fiskare att direktlanda fisk i andra EFTA-länder.

För den svenska fiskberedningsindustrin öppnar frihandelsöverenskommelsen inom EFTA nya möjligheter till handel och en breddad råvaruförsörjning. De förestående förhandlingarna mellan EFTA och EG bör som jag ser det kunna öppna ytterligare nya marknader för beredningsindustrin. Men frihandel skärper också konkurrensen med ökade krav på fortlöpande strukturanpassningar och rationaliseringar som följd.

Överenskommelsen ställer sålunda nya krav på näringen men öppnar också nya möjligheter. Det är enligt min uppfattning inte rimligt att låta det svenska fisket leva i skydd av statliga regleringar och subventioner. Insikten om detta har vi sedan länge. Den kommer till viss mån till uttryck i den skillnad som hittills har rått mellan regleringarna på jordbrukets och fiskets områden. Jordbruket har ett starkt gränsskydd medan fiskets är väsentligt svagare.

Även om de svenska fiskevattnen är begränsade kan vi i dem finna ett gott underlag för en stark svensk fiskenäring. Genom den insikt vi har om behovet av en ansvarsfull hushållning med fiskbestånden har vi skapat goda förutsättningar för framtiden. Till detta medverkar också det arbete både nationellt och internationellt som vi bedriver på havsmiljöns område. Jag tänker bl. a. på den aktionsplan mot havsföroreningar som regeringen beslutade om år 1988 och den handlingsplan mot förorening av havet som är beslutad inom ramen för det nordiska samarbetet. De svenska fiskarna är dessutom en skicklig yrkeskår med förmågan att anpassa sig till ändrade förutsättningar.

Ett framtida rationellt svenskt fiske måste alltså bygga på en ansvarsfull hushållning med fiskbestånden. Men det kommer att krävas ytterligare insatser från de svenska fiskarna. Jag tänker då främst på behovet av någon form av integrering till efterföljande led. Utan ett bra samarbete med beredningsindustrin och distributionsleden och utan ett gott förhållande till de slutliga konsumenterna kommer svenskt fiske inte att kunna möta konkurrensen från omvärlden. I dessa delar har det inletts ett värdefullt samarbete men ytterligare stora insatser behöver göras av näringens

egna företrädare. Jag avser då hela näringen, dvs. fisket, förstahandsmottagarna, beredningsindustrin, grossisterna och detaljhandeln.

För samhällets del blir uppgiften i fortsättningen att värna om de mer övergripande intressena av en rationell hushållning med fiskbestånden och att därvid svara för bl. a. internationella förhandlingar, administrativa regleringar, långsiktig forskning, rådgivning och information.

Jag finner det mot bakgrund härav inte meningsfullt att närmare precisera ett antal delmål för fiskepolitiken. I stället bör det övergripande mål som redovisades för riksdagen år 1985 fortfarande gälla (prop. 1984/85: 143, s. 8). Det innebär att det grundläggande i den svenska fiskepolitiken skall vara att vi skall utnyttja våra vatten- och fisktillgångar på ett sådant sätt att de långsiktigt kan medverka till vår livsmedelsförsörjning och till vårt välbefinnande i övrigt. En god hushållning genom en väl avvägd vård och beskattning av fiskbestånden och genom omsorg om vattnen är sålunda väsentlig. Härigenom skapas förutsättningar för produktion av viktiga förnödenheter, för medverkan i landets ekonomiska utveckling och för meningsfull sysselsättning och försörjning i vissa bygder. En god vård av våra vatten förbättrar också förutsättningarna för odling av fisk. En väl avvägd hushållning främjar sportfisket som är en viktig form för friluftsliv och rekreation.

Allmänt om fiskepolitikens medel

De statliga insatserna på fiskepolitikens område görs i huvudsak med stöd av lagstiftningen om rätt till fiske samt i form av reglering av priserna på fisk och ekonomiskt stöd till fisket, fiskevården och forskningen. Hit kan vidare räknas de insatser som görs av de statliga myndigheterna i fråga om internationella förhandlingar, fiskeriundersökningar, rådgivning och information.

Som har framgått av det föregående innebär EFTA-beslutet om frihandel med fisk och marina produkter att möjligheterna att utnyttja de nuvarande fiskepolitiska medlen förändras. Så t. ex. begränsas möjligheterna att ge statligt ekonomiskt stöd efter den 31 december 1993. Efter denna tidpunkt är det i princip inte tillåtet att ge generella statliga ekonomiska stöd till fisket. Denna begränsning gäller stora delar av både prisregleringen och de direkta bidragen.

Även de pågående överläggningarna mellan EFTA och EG har som nämnts betydelse i sammanhanget. I de samtal som hittills har förts med EG-kommissionen har EFTA-länderna visat intresse för frihandel med fisk och fiskprodukter. Kommissionen har för sin del förklarat att för EG är denna fråga kopplad till andra element av EG: s gemensamma fiskeripolitik. Härmed torde bl. a. avses frågan om tillgång till fiskevatten. Flera EFTA-länder har haft invändningar mot detta. Frågan har lämnats öppen för att behandlas vidare vid förhandlingarna. I detta sammanhang kan det vara värt att notera att EG: s nuvarande fiskeripolitik lades fast år 1982 och att en revision av denna förväntas inför år 1992.

Mot bakgrund av de omständigheter som jag här har redovisat är jag inte nu beredd att lämna detaljerade förslag till hur de fiskepolitiska medlen

skall utformas för framtiden. Vissa riktlinjer bör dock kunna anges redan nu för prisregleringen och det statliga stödet i övrigt. Den nuvarande prisregleringen på fisk bör anpassas i jämn takt fram till den 31 december 1993. En anpassning kan påbörjas redan fr. o. m. nästa budgetår om riksdagen godtar mitt förslag i det följande till prisreglering för det året. Vad gäller det statliga stödet i övrigt är förutsättningarna för utformningen att det efter år 1993 är förenligt med EFTA-konventionens artiklar och de överenskomna tolkningarna av dessa. Dessa frågor liksom frågan om yrkesfiskelicenser tar jag upp i det följande. Först vill jag emellertid för riksdagens information nämna att det inom jordbruksdepartementet pågår en översyn av lagstiftningen på fiskets område. Den inriktar sig bl. a. på en modernisering av fiskeriförordningen. Min avsikt är att återkomma till regeringen i denna fråga så snart översynen är klar.

I fråga om forskningen på fiskets område vill jag erinra om det samlade program som sedan den 1 juli 1989 administreras gemensamt av skogs- och jordbrukets forskningsråd och fiskeristyrelsen. Erfarenheterna hittills av detta samarbete är goda. Av betydelse i det sammanhanget är också de omfattande insatserna för marin forskning och den kraftsamling som görs vid de tre marina centra som har skapats inom högskolan. Vidare vill jag nämna de forskningsinsatser som görs inom ramen för ett helt nytt nordiskt samarbetsprogram på fiskets område. Sammantagna innebär dessa forskningsinsatser att underlaget förstärks för en vidareutveckling av den svenska fiskerieringen. Detta är nödvändigt med hänsyn till de förändringar som näringen står inför.

Yrkesfiskelicens

Min bedömning: Innehav av yrkesfiskelicens skall vara en förutsättning för att få tillstånd att fiska i annat lands fiskezon. Den bör därför behållas. Som hittills skall licens ges endast till yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att yrkesfiskelicensen avskaffas och att fiskeristyrelsen ges ansvaret för att beskattningen av fiskbestånden sker inom sådana gränser att reproduktionen inte äventyras.

Remissinstanserna: De allra flesta av de remissinstanser som har behandlat frågan avstyrker förslaget om att avskaffa yrkesfiskelicensen. Fiskeristyrelsen föreslår att licensen kopplas till rätten att använda vissa fiskeredskap.

Skälen för min bedömning: Yrkesfiskelicens infördes efter riksdagens beslut år 1978 (prop. 1977/78: 112, JoU 23, rskr. 272). Syftet med licensen är att bestämma vilka fiskare som bör kunna komma i fråga för statligt ekonomiskt stöd. Det angavs att stödet givetvis bör komma endast yrkesfiskare till godo och inte med dem konkurrerande fiskare som på fritid fiskar i förvärvssyfte och samtidigt är sysselsatta inom annat yrke. Licens kan sålunda ges endast till fiskeföretag som innehas eller drivs av yrkesfis-

kare eller av någon annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Den som inte har någon licens är sålunda inte förbjuden att fiska. Vid beslut i licensfrågor skall särskilt beaktas tillgången på fisk, förutsättningarna för rationellt fiske och tillräckliga inkomstmöjligheter samt möjligheterna att avsätta fångsterna.

Utredningen har inte haft i uppdrag att närmare utreda licensen för yrkesfiske men har som en följd av sina förslag om förändringar av de fiskepolitiska medlen ansett att det i fortsättningen inte finns något behov av en licens för yrkesfiske. Utredningen konstaterar att syftet med licensen är att bestämma vilka fiskare som skall få tillgång till dels det stöd som lämnas genom prisregleringen på fisk, dels det stöd som ges enligt förordningen (1985: 439) om statligt stöd till yrkesfisket m. m. Som framgår av det följande föreslår utredningen att prisregleringen på fisk i stort avvecklas och att det stöd som i dag ges enligt förordningen om statligt stöd till yrkesfisket m. m. i fortsättningen skall kunna ges även till fiskare som inte är yrkesfiskare. Därför är enligt utredningen licensen inte längre motiverad. I stället föreslås fiskeristyrelsen pröva vem som skall vara berättigad till stöd. Prövningen skall enligt förslaget göras bl. a. mot bakgrund av en strukturplan för fisket som fiskeristyrelsen och statens jordbruksnämnd upprättar.

Fiskeristyrelsen har i sitt remissyttrande föreslagit att det skall krävas licens för att få använda vissa fiskeredskap såsom trål, snurrevad, vad större än 90 m, laxdrivlinor och laxdrivnät.

För egen del vill jag anföra följande. Yrkesfiskelicensen är ett väl fungerande underlag vid tilldelning av fiskelicenser i utländska fiskezoner. Sedan licenssystemet nu är etablerat och allmänt accepterat utgör det ett värdefullt hjälpmedel både för myndigheterna och andra. Även i fortsättningen bör licens ges endast till fiskeföretag som innehas av yrkesfiskare eller av annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

Vad gäller fiskeristyrelsens förslag att koppla licensen till rätten att använda vissa fiskeredskap är jag inte beredd att föreslå någon förändring. I stället bör regleringen av fisket även i fortsättningen bedrivas på det sätt som redovisades för riksdagen år 1985 (prop. 1984/85: 143, s. 10). Det innebär att fiske på allmänt vatten och frifiskevatten skall i samma utsträckning som hittills vara fritt för var och en om tillgången på fisk så medger. Om en begränsning av fisket är nödvändig med hänsyn till hushållningen med fiskbeståndet skall denna i första hand vara generell. I det fall visst utrymme ändå finns för fiske med fångstintensiva redskap och det är fråga om allmänt vatten skall sådant fiske i första hand medges den för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Fiske med trål får bedrivas endast av den för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

Min bedömning: Resultaten av de pågående handelsöverläggningarna mellan EFTA och EG kan för närvarande inte förutses. Därför går det inte att lägga fast en fullständig fiskepolitik nu. Det behövs ytterligare underlag för beslut avseende denna inför tiden fr. o. m. den 1 januari 1994. Den nuvarande prisregleringsavgiften bör behållas intill detta datum. Vilka anpassningar som skall göras under tiden den 1 juli 1991 – den 31 december 1993 bör utredas närmare.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att normprissystemet avvecklas tidigast från den 1 juli 1990 alternativt under en övergångsperiod fram till den 31 december 1993. Om en successiv avveckling väljs bör enligt utredningen stödet till öststatsexport och foderfisk avvecklas från den 1 juli 1990 och pristilläggen successivt minskas från samma datum.

Utredningen föreslår vidare att marknaden för fisk i fortsättningen regleras genom ett system som i stort överensstämmer med den nuvarande överskottshanteringen men endast omfattar sill/strömming. Vid stora fångster skall dessa undandras från marknaden för att förhindra alltför stora prisfall. Fångsterna köps upp av en regleringsförening och fiskarena kompenseras härför. Hanteringen av överskotten skall enligt förslaget skötas av en eller flera fiskarstyrda producentorganisationer som skall ansvara också för fiskarens trygghetsförsäkring och för fiskutsättning och marknadsåtgärder för fisk. Utredningen föreslår att överskottshanteringen finansieras antingen över statsbudgeten eller genom en skatt på inhemsk och importerad fisk.

I fråga om det statliga ekonomiska stödet i övrigt föreslår utredningen att det införs ett strukturstöd till fiskenäringen i form av dels ett investeringsstöd, dels ett omställningsstöd. Investeringsstödet bör orienteras till mindre fartyg/båtar i regionalpolitiskt motiverade områden. Ramen för skrotningspremier föreslås höjd. En strukturplan för fiskenäringen föreslås upprättad.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig i frågan betonar att avvecklingen av prisregleringen måste anpassas till nedtrappningen av statsstödet till fisket i de övriga EFTA-länderna. Fiskeristyrelsen bedömer att sillfisket i Östergötlands, Södermanlands, Stockholms, Uppsala, Gävleborgs och Västerbottens län inte klarar sig utan prisstöd.

Förslaget om överskottshantering har fått ett blandat mottagande. Statens jordbruksnämnd anser att förslaget är värt att tillämpa men tillägger att fler fiskslag bör ingå och att regionala avvägningar bör göras inom ramen för systemet. Näringsfrihetsombudsmannen avvisar förslaget med motiveringen att den obalans som i dag präglar marknaden riskerar att permanentas genom ett lägstaprisystem. Enligt statens pris- och konkurrensverk finns det en risk att systemet med lägstapriser blir stelt och att lägsta tillåtna avräkningspris inte kommer att anpassa sig tillräckligt snabbt till ändrade förutsättningar.

Så gott som samtliga av de remissinstanser som har yttrat sig i fråga om administrationen av överskottshanteringen är tveksamma till eller avvisar förslaget. Jordbruksnämnden anser att medlemskap i en privaträttslig organisation inte skall vara styrande för om ett företag skall få del av allmänna medel. Konsumentdelegationen anför att systemet innebär risker för monopolbildning. Näringsfrihetsombudsmannen pekar på risker för områdesuppdelningar, utjämningsystem, prissamverkan m. m. Sveriges fiskares riksförbund anser att regleringsföreningen Svensk fisk och jordbruksnämnden skall ansvara för systemet.

Utredningens förslag till finansiering har fått ett blandat mottagande av remissinstanserna. Jordbruksnämnden och Sveriges fiskares riksförbund anser att en avgift som tas ut både på import och på svenskproducerad vara är förenlig med EFTA-konventionen om den inte snedvrider konkurrensförhållandena. De anser att det inte bör finnas något hinder att behålla prisregleringsavgiften och låta denna finansiera ett överskottssystem.

Så gott som samtliga av de remissinstanser som har kommenterat förslaget om ett strukturstöd är positiva till detta. Fiskeristyrelsen anser mot bakgrund av det rationaliseringsbehov som finns inom den svenska fiskelflottan att beloppet under en övergångsperiod bör vara högre än vad utredningen har föreslagit. Sveriges fiskares riksförbund avvisar förslaget om ett omställningsstöd med motiveringen att det anses vara alltför defensivt. Samtliga de remissinstanser som har behandlat frågan om en strukturturplan är positiva till en sådan.

Skälen för min bedömning: Den svenska prisregleringen på fisk fungerar i princip enligt följande. Med utgångspunkt i en bedömning av fisktillgången och avsättningsmöjligheterna bestäms s. k. normkvantiteter och normpriser för aktuella fiskslag. Om fisket utfaller minst enligt denna bedömning får fisket en skälig inkomst. Om det verkliga priset på ett fiskslag som genomsnitt underskrider normpriset betalas ett prisstöd ut. Det utgör en viss andel av skillnaden mellan normpris och jämförelsepris. Om priset till fiskaren överskrider normpriset skall en kompensation ges till konsumenten. Prisstöd ges till högst den kvantitet som svarar mot normkvantiteten. Till vissa bestämda fiskslag kan ett prisstöd ges i form av ett fast pristillägg. Försäljningen av normprissatta fiskslag får inte ske till hur låga priser som helst. Därför skall lägstapriser fastställas så att de främjar ett jämförelsepris i överensstämmelse med normpriset. Fisk som inte kan säljas till minst lägstapriset skall övertas av regleringsföreningen Svensk fisk till ett s. k. överskottspris som är bestämt i förväg. Försäljningen av överskotten får inte ske så att den konkurrerar med normal handel.

Enligt förordningen (1986: 428) om prisreglering på fiskets område får prisstöd lämnas endast till fiskare som levererar till förstahandsmottagare som deltar i en sådan organiserad samordning på fiskförsäljningens område som har godkänts av jordbruksnämnden.

Prisregleringen finansieras med en prisregleringsavgift samt med in- och utförelseavgifter som tas ut på viss fisk och vissa fiskprodukter med stöd av lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område.

EFTA-beslutet om en liberalisering av handeln med fisk innebär för svenskt vidkommande att prisregleringens generella prisstöd inte är tillåtet

efter den 31 december 1993. Utredningen föreslår därför en avveckling av det. Enligt utredningens bedömning finns det dock flera skäl som talar mot en total avreglering. Alla fiskenationer inom Västeuropa – det gäller medlemmar i såväl EG som inom EFTA – tillämpar någon form av stöd till näringen. Speciella omständigheter, framför allt variationer i de biologiska tillgångarna, talar enligt utredningen också för att yrkesfisket inte kan bedrivas utan vissa garantier. Utredningen föreslår därför att man från dagens fiskprisreglering behåller en överskottshantering med fastställda lägstapriser och inlösen av överskott för sill/strömning.

Förslaget bygger på att en myndighet fastställer dels ett orienteringspris som baseras på de senaste årens avräkningspriser, dels ett återtagspris som skall avse lägsta tillåtna avräkningspris. Återtagspriset bör utgöra mellan 75 och 90 % av orienteringspriset och bör liksom orienteringspriset fastställas för en period på upp till ett år. För överskottskvantiteter, dvs. kvantiteter som inte har kunnat säljas till lägst återtagspris, erhåller fiskaren i princip återtagspriset. Kompensationen varierar dock med storleken på överskotten så att större överskott ger mindre kompensation.

Fiskenäringen i vårt land, liksom i flertalet övriga EFTA-länder, erhåller sedan länge ett relativt stort statligt stöd. Eftersom detta präglar den enskilda företagarens framtidsplanering och investeringsbeslut gäller vissa övergångsordningar i verkställandet av EFTA-beslutet. Det är alltså förutsett att det behövs en viss anpassningstid. Jag anser att hela denna tid bör utnyttjas. Samtidigt är det viktigt att tiden används på ett sådant sätt att övergången till de nya förutsättningarna blir så smidig som möjligt. Det är också betydelsefullt att fortsätta den övervakning av nedtrappningen av statsstödet som inleddes i samband med att liberaliseringsarbetet påbörjades. Det är en viktig förutsättning för att handeln skall kunna ske på lika konkurrensvillkor.

Det utredningsmaterial som nu föreligger är emellertid inte tillräckligt som underlag för preciseringar av anpassningen. Ytterligare utredning behövs. Jag har för avsikt att återkomma till regeringen med förslag om ett särskilt uppdrag till jordbruksnämnden och fiskeristyrelsen. Inom ramen för uppdraget bör nämnden pröva hur de fortsatta årliga överläggningarna mellan nämnden, fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation skall bedrivas under anpassningsperioden. Av de förslag som utredningen har lämnat bör följande prövas särskilt.

Enligt de överenskomna tolkningarna av artikel 13 i EFTA-konventionen är det tillåtet att stödja fisket dels i form av lägsta tillåtna priser och köp av överskott, dels med regionalpolitiskt motiverade åtgärder. Marknadsreglering i form av lägsta tillåtna priser tillämpas inom ramen för EG:s gemensamma fiskeripolitik genom olika former av producentorganisationer.

Mot denna bakgrund bör enligt min mening jordbruksnämnden närma re utreda dels frågan om att behålla en överskottshantering med lägstapriser för sill/strömning, dels frågan under vilka omständigheter ett regionalpolitiskt stöd kan vara förenligt med EFTA-överenskommelsen.

Utredningens förslag till hur överskottshanteringen m. m. skall administreras har inte accepterats av remissinstanserna. Sveriges fiskares riksför-

bund är inte berett att administrera verksamheten utan föreslår att regleringsföreningen Svensk fisk och statens jordbruksnämnd skall göra detta såsom för närvarande.

I betänkandet (Ds 1989: 63) En ny livsmedelspolitik har föreslagits att verksamheten hos regleringsföreningarna på jordbrukets område tas över av jordbruksnämnden. Regleringarna inom jordbruket och fisket är inte jämförbara. Jordbruket har sedan en lång följd av år ett starkt gränsskydd men också en reglering av hemmamarknaden. Enligt den livsmedelspolitiska arbetsgruppens förslag behålls ett gränsskydd för jordbruksprodukter medan hemmamarknaden avregleras. Fisket å sin sida har aldrig haft något nämnvärt gränsskydd medan däremot den inre marknaden är reglerad. En i vissa delar bibehållen reglering av hemmamarknaden kan motivera en annan lösning än på jordbrukets område. Den närmare utformningen av hur överskottshanteringen skall administreras bör behandlas i den kompletterande utredningen av jordbruksnämnden.

Den administrativa bindning som finns mellan godkända förstahandsmottagare och utbetalning av prisstöd fyller i dag ingen större funktion varför den inte bör gälla i fortsättningen.

EFTA-beslutet medger varken införsel- och utförselavgifter eller import- och exportlicenstvång på fisk och fiskprodukter. Det innebär att införselavgiften mot EFTA, som för närvarande tas ut med 25 kr. per 100 kg för färska och kylda filéer av torsk, kolja, gråsej och vitling, måste avskaffas. Även utförselavgiften mot EFTA måste avskaffas. Båda avgifterna är av begränsad omfattning. EFTA-beslutet innebär vidare att import- och exportlicenstvånget mot EFTA måste avskaffas. I denna del gäller dock för Sverige vissa övergångsbestämmelser för sill/strömming och torsk. Jag avser att återkomma med förslag till regeringen i denna fråga inför den 1 juli 1990.

I EFTA-konventionens artikel 6 sägs att fiskala avgifter — dvs. fiskala tullar och interna skatter eller andra interna avgifter — får tas ut på importerade varor förutsatt att det inte diskriminerar importvaror i förhållande till inhemska varor av samma slag. Frågan om prisregleringsavgiften är förenlig med denna artikel har diskuterats. Avgiften har kritiserats med motiveringen att den missgynnar importen och att avgiften används för att stödja den svenska fiskenäringen. Frågan om det är möjligt att använda avgiften för att finansiera enligt EFTA-konventionen tillåtna stöd bör därför granskas närmare av jordbruksnämnden inom ramen för det uppdrag jag har aviserat. Avgiften bör behållas fram till den 1 januari 1994.

Det statliga ekonomiska stödet i övrigt till fiskeföretag kan lämnas i form av lån, garanti för lån och som bidrag. Ramen för dessa ändamål är för budgetåret 1990/91 föreslagen till resp. 40 milj. kr., 75 milj. kr. och 9,4 milj. kr.

Lånegaranti och lån kan lämnas för förvärv av fiskefartyg och för investeringar i redskap eller åtgärder som innebär en rationalisering av fisket. Lånebeloppen är maximerade till 1,5 milj. kr. inkl. eventuella bidrag. Bidrag kan lämnas till förvärv av nytt fiskefartyg med högst 10 % av godkänd kostnad och till åtgärder för omläggning till ny fiskeinriktning

eller minskad bränsleförbrukning med 50 %. Bidragen är maximerade till 300 000 kr. Till säkerhetsutrustning kan bidrag lämnas med högst 80 % av godkänd kostnad eller högst 12 000 kr. Vid skrotning av fiskefartyg kan en premie lämnas som uppgår till högst 3 500 kr. per bruttoton.

Som jag har redovisat i det föregående medger EFTA-överenskommelsen i princip inte generella statliga stöd. Utredningens förslag tar fasta på bl. a. detta. Underlaget är dock otillräckligt för ett beslut om åtgärder förenliga med överenskommelsens principiella innehåll. Även dessa frågor bör därför behandlas inom ramen för det uppdrag som jag tidigare har aviserat.

Vad så gäller den särskilda frågan om en strukturplan som utredningen har aktualiserat ankommer det på den centrala fiskerimyndigheten att utarbeta underlag för hur fiskepolitiken skall bedrivas.

4 Särskilda frågor

4.1 Laxfisket

Min bedömning: Laxfisket bör utformas så att det inte hotar de naturreproducerande laxstammarna och så att deras genetiska mångfald bevaras.

Utredningen har inte behandlat laxfisket.

Skälen för min bedömning: Genom den omfattande utbyggnaden av vattenkraft och vattenkrävande industri har förutsättningarna för naturlig reproduktion av lax begränsats starkt eller helt upphört i många av våra vattendrag. Även den försämrade miljösituationen till följd av avfallsutsläpp har medverkat härtill.

I Sverige har vi sedan länge sökt möta detta problem med utsättning av odlade laxungar. Denna verksamhet har varit framgångsrik. Av den havsfiskade laxen i Östersjön är sålunda ca 85 % odlad.

Utsättningen av lax bygger på möjligheten att fånga avelslax när den vandrar tillbaka till sitt hemnavattendrag. En annan viktig förutsättning är att den genetiska mångfalden bland avelslaxarna inte försämras. Det minskade antalet vattendrag för naturlig reproduktion, det effektiva kust- och älvmynningsfisket och det starkt ökade havsfisket utgör emellertid allvarliga hot i dessa avseenden. Sedan flera år tillbaka arbetar därför regeringen och fiskeristyrelsen med åtgärder för att skydda den naturreproducerande laxen.

Sedan år 1985 har fiskeristyrelsen skärpt regleringen av älv- och kustfisket efter lax. Ytterligare restriktioner planeras för närvarande. Havsfisket som i Östersjön bedrivs gemensamt av flera nationers fiskare kan inte regleras på samma sätt. Visserligen kan fiskeristyrelsen reglera vårt fiske i annat lands zon. Men sådana regleringar blir oftast meningslösa om inte andra nationer följer med. Sverige har i flera år verkat för begränsningar av havslaxfisket i Östersjön. Genom överenskommelsen om den s. k. vita

zonen har vi fått bättre förutsättningar att driva denna fråga i de internationella förhandlingarna. I förhandlingarna år 1989 visades väsentligt större förståelse för Sveriges inställning. Vi bör därför nu kunna vänta oss framgångar.

Sedan år 1985 har en försöksverksamhet pågått med s. k. fördröjd utsättning av lax. Den har finansierats med prisregleringsmedel. Avsikten med verksamheten är att skapa underlag för utsättningar som präglar laxen till vissa avgränsade kustavsnitt och som skall möjliggöra ett fiske där den naturreproducerande laxen inte berörs. En sådan förskjutning av havsfisket kan vara ett nödvändigt komplement till kvoteringar och redskapsbegränsningar.

Det är ett gemensamt ansvar för alla fiskande att medverka till att rädda den naturreproducerande laxen. För egen del anser jag det nödvändigt att det vidtas ytterligare effektiva åtgärder för att skydda den. Dessa åtgärder måste beröra såväl älv- och kustfisket som det traditionella havsfisket. Regeringen har för avsikt att fortsätta sina ansträngningar för att nå överenskommelser i de internationella förhandlingarna. Vidare är det angeläget att försöksverksamheten med fördröjd utsättning utvärderas snarast med syfte att klargöra förutsättningarna för en brett upplagd verksamhet. Fiskeristyrelsen måste å sin sida fortsätta med en anpassning av regleringarna av fisket.

4.2 Prisreglering på fisk under budgetåret 1990/91

Mitt förslag: Prisregleringen på fisk under budgetåret 1990/91 utformas i huvudsak enligt jordbruksnämndens förslag som innebär ett första steg i en anpassning till vad en liberaliserad handel kräver.

Bakgrunden till mitt förslag: Jag har i det föregående allmänt redovisat mina överväganden om prisregleringen på fisk. Jag anförde därvid att en förändring måste ske successivt med beaktande av vad som sker i andra länder. Regleringens närmare utformning för nästa budgetår bygger enligt nämndens direktiv på förutsättningen att den totala ekonomiska omslutningen är oförändrad.

Jordbruksnämndens förslag om regleringen av priserna på fisk m. m. under budgetåret 1990/91 har biträtts av fiskets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen. Av förslaget som finns som *underbilaga 2.2* till detta protokoll framgår bl. a. följande. Den närmare utformningen av prisregleringen beskrivs i prop. 1984/85: 143 (s. 19–21).

De totala kostnaderna för pristillägg regleringsåret 1988/89 var för normprissatta fiskslag 36,6 milj. kr. jämfört med 37 milj. kr. regleringsåret 1987/88. Av det totala prisregleringsbeloppet för 1988/89 gick 94 % till sill. Behållningen hos regleringsföreningen Svensk fisk var 28,8 milj. kr. den 1 juli 1989, en minskning med 32 milj. kr. jämfört med den 1 juli 1988. Motsvarande belopp för jordbruksnämndens prisregleringskassa var 100 milj. kr., en ökning med 13,1 milj. kr.

Prisregleringsavgiften samt import- och exportavgifterna beräknas innevarande regleringsår tillföra kassan ca 85 milj. kr. Ränteintäkterna på de medel som är inestående hos Svensk fisk resp. i prisregleringskassan beräknas uppgå till sammanlagt ca 19 milj. kr. De sammanlagda tillgångarna för prisregleringen innevarande regleringsår uppgår således till ca 233 milj.kr.

De sammanlagda kostnaderna för prisregleringen under innevarande regleringsår beräknades ursprungligen av jordbruksnämnden till ca 122 milj. kr. Kostnaderna beräknas nu till ca 118 milj. kr. Detta skulle innebära att behållningen i prisregleringskassan och hos Svensk fisk skulle komma att uppgå till sammanlagt ca 115 milj. kr. vid regleringsårets utgång. Härtill kommer ca 98 milj. kr. i intäkter inkl. ränteintäkter under detta år vilket innebär att ca 213 milj. kr. skulle finnas tillgängliga under regleringsåret 1990/91.

Vid fastställande av förslaget till normpriser för budgetåret 1990/91 har beaktats kostnadsutvecklingen inom fisket under perioden december 1988—november 1989 och inkomstutvecklingen för jämförbara grupper enligt löneavtalen år 1989 inkl. förändringar av sociala avgifter. Vidare har beaktats produktivitetskravet och kostnaden för trygghetsförsäkringen till 1988/89 års nivå, 8 370 000 kr., samt den av regeringen i uppdraget angivna utgiftsramen. Jordbruksnämnden och delegationerna har vid överläggningarna konstaterat att en sammanvägning av dessa faktorer ger en uppräkning av normpriserna för sill/strömning med 5 % och övriggrupperna med 8 % jämfört med innevarande budgetår.

Den nedre prisgränsen för torsk för budgetåret 1990/91 föreslås höjd med 8 % jämfört med innevarande budgetår. Vad gäller den övre prisgränsen för torsk anser nämnden att någon sådan inte bör fastställas nu, men att nämnden bör bemyndigas att fastställa en sådan om det visar sig behövas.

Förslagen om normpriser och prisgränser framgår i detalj av nämndens skrivelse.

För innevarande och tidigare budgetår har normkvantitet fastställts endast för sill/strömning. Den uppgår till 55 000 ton. För budgetåret 1990/91 föreslår jordbruksnämnden att normkvantiteten för sill/strömning sänks till 44 000 ton. Den kraftiga sänkningen motiveras av den av regeringen i uppdraget angivna utgiftsramen. Normkvantiteten skall enligt förslaget kunna ökas beroende på hur de föreslagna stöden till export till statshandelsländer och till foderfisk utnyttjas. För budgetåret 1990/91 föreslås även att en normkvantitet för övrig makrill fastställs till 600 ton. Detta motiveras med den av regeringen i uppdraget angivna utgiftsramen och att gjorda antaganden om avsättning av övrig makrill är mycket osäkra.

Under innevarande budgetår utgår rörliga pristillägg med 75 % av skillnaden mellan normpris och jämförelsepris för sill/strömning, med 80 % för övriga normprissatta fiskslag och för torsk med 75 % av skillnaden mellan nedre prisgräns och jämförelsepris. Jordbruksnämnden föreslår för budgetåret 1990/91 att pristillägg utgår med oförändrade procenttal.

Under innevarande regleringsår får överskottspriset för samtliga lägsta-

prissatta fiskslag uppgå till högst 75 % av lägstapris. För nästa regleringsår föreslår nämnden att överskottspriset för samtliga lägstaprisatta fiskslag utgår med oförändrat procenttal.

För innevarande budgetår har anslagits 9,5 milj. kr. för överskottshanteringen. För budgetåret 1990/91 föreslår nämnden att högst 8,25 milj. kr. anslås för överskottshanteringen. Vidare föreslås att jordbruksnämnden bemyndigas medge att Svensk fisk tar i anspråk ytterligare medel för överskottshantering. Nämnden bör dock i enlighet med förslaget vara mycket restriktiv härvid.

Under innevarande regleringsår utgår ett särskilt stöd i form av regionalt pristilllägg för sill/strömming till fiskare bosatta vid syd- och ostkusten. Detta motiveras med att fisket på syd- och ostkusten visar en svagare utveckling än för fiskare på västkusten. Stödet utgår som fasta pristilllägg inom ramen för gällande normkvantitet och för fisk som avsätts till human konsumtion. För regleringsåret 1990/91 föreslår jordbruksnämnden att stödet höjs med 5 öre/kg på sydkusten, med 10 öre/kg på södra ostkusten och med 20 öre/kg på norra ostkusten. Stödet föreslås således utgå

– till fiskare bosatta på sydkusten med 20 öre/kg för sill/strömming levererad och såld till förstahandsmottagare på syd- och ostkusten,

– till fiskare bosatta på södra ostkusten (Stockholms län och söderut) med 35 öre/kg för sill/strömming levererad och såld till förstahandsmottagare på ostkusten samt med 20 öre/kg för sill/strömming levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten,

– till fiskare bosatta på norra ostkusten (Uppsala län och norrut) med 85 öre/kg för sill/strömming levererad och såld till förstahandsmottagare på norra ostkusten, med 35 öre/kg för sill/strömming levererad och såld till förstahandsmottagare på södra ostkusten samt med 20 öre/kg för sill/strömming levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten.

Under innevarande regleringsår utgår pristilllägg för export av sill/strömming till statshandelsländer med högst 80 öre/kg inom en ram av sammanlagt högst 11 milj. kr., varav högst 3,3 milj. kr. får avse sill från Kattegatt, Skagerrak och Nordsjön. Högst 1 milj. kr. får avse sill från Nordsjön. Nämnden föreslår att rambeloppet för nästa regleringsår ökas till 12 750 000 kr., varav högst 4 milj. kr. för sill från Kattegatt, Skagerrak och Nordsjön. Högst 0,5 milj. kr. föreslås avse sill från Nordsjön. Pristillägget föreslås utgå med oförändrat belopp. Nämnden föreslås få besluta om att överföra anslagna medel till stöd till foderfisk samt att minska rambeloppet mot att i stället öka normkvantiteten.

Pristilllägg för foderfisk lämnas under innevarande budgetår med högst 50 öre/kg inom en ram av sammanlagt högst 12 milj. kr. Inom denna ram lämnas även regionalt pristilllägg för foderfisk på norra ostkusten och pristilllägg för foderfisk från insjöar. För budgetåret 1990/91 föreslår nämnden oförändrat pristilllägg för foderfisk med högst 50 öre/kg och att pristilllägg för foderfisk på norra ostkusten får lämnas med högst 25 öre/kg utöver detta, allt inom en sammanlagd ram på högst 9,5 milj. kr. Utanför denna ram föreslås att ett fast pristilllägg för foderfisk från insjöar lämnas med 75 öre/kg. Nämnden betraktar stödet som ett regionalt stöd till insjöfisket i likhet med det regionala stöd som ges till sill/strömmingsfisket på syd- och ostkusten.

Enligt förslaget bör det därför inte vara maximerat med något totalbelopp. Nämnden beräknar kostnaden för stödet till ca 0,5 milj. kr. för nästa budgetår. Nämnden föreslås få besluta om att överföra anslagna medel till stöd till statshandelsexport samt att minska rambeloppet mot att i stället öka normkvantiteten.

Särskilda fasta pristillägg lämnas för de viktigaste slagen av sötvattensfisk, nämligen med 1,95 kr./kg för gädda, gös, sik och rensad och flådd lake samt med 1,55 kr./kg för abborre, annan lake och siklöja. I fråga om annan lake lämnas pristillägg endast under perioden november–februari. För nästa budgetår föreslår nämnden att pristillägget för gädda, gös, sik och rensad och flådd lake höjs till 2,10 kr./kg och att pristillägget för abborre och siklöja höjs till 1,70 kr./kg. Annan lake föreslås i fortsättningen inte bli berättigad till pristillägg.

Fasta pristillägg lämnas även för vissa andra fiskslag, nämligen med 1,90 kr./kg för garnmakrill, 0,70 kr./kg för övrig makrill, 2,00 kr./kg för kokräka, 1,85 kr./kg för råräka, 2,10 kr./kg för storbackelånga utan huvud samt med 1,80 kr./kg för storbackelånga med huvud. För nästa budgetår föreslår nämnden att pristillägget för garnmakrill höjs till 2,05 kr./kg och för råräka till 2,00 kr./kg. I övrigt föreslås oförändrade pristillägg.

Jordbruksnämnden har haft i uppdrag att efter samråd med fiskeristyrelsen lämna förslag till disposition av medel för att bestrida kostnader för utsättning av lax, annan laxfisk och ål samt för fortsatt försöksverksamhet med fördröjd utsättning av lax. Nämnden föreslår att 6,8 milj. kr. ur prisregleringskassan används för att bestrida kostnaderna för utsättning av lax och annan fisk under budgetåret 1990/91. Nämnden föreslår att 300 000 kr. av detta belopp används för fördröjd utsättning av lax.

Swefisk, ekonomisk förening, tilldelades för budgetåret 1988/89 2 milj. kr. ur prisregleringskassan för marknadsföringsåtgärder. Till Swefisk har hittills betalats ut 0,8 milj. kr. Nämnden förutsätter att återstående medel, i den mån de inte tas i anspråk under innevarande budgetår, får disponeras under budgetåret 1990/91 enligt nu gällande regler.

Jordbruksnämnden beräknar prisregleringens kostnader för regleringsåret 1990/91 till sammanlagt 119,5 milj. kr., varav 83 450 000 kr. är kostnader för olika former av prisstöd. Kostnaderna för trygghetsförsäkringen beräknas till 8 milj. kr. och kostnaderna för överskottshanteringen till 8 250 000 kr. Härtill kommer 6,8 milj. kr. för utsättning av fisk inkl. fördröjd utsättning av lax. Jordbruksnämndens kostnader för uppbörd och kontroll beräknas till 1,2 milj. kr. och kostnaderna för Svensk fisks administration och upplysningsverksamhet till 11,8 milj. kr.

I fråga om prisregleringens finansiering föreslår nämnden följande. Från prisregleringskassan för fisk bör täckas kostnaderna för trygghetsförsäkringen, utplantering av fisk och jordbruksnämndens uppbörd. Vidare föreslås Svensk fisk tillföras 93 milj. kr. ur prisregleringskassan för att täcka kostnaderna för rörliga, fasta och regionala pristillägg, pristillägg för statshandelsexport och foderfisk, överskottshantering samt Svensk fisks administration m. m. Utöver från prisregleringskassan tillförda medel föreslås Svensk fisk för denna verksamhet få disponera tillgängliga ränteintäkter hos Svensk fisk samt vid behov även hos föreningen behållna medel.

Med nyss nämnda förslag behövs för regleringsåret 1990/91 ca 109 milj. kr. ur jordbruksnämndens prisregleringskassa vilket beräknas överstiga intäkterna i kassan med ca 14 milj. kr. Behållningen i kassan skulle därmed komma att uppgå till ca 65 milj. kr. den 1 juli 1991. Behållna medel hos Svensk fisk skulle per den 1 juli 1991 komma att uppgå till ca 29 milj. kr. Disponibla tillgångar skulle vid samma tidpunkt alltså komma att uppgå till ca 94 milj. kr.

Jag kan i huvudsak biträda jordbruksnämndens förslag till prisreglering på fisk under budgetåret 1990/91. Förslaget utgår från den i uppdraget angivna principen att utgiftsramen för prisregleringen för budgetåret 1990/91 skall rymmas inom en total summa på 120 milj. kr. Denna ram bör inte få överskridas av jordbruksnämnden. Jag föreslår att prisregleringen utformas på det sätt jag har redogjort för i det föregående och att de av nämnden föreslagna normpriserna, prisgränserna och den föreslagna normkvantiteten fastställs.

Procentsatserna för rörliga pristillägg och procentsatsen för överskottspris bör fastställas på det sätt som nämnden har föreslagit. Svensk fisk bör få besluta om avsättningen av överskotten i samma utsträckning som för närvarande.

Mot bakgrund av att fisket på syd- och ostkusten visar en svagare utveckling än på västkusten bör de föreslagna höjningarna av de regionala pristilläggen genomföras. Vidare bör rambeloppet för pristillägg för stöd till export av sill/strömming till statshandelsländer ökas till 12 750 000 kr. Det bör ankomma på regeringen att besluta om eventuell omfördelning av dessa medel till stöd för foderfisk. Nämndens förslag om pristillägget för foderfisk bör godtas. Vidare bör de föreslagna fasta pristilläggen fastställas.

Jordbruksnämnden bör av regeringen kunna bemyndigas att betala ut 93 milj. kr. till Svensk fisk för kostnaderna för pristillägg, överskottshantering och Svensk fisks administration m. m. För dessa ändamål bör Svensk fisk få disponera även sina ränteintäkter och vid behov även hos föreningen behållna medel. Medel som har anslagits ur prisregleringskassan för fisk till prisregleringen och som inte tas i anspråk under perioden bör tillföras Svensk fisk.

Till prisregleringskassan bör liksom under innevarande år föras högst 1 milj. kr. av de fettvaruavgifter som tas ut vid härdning av sillolja av inhemsk råvara med avdrag för vad som beräknas bli återbetalat vid export. Vidare bör medel avsättas för att täcka kostnaderna för trygghetsförsäkringen för fisket med preliminärt ca 8 milj. kr. För utsättning av lax och annan fisk inkl. försök med fördröjd utsättning av lax bör anvisas 6,8 milj. kr. Om fiskeristyrelsen aktualiserar utsättning av torsk i Östersjön bör samordning ske med det projekt på detta område som finansieras med medel inom ramen för det nordiska samarbetet.

Jordbruksnämndens kostnader för uppbörd och kontroll, 1,2 milj. kr., bör täckas med medel ur prisregleringskassan. Medel ur prisregleringskassan för fisk bör även under nästa budgetår få användas för andra ändamål om regeringen anser det påkallat vid akuta svårigheter inom fisket.

Min bedömning: Den statliga centrala administrationen på fiskets område som nu finns på två myndigheter behöver anpassas med hänsyn till de ändrade förutsättningar som bl. a. EFTA-överenskommelsen innebär. Denna fråga behöver utredas ytterligare. Återstående statliga länsuppgifter på fiskets område förs till länsstyrelserna i enlighet med riksdagens tidigare uttalande. Därmed kommer fiskenämnderna inte längre att bestå som fristående länsmyndigheter.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att fiskeristyrelsen får ett samlat ansvar för fiskenäringen, fritidsfisket och fiskevården inkluderande prisregleringen på fisk. Sötvattenslaboratoriet bildar en enhet tillsammans med styrelsens utredningskontor och fiskeriförsöksstationer. Fiskenämnderna avvecklas. Lokala uppgifter rörande fritidsfiske och fiskevård överlämnas till kommunerna. Utredningskontoren ansvarar för regionala myndighetsuppgifter i den mån det behövs.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig i fråga om fiskeristyrelsens framtida funktion instämmer i utredningens förslag. Statens jordbruksnämnd och Sveriges fiskares riksförbund anser att nämnden även i fortsättningen skall ansvara för prisregleringen på fisk. Flera av de remissinstanser som har kommenterat frågan om organisationen av sötvattenslaboratoriet, utredningskontoren och fiskeriförsöksstationerna har avstyrkt förslaget. Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig i fråga om fiskenämnderna är kritiska till utredningens förslag. Kritiken rör framför allt dels själva organisationsformen, dels var i organisationen ansvaret för olika uppgifter borde ligga. Att avveckla fiskenämnderna upplevs som en centralisering samtidigt som kommunerna inte har resurser att bygga upp en egen fiskerikompetens. De uppgifter som i dag utförs av fiskenämnderna anses ha så pass många kopplingar till länsstyrelsernas ansvarsområde att dessa även fortsättningsvis borde hanteras på länsnivå. Exempel härpå är sambandet mellan fiskresurser å ena sidan och frågor som rör vattenmiljö och fysisk planering å andra sidan. Ett annat exempel är sambandet mellan fiskenäringen och andra näringar inom länet som är i behov av regionalpolitiska insatser.

Skälen för min bedömning: Den statliga administrationen på fiskets område handhas av fiskeristyrelsen, fiskenämnderna, jordbruksnämnden och länsstyrelserna. Jordbruksnämnden administrerar prisregleringen på fisk och länsstyrelserna beslutar om vissa regleringar av fiske som inte rör vandringsfisk. Regleringsföreningen Svensk fisk har berörts i det föregående.

Den närmare utformningen av organisationen framgår av utredningens betänkande. Sammanfattningsvis kan sägas att fiskeristyrelsen består av fyra huvudenheter. Styrelsen är i huvudsak lokaliserad till Göteborg. Det finns emellertid sex utredningskontor, två laboratorier och två försöksstationer regionalt placerade men centralt organiserade. Sammanlagt uppgår

personalen vid fiskeristyrelsen till ca 175, varav ca 90 är regionalt placerade. 45 % av tjänsterna finansieras med fiskeristyrelsens myndighetsanslag. Av dessa är ca 45 placerade i Göteborg. Hos jordbruksnämnden finns åtta personer som direkt sysslar med fiskefrågor.

I varje län finns en fiskenämd. Antalet tjänster hos dessa är sammanlagt 46, varav drygt 80 % finansieras med nämndernas myndighetsanslag. Därtill kommer tjänster för den administrativa service som lantbruksnämnderna tillhandahåller. Länsstyrelserna har vissa resurser för handläggning av den fiskereglering som ankommer på dem.

I samband med sitt beslut om en ny regional statlig förvaltning har riksdagen uttalat att det finns skäl att avvakta här ifrågavarande förslag innan ställning tas till frågan om fiskenämdernas framtid (prop. 1988/89: 54, BoU 4 och 9, rskr. 89). Bostadsutskottet uttalade vidare att det finns goda motiv för uppfattningen att den framtida fiskeriadминистраtionen på regional nivå skall ha en länsanknytning och hänvisade därvid till jordbruksutskottets uttalande att det är viktigt att fiskenämdernas kompetens och lokalkännedom tillvaratas på länsnivå. Till skillnad från vad som föreslogs i propositionen beslutade riksdagen att det bör ankomma på den enskilda länsstyrelsens styrelse att besluta om vilken nämndorganisation som skall finnas vid sidan av länsstyrelsernas styrelse. Så t. ex. anges att ett visst ämnesområde kan bevakas av en annan nämnd eller av styrelsen själv.

För egen del gör jag följande bedömningar. Även i fortsättningen bör det finnas en statlig myndighetsfunktion på fiskets område som tillvaratar samhällets intressen och verkar för att fiskepolitiken förs ut. Den bör som hittills arbeta inom områdena yrkesfiske, fiskodling, sportfiske och fiskevård. Det innebär att de arbetsområden som myndighetsfunktionen har i dag bör finnas kvar.

Enligt utredningen bör den statliga fiskeadministrationen förändras. Den är enligt bl. a. utredningen alltför stor ställd i relation till antalet yrkesfiskare. Enligt min mening finns det även andra skäl för att se över organisationen, bl. a. de förändringar, både inträffade och kommande, som jag har redogjort för i det föregående. Det gäller t. ex. det ändrade fiskemönstret med ökad rörlighet mellan kuststräckorna, beroendet av övergripande styrning av fisket och fördelning av fiskekvoter, kommande begränsningar av statligt stöd och minskade regleringar.

Rent allmänt är det dessutom angeläget att ta till vara alla besparingsmöjligheter som finns. I den förnyelse som pågår av den offentliga sektorn betonas behovet av obundenhet. Detta bör också prägla anpassningen av den statliga fiskeadministrationen. Det innebär bl. a. att gamla bindningar som inte längre motiveras av nuvarande eller kommande förhållanden måste kunna brytas.

Det underlag som utredningen har presenterat för ställningstagande till organisationen av den statliga fiskeadministrationen bedömer jag som otillräckligt. Bl. a. har utredningen inte fullt ut kunnat ta hänsyn till utvecklingen i de internationella förhandlingarna. Riksdagens uttalande i samband med beslutet om ny länsorganisation förelåg inte heller innan utredningsförslaget lämnades. Mot denna bakgrund har jag för avsikt att

senare föreslå regeringen att organisationsfrågan utreds ytterligare. I det följande redovisar jag vissa utgångspunkter som jag anser bör gälla för en sådan utredning.

Fiskenämnderna kom till som ett provisorium i mitten av 1970-talet. Sedan dess har utvecklingen inom fisket lett till stora förändringar som jag har redovisat i det föregående. Inte minst har det internationella beroendet ökat. Som också har framgått av det föregående leder detta beroende till väsentliga förändringar de närmaste åren även i fråga om omfattningen av de arbetsuppgifter som fiskenämnderna nu handhar. Stora, avgörande beslut om t. ex. reglering av fisket och kvottilldelningar måste fattas samlat och centralt.

I dag är fiskenämnderna fristående länsmyndigheter. Mot bakgrund av riksdagens tidigare ställningstagande bör de nuvarande länsfiskenämnderna inte längre bestå som fristående länsmyndigheter. De bör inordnas i länsstyrelserna. Hur verksamheten skall organiseras där får varje länsstyrelse själv besluta om enligt det riksdagsbeslut som jag har refererat i det föregående. Det kan förutsättas att vissa styrelser därvid beslutar att inte inrätta någon nämnd för fiskefrågor.

Fiskenämndernas verksamhet finansieras dels över statsbudgeten, dels på annat sätt. Statsbudgetfinansieringen sker både över ett särskilt anslag som för närvarande uppgår till drygt 10 milj. kr. och över anslaget till lantbruksnämnderna med ca 11 milj. kr. för administrativ service.

Utredningens förslag om att helt avveckla fiskenämnderna innebär en besparing på 6 milj. kr. Även om förändringarna inom fiskepolitiken medför ett mindre regionalt resursbehov leder riksdagens uttalande, att det finns goda motiv för uppfattningen att den framtida fiskerieradministrationen på regional nivå skall ha en länsanknytning, till att en sådan stor besparing inte är möjlig. En överföring till den centrala myndigheten av de resurser som hittills har utnyttjats för de administrativa regleringsåtgärder som jag i det föregående har föreslagit skall ankomma på den centrala myndigheten är inte heller praktiskt möjlig.

Det är alltså inte möjligt att göra de besparingar regionalt som utredningen har räknat med. Detta kan som jag ser det kompenseras delvis genom förändringar i den centrala funktionen. För det första kommer anpassningarna till vad som krävs i samband med en liberaliserad handel att på sikt minska behovet även av centrala resurser. För det andra leder inordnandet av länsfiskenämnderna i länsstyrelserna till att behovet av centrala insatser av ekonomi- och personaladministrativ karaktär minskar. Därutöver bör det prövas om ytterligare rationaliseringseffekter kan erhållas genom en samordning med den centrala myndighetsfunktionen på jordbrukets område som utreds för närvarande. En sådan samordning skulle främst kunna innebära besparingar inom de ekonomi- och personaladministrativa områdena.

Vad jag nu har anfört bör ligga till grund för den ytterligare utredning som jag nyss aviserade. Utredningen bör samordnas med den som görs i fråga om myndighetsorganisationen på jordbrukets område.

5 Hemställan

Prop. 1989/90:123
Bilaga 2

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att medge att för tiden den 1 juli 1990—den 30 juni 1991 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som jag har förordat.

Vidare hemställer jag att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag i övrigt har anfört om fiskepolitikens mål och medel, yrkesfiskelicensen, det statliga stödet till fisket, laxfisket och den statliga administrationen på fiskets område.

Decision of the Council No. 6 of 1989

(Adopted at the 12th Meeting on 14 June 1989)

Amendment of the Convention

Amendments to Articles 26 and 38 and to Annex E, and deletion of Articles 27 and 28

The Council,

Having regard to the provisions of Article 44 of the Convention, and

Determined to strengthen the internal EFTA cooperation through full liberalization of intra-EFTA trade in fish,

Decides:

I. The Convention shall be amended as follows:

1. Article 26 shall be amended to read:

Fish and other marine products

"1. The provisions of this Convention shall apply in relation to fish and other marine products. Transitional arrangements applicable to these products are laid down in Annex E.

2. The Council may decide to amend the provisions of Annex E."

2. The present text of Article 27 shall be deleted.

3. The present text of Article 28 shall be deleted.

4. The following text in Article 38:

"Annex E List of fish and other marine products referred to in paragraph 1 of Article 26"

shall be amended to read:

"Annex E Transitional arrangements applicable to fish and other marine products."

5. Annex E to the Convention shall be amended to read as set out at Annex to this Decision.

Beslut av rådet Nr. 6 1989

(Antaget vid det 12:e mötet den 14 juni 1989)

Ändring av konventionen

Ändringar av artiklarna 26 och 38 och av bilaga E, samt strykningar av artiklarna 27 och 28

Rådet,

Som beaktar föreskrifterna i artikel 44 i konventionen, och

Som föresatt sig att stärka det interna EFTA-samarbetet genom fullständig liberalisering av handeln med fisk inom EFTA,

Beslutar:

I. Konventionen skall ändras som följer:

1. Artikel 26 skall ändras till följande lydelse:

Fisk och andra marina produkter

"1. Bestämmelserna i denna konvention skall gälla för fisk och andra marina produkter. Övergångsbestämmelser gällande för dessa produkter anges i bilaga E.

2. Rådet kan besluta att ändra bestämmelserna i bilaga E."

2. Den nuvarande texten i artikel 27 skall utgå.

3. Den nuvarande texten i artikel 28 skall utgå.

4. Följande text i artikel 38:

"Bilaga E Förteckning över fisk och andra marina produkter, vilka avses i moment 1 i artikel 26"

skall ändras till följande lydelse:

"Bilaga E Övergångsbestämmelser gällande för fisk och andra marina produkter."

5. Bilaga E till konventionen skall ändras till den lydelse som anges i bilaga till detta beslut.

II. The amendments to the Convention as hereby approved are submitted to the Member States for acceptance. The amendments shall enter into force on 1 July 1990 provided they are accepted before that date by all Member States. If the amendments do not enter into force on 1 July 1990, they shall do so on the first day of the second month following the acceptance by the last Member State.

III. The Secretary-General shall deposit the text of this Decision with the Government of Sweden.

II. Ändringarna av konventionen som härmed är godkända överlämnas till medlemsstaterna för antagande. Ändringarna skall träda i kraft den 1 juli 1990 förutsatt att de är antagna före det datumet av samtliga medlemsstater. Om ändringarna ej träder i kraft den 1 juli 1990, skall de göra så på den första dagen i den andra månaden efter det att dessa har antagits av den sista medlemsstaten.

III. Generalsekreteraren skall deponera texten till detta beslut hos Sveriges regering.

Annex E

Transitional arrangements applicable to fish and other marine products

Article 1

Unless otherwise provided for in Articles 2 to 4 of this Annex, fish and other marine products falling within Chapter 3 of the Harmonized System are covered by the provisions of the Convention as from 1 July 1990.

Article 2

Any form of government aid to the fishing sector which is not compatible with Article 13 of the Convention shall be eliminated not later than 31 December 1993.

Article 3

On the following products Sweden may until 31 December 1993 apply quantitative import restrictions, in so far as this may be necessary to avoid serious disturbances in the Swedish market.

HS heading No.	Description of goods
cx 03.02	Fish, fresh or chilled, excluding fish fillets and other fish meat of heading No. 03.04: – Herring – Cod

Article 4

1. On the following products Finland may temporarily maintain its present regime. Not later than 31 December 1992 Finland shall present a fixed timetable for the elimination of these exemptions.

Bilaga E

Övergångsbestämmelser gällande för fisk och andra marina produkter

Artikel 1

Såvida inte annat föreskrivs i artiklarna 2 till 4 i denna bilaga, omfattas fisk och andra marina produkter, hänförliga till kapitel 3 i det harmoniserade systemet, av bestämmelserna i konventionen fr.o.m. den 1 juli 1990.

Artikel 2

Varje form av statligt stöd till fiskerisektorn som inte är i överensstämmelse med artikel 13 i konventionen skall vara avskaffat senast den 31 december 1993.

Artikel 3

För nedan angivna produkter kan Sverige till den 31 december 1993 tillämpa kvantitativa importrestriktioner i den utsträckning detta är nödvändigt för att undvika allvarliga störningar på den svenska marknaden.

HS tulltaxe nr	Varuslag
ur 03.02	Fisk, färsk eller kyld, med undantag av fiskfileer och annat fiskkött enligt nr 03.04: – sill och strömming – torsk

Artikel 4

1. För nedan angivna produkter kan Finland tillfälligt bibehålla sin nuvarande regim. Senast den 31 december 1992 skall Finland presentera en fastställd tidtabell avscende borttagandet av dessa undantag.

HS heading No.	Description of goods
ex 03.02	Fish, fresh or chilled, excluding fish fillets and other fish meat of heading No. 03.04: – Salmon – Baltic herring
ex 03.03	Fish, frozen, excluding fish fillets and other fish meat of heading No. 03.04: – Salmon – Baltic herring
ex 03.04	Fish fillets and other fish meat (whether or not minced), fresh, chilled or frozen – Fresh or chilled fillets of salmon – Fresh or chilled fillets of Baltic herring

2. As long as Finland temporarily maintains its present regime with regard to Baltic herring, Sweden may apply quantitative import restrictions for that product.

HS tulltaxe nr	Varuslag
ur 03.02	Fisk, färsk eller kyld, med undantag av fiskfiléer och annat fiskkött enligt nr 03.04: – lax – strömming
ur 03.03	Fisk, fryst, med undantag av fiskfiléer och annat fiskkött enligt nr 03.04: – lax – strömming
ur 03.04	Fiskfiléer och annat fiskkött (även hackat eller malet), färska, kylda eller frysta – färska eller kylda filéer av lax – färska eller kylda filéer av strömming

2. Så länge som Finland tillfälligt upprätthåller sin nuvarande regim för strömming kan Sverige tillämpa kvantitativa importrestriktioner för denna vara.

Agreed interpretation of Articles 10, 13, 14 and 16 of the Convention

Article 10

It is understood that a Member State shall, as from 1 July 1992, accord to fish and other marine products landed by fishing vessels of other Member States treatment no less favourable than that accorded to like products landed by its fishing vessels in respect of all regulations and requirements affecting their sale and distribution; and that a Member State may refuse landings of fish from fish stocks of joint interest that are not subject to agreed stock regulations or to appropriate national regulations.

Article 13

Unless otherwise mentioned herein, aid measures to the fishing sector fall under the disciplines of Article 13 of the Convention and its agreed interpretation (EFTA/C.SR 21/88 and EFTA/CTE 12/88). It is understood that paragraph 21 of the Record of Understandings shall no longer be applicable.

It is recalled that the aim of rules on government aid is to ensure that aid measures do not distort conditions of competition. It is noted that such distortions of trade and competition may otherwise result in undesirable structural changes in the sector.

a) The following aid measures to the fishing sector are considered normally not to be in accordance with the Convention:

– General aid measures concerning the sector as a whole and which are not fully directed towards structural measures in accordance with the provisions of paragraph (d) (ii) of the agreed interpretation.

Överenskommen tolkning av artiklarna 10, 13, 14 och 16 i konventionen

Artikel 10

Det är överenskommet att en medlemsstat, från och med den 1 juli 1992, skall medge fisk och andra marina produkter, landade av fiskefartyg från andra medlemsstater, en behandling som ej är mindre förmånlig än den som medges motsvarande produkter, landade av landets egna fiskefartyg, med avseende på samtliga föreskrifter och krav som påverkar produkternas försäljning och distribution; samt att en medlemsstat kan vägra landningar av fisk från fiskbestånd av gemensamt intresse, vilka inte är föremål för överenskomna beståndsregleringar eller relevanta nationella regleringar.

Artikel 13

Såvida inte annat omnämns häri, faller stödåtgärder för fiskerisektorn under åtgärderna enligt artikel 13 i konventionen och dess överenskomna tolkning (EFTA/C.SR 21/88 och EFTA/CTE 12/88). Det är överenskommet att moment 21 i registret över överenskommelser ej längre skall vara tillämplig.

Det erinras om att syftet med regler för statligt stöd är att säkerställa att stödåtgärderna inte skall snedvrída konkurrensvillkoren. Det noteras att sådana snedvridningar av handel och konkurrens kan annars leda till icke önskvärda strukturförändringar i sektorn.

a) Följande stödåtgärder till fiskerisektorn är normalt inte att anse såsom varande i överensstämmelse med konventionen:

– Generella stödåtgärder rörande sektorn i dess helhet och vilka inte är helt riktade mot strukturförändringar i enlighet med bestämmelserna i moment (d)(ii) i den överenskomna tolkningen.

- Tax concessions other than those that directly offset cost disadvantages clearly linked to special conditions prevailing in the fishing sector.
- Social measures if the subsidy element of such measures exceeds what is generally applied in other sectors, taking into account the special conditions prevailing in the fishing sector.

(b) The following aid measures shall normally be considered to be in accordance with the provisions of Article 13 of the Convention:

- Aid measures in the form of lowest permitted domestic first hand sales prices for fish and the purchase of surpluses that are applied in order to offset serious market disturbances.
- Regional aid measures to the extent that they are necessary for maintaining fishing activities in regions that are to an above-average degree dependent on such activities and where income from fishing is clearly below the national average in the fishing sector. Such regional measures shall not more than offset cost disadvantages in relation to other locations for fisheries. Member countries introducing or maintaining such measures shall, in accordance with the provisions of the agreed interpretation of Article 13, provide sufficient information on the regional situation leading to the introduction or maintenance of such measures.

(c) The following aid measures are considered not to be in accordance with the Convention:

- aid in accordance with paragraph (d) (vi) of the agreed interpretation, as concerns the fishing sector;
- aid in accordance with paragraph (d) (viii) of the agreed interpretation, as concerns fishing activities.

- Andra skatteförmåner än sådana som direkt utjämnar kostnadsnackdelar som är klart kopplade till de inom fiskerisektorn rådande speciella förhållandena.
- Sociala åtgärder om subventionselementet i sådana åtgärder överstiger vad som generellt tillämpas inom andra sektorer, med hänsyn tagen till de inom fiskerisektorn rådande speciella förhållandena.

b) Följande stödåtgärder skall normalt anses vara i överensstämmelse med bestämmelserna i artikel 13 i konventionen:

- Stödåtgärder i form av lägsta tillåtna inhemska förstahandsförsäljningspris för fisk samt köp av överskott som tillgrips för att neutralisera allvarliga marknadsstörningar.
- Regionala stödåtgärder i den utsträckning som sådana befinner sig nödvändiga för upprätthållande av fiskeriverksamhet i regioner som är mer än genomsnittligt beroende av sådan verksamhet och där inkomsterna från fiske är klart lägre än det nationella genomsnittet i fiskerisektorn. Sådana regionala åtgärder skall inte mer än utjämna kostnadsnackdelar i förhållande till andra platser för fiskeri. Medlemsstater som introducerar eller upprätthåller sådana åtgärder skall, i överensstämmelse med föreskrifterna i den överenskomna tolkningen av artikel 13, tillhandahålla tillräcklig information om den regionala situationen som lett till införandet eller upprätthållandet av åtgärderna.

c) Följande stödåtgärder anses inte vara i överensstämmelse med konventionen:

- stöd i enlighet med moment (d)(vi) i den överenskomna tolkningen, vad avser fiskerisektorn;
- stöd i enlighet med moment (d)(viii) i den överenskomna tolkningen, vad avser fiskeriverksamheter.

Lisbon agreement concerning Article 14

The Lisbon agreement (EFTA/C.SR 38/66) should as from 1 July 1992 be complemented by the following text:

Systems of differentiated sales prices must not be applied in a manner that discriminates against traders from other Member States.

Bergen agreement concerning Article 16

Paragraph 30 of the Bergen agreement (EFTA/C.SR 20/66) to be replaced by the following:

It was agreed to understand the term "economic enterprises for production" referred to in paragraph 25 (c) above as not including fishing vessels and vessels equipped to produce fish products.

Lissabonavtalet angående artikel 14

Lissabonavtalet (EFTA/C.SR 38/66) skall per den 1 juli 1992 kompletteras med följande text:

System med differentierade försäljningspriser får ej användas på sådant sätt att de diskriminerar handlare från andra medlemsstater.

Bergenavtalet angående artikel 16

Paragraf 30 i Bergenavtalet (EFTA/C.SR 20/66) skall ersättas med följande:

Det överenskoms att termen "ekonomiska företag för produktion", som anges i moment 25 (c) ovan, inte skulle avses omfatta fiskefartyg och fartyg utrustade för att producera fiskprodukter.

Sammanställning av remissyttrandena över betänkandet (SOU 1989: 56) Fiskprisregleringen och fiskeriadministrationen

Prop. 1989/90: 123
Underbilaga 2.1

Refererade delar av remissyttrandena är i huvudsak ordagrant återgivna. I stort sett har alla som har yttrat sig tagits med i sammanställningen men det är de mest representativa yttrandena som återges vid resp. frågeställning.

Remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av kommerskollegium, kustbevakningen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), generaltullstyrelsen, riksskatteverket (RSV), lantbruksstyrelsen (LBS), fiskeristyrelsen (FS), statens jordbruksnämnd (JN), arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), statens industriverk (SIND), domänverket, kammarkollegiet, statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), statistiska centralbyrån (SCB), länsstyrelsernas organisationsnämnd (LON), näringsfrihetsombudsmannen (NO), statens pris- och konkurrensverk (SPK), statens naturvårdsverk (SNV), koncessionsnämnden för miljöskydd, statens vattenfallsverk (Vattenfall), vattenöverdomstolen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR), länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Vidare har yttranden avgetts av Fiskbranschens riksförbund (FR), Sveriges fiskares riksförbund (SFR), Sveriges fiskevattenägareförbund, Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund, Swefisk ek. för., Regleringsförbundet Svensk fisk ek. för., Vattenbrukarnas riksförbund (VRF), Centralorganisationen SACO/SR, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Grossistförbundet Svensk handel och Svenska kommunförbundet.

Vidare har yttranden kommit in från lantmäteriverket, Kooperativa förbundet (KF), Bohusläns skärgårdsråd, Uddevalla kommun och Ystads-ortens fiskevårds- och sportfiskeförening.

Fiskeristyrelsen har bifogat yttranden av fiskenämnderna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län. Statens jordbruksnämnd har bifogat yttrande från jordbruksnämndens konsumentdelegation (KD). Några av fiskenämnderna och länsstyrelserna har bilagt yttranden av kommuner, regionala myndigheter och andra organ.

Utredningen

Inom ramen för fiskeripolitikens mål bör konsumentmålet ges en starkare ställning.

Remissinstanserna

Statens jordbruksnämnd: Nämnden stöder utredningens uppfattning att konsumentaspekten i fiskprisregleringen är liten vilket framför allt beror på regleringens utformning samt att landets fiskförsörjning bara till ca en tredjedel baseras på svenskfångad fisk. Fiskpriserna blir härmed i hög grad beroende av den internationella prisutvecklingen. En annan aspekt som utredningen pekat på är att konsumenternas intresse för fisk inte endast är en prisfråga utan även i hög grad är en försörjningsfråga, dvs. konsumenterna har intresse av god tillgång till färsk fisk med ett diversifierat urval. Här är nämndens uppfattning att det ännu återstår mycket att göra både inom fisket och fiskdistributionen för att denna målsättning skall uppnås. Regleringens utformning med hög grad av avsättningsgaranti för fångsterna har sannolikt bidragit till att fiskets inriktning i förhållande till den inhemska efterfrågan inte har blivit optimal.

Jordbruksnämndens konsumentdelegation: Konsumentdelegationen vill för sin del betona att syftet med produktionen bör vara att tillfredsställa en efterfrågan vid marknadspris och tillstyrker utredningens förslag att prioriteringen av de fiskeripolitiska målen ändras så att konsumentmålet sätts främst.

Näringsfrihetsombudsmannen: NO delar fiskeriutredningens grundläggande uppfattning att konsumentmålet bör ges en starkare ställning i fiskeripolitiken än i dag och att den framtida fiskeripolitiken därmed bör innehålla sådana medel som gynnar utvecklingen av en så långt möjligt fri marknad på fiskets område.

Statens pris- och konkurrensverk: I dag finns inte någon uttalad prioritering av de fiskeripolitiska delmålen. Inkomstmålet har dock i praktiken successivt kommit att prioriteras genom utformningen av de styrmedel som hittills använts. SPK anser i likhet med utredningen att konsumentmålet bör sättas främst.

Sveriges lantbruksuniversitet: På s. 81 i betänkandet finns följande formulering: "Fiskerinäringen sysselsätter endast omkring 4000 personer. Vinsten av en hård rationalisering – som eventuellt får betydande negativa regionalpolitiska återverkningar – har därmed mindre betydelse för folkhushållningen."

För det första kan invändas att de 4000 yrkesfiskarna i primärledet sysselsätter ytterligare ca 25 000 personer sekundärt i bl. a. transporter, service, förädling och handel. Dess regionalekonomiska betydelse bör således inte underskattas.

För det andra innebär en nedprioritering av inkomstmålet att antalet

yrkesfiskare minskar i många olika regioner vilket kommer att minska konsumentens möjligheter att erhålla färsk fisk med högt näringsvärde och följaktligen stå i strid med konsumentmålet.

För det tredje har yrkesfisket vissa effekter av beredskapskaraktär som inte berörts i betänkandet. Yrkesfiskarna utgör en betydelsefull utpost mot havet beträffande observationer i samband med oljeutsläpp, haverier, militära skeenden etc. När samtidigt resurserna för den samhälleliga kustbevakningen minskar, så fyller fiskarkårens insatser en angelägen funktion.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Det är oklart om de förslag som utredningen lägger fram verkligen stärker konsumentintresset. T. ex. direktlandning av utländska fartyg kan innebära en kvalitetsförsämring på fisken då svenska fiskare har ett klart bättre hanteringssystem och kortare transporttider som leder till bättre kvalitet. En sänkning av prisnivån som en följd av avregleringen är inte heller trolig då förändringar i förstahandsledet har en mycket liten inverkan på konsumentledet.

Fiskbranschens riksförbund: Fiskbranschen föreslår följande komplettering av målet: "Fisket, beredningsindustrin och handeln utgör tillsammans fisksektorn, som har till uppgift att tillgodose konsumenternas efterfrågan på fisk och fiskprodukter till rimliga priser. Prisreglering och andra statliga åtgärder bör därför syfta till att skapa förutsättningar för en effektiv och rationell verksamhet i hela fisksektorn så att svensk fisk och svenska fiskprodukter kan produceras och säljas på konkurrenskraftiga villkor, dvs. på samma villkor som i våra viktigaste konkurrentländer."

Sveriges fiskares riksförbund: Som tidigare framförts delar inte förbundet utredningens analys om att konsumentmålet missgynnats under den tid normprissystemet funnits. Det finns därför ingen anledning att prioritera konsumentmålet på de andra målens bekostnad. 1978 års fiskeripolitiska beslut var ett bra beslut där motstående intressen beaktades i rimlig utsträckning. SFR noterar att enligt direktiven för utredningen skulle fiskeripolitiken som den sammanfattas i prop. 1984/85: 143 ligga fast.

Vattenbrukarnas riksförbund: VRF delar utredningens uppfattning om att de fiskeripolitiska delmålen är motstridiga och att de därför ej kan uppfyllas samtidigt eller uppnås med samma medel. En prioritering av delmålen är därmed nödvändig.

Kooperativa förbundet: KF välkomnar utredningens förslag att konsumentmålet framdeles skall prioriteras och att en bättre marknadsorientering av fiskerinäringen eftersträvas.

2 Prisregleringen på fisk

2.1 Avveckling av normprissystemet

Utredningen

Nuvarande normprissystem – inkl. prisregleringsavgiften – avvecklas tidigast från den 1 juli 1990. En successiv avveckling fram till den 1 januari 1994 kan dock behövas med tanke på behovet av anpassningstid inom näringen och utvecklingen av internationella förhandlingar. Om en successiv avveckling väljs bör dock stödet till öststatsexport och foderfisk avvecklas från den 1 juli 1990. Vidare bör pristilläggen successivt minska från samma datum.

Kravet på koppling beträffande förstahandsmottagarnas medlemskap i Swefisk och fiskarens rättigheter till prisstöd tas bort.

Remissinstanserna

Fiskeristyrelsen: Det måste anses klart att Sverige kan behålla prisregleringsavgiften åtminstone till den 1 januari 1994. Enligt styrelsens mening bör Sverige behålla avgiften så länge som möjligt. Om pengarna inte betalas ut i prisregleringssystemet kan de fonderas och användas t. ex. i det lägsta prissystem som kommer att vara tillåtet enligt EFTA-reglerna.

Många företag inom branschen kommer att få stora problem att ställa om sig till de nya förutsättningarna. FS förordar att näringen får så lång övergångstid som möjligt. Det är därför angeläget att huvuddragen i nuvarande regleringssystem kan bevaras till den 1 januari 1994.

Enligt FS bedömning kan fisket i de här uppräknade länen [Östergötland, Södermanland, Stockholm, Uppsala, Gävleborg och Västerbotten] inte klara sig utan ett prisstöd på sill/strömming. Försvinner prisstödet kommer fisket att drastiskt minska. Även ett generöst statligt strukturstöd kan inte förhindra detta.

Statens jordbruksnämnd: Enligt jordbruksnämndens uppfattning är det väsentligt att näringens utövare får en korrekt bild av vilka förutsättningar för att bedriva fiske som skall gälla efter år 1993. Det är därför nödvändigt att signaler om ändring i stödsystem och konkurrensförhållanden går ut till näringen så tidigt som möjligt. Nämnden anser att neddragningarna av stöden, i huvudsak rörliga och fasta pristillägg, bör ske tämligen likformigt under perioden 1990/91 t. o. m. utgången av år 1993. Jordbruksnämnden bör få regeringens uppdrag att efter samråd med fiskeristyrelsen och Sveriges fiskares riksförbund närmare utforma regleringen för de tre och ett halvt aktuella åren. Detta arbete skulle ske samtidigt med strukturplaneringen. Vad gäller den mer exakta avvägningen i takten för neddragningarna av stöden och i regleringens utformning i övrigt liksom i handelsliberaliseringen bör visst samband råda med övriga EFTA-länders åtgärder i anpassningsprocessen. Nämnden delar inte utredningens uppfattning att stöden till öststatsexport och foderfisk skall avvecklas redan från den 1 juli 1990. Det är av vikt att relevanta uppgifter om de statliga stöden i de

övriga EFTA-länderna finns tillgängliga för jordbruksnämnden vid tiden för att förslag till kommande års regleringar skall avlämnas till regeringen. Det gäller inte minst tiden efter år 1993. Sannolikt måste från svensk sida noga bevakas att stöden i övriga EFTA-länder inte görs handelssnedvridande och i förekommande fall bör Sverige ta upp frågan i EFTA enligt de särskilda regler som nu är under utarbetande.

Utredningen föreslår även att det krav på koppling som i dag finns beträffande förstahandsmottagarens medlemskap i Swefisk och fiskarens rättigheter till prisstöd tas bort. Jordbruksnämnden anser att detta krav bör kunna tas bort redan fr. o. m. den 1 juli 1990 även om pristillägg övergångsvis kommer att utgå efter denna tidpunkt. Det är för närvarande endast ett fåtal smärre mottagare, typ enskilda fiskaffärer o. dyl., med ringa mottagning som står utanför Swefisk. Ett borttaget krav på Swefisk-medlemskap skulle således för prisregleringen endast få till följd att obetydliga kvantiteter fisk som i dag ej är berättigade till pristillägg skulle erhålla sådana samtidigt som ett principiellt tveksamt system skulle upphöra.

Arbetsmarknadsstyrelsen: Arbetsmarknadsstyrelsen har inget att erinra mot att en bättre marknadsanpassning skapas inom fiskerinäringen. Som ett led i denna strävan innefattas även att landets arbetskraftsresurser kan utnyttjas effektivare, inte minst mot bakgrund av den arbetskraftssituation som råder inom många sektorer.

Arbetslösheten inom Sveriges fiskares arbetslöshetskassa uppgick under år 1988 till 1,8%. Nivån varierar kraftigt mellan sommar och vinter, för närvarande från ca 1% till 4%, men under lågkonjunkturår kan nivån stiga upp till 10% under enskilda vintermånader. Arbetsmarknadsstyrelsen ser det därför som synnerligen angeläget att en jämnare åretruntsysselsättning kan åstadkommas inom näringen. Det är därvid väsentligt att ett närmare samråd kan ske mellan fiskeriorganen och lokala arbetsmarknadsorgan för att skapa en mera varaktig sysselsättning över året för de berörda inom näringen. Ett sådant samråd skulle dessutom underlätta de omställningseffekter som kan förväntas inträffa genom de föreslagna ändringarna i fiskprisregleringen.

Statistiska centralbyrån: SCB finner det angeläget framhålla att nuvarande informationssystem rörande förstahandsmottagares rapportering till SCB avseende inköp av fisk m.m. tills vidare bör bibehållas även om normprissystemet avvecklas eller förändras. Detta är väsentligt för att kunna tillfredsställa de statistikbehov som föreligger inom fiskets område. Eventuella förändringar i informationssystemet bör ske först då behovet av underlag för ett eventuellt nytt stödsystem klarlagts. Möjligheterna till samordning med loggbokssystemet bör övervägas i detta sammanhang.

Statens pris- och konkurrensverk: SPK:s mening är att konsumenternas intresse bäst tillgodoses genom att marknadens mekanismer får styra prisbildningen på en konkurrensutsatt marknad. Därför anser SPK att fiskprisregleringen bör avskaffas.

En total avreglering är dock knappast aktuell på kort sikt med hänsyn till förhållandena i våra konkurrentländer och till att målen för den svenska fiskeripolitiken ligger fast.

SPK anser emellertid att stödet på fiskets område i så stor utsträckning som möjligt bör begränsas. SPK ser det därför som positivt att den prisreglering som föreslås begränsas till att omfatta enbart sill.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Länsstyrelsens huvudinvändning mot utredningen är att man vill driva avreglering och borttagande av det generella stödet snabbare än konkurrentländerna. Enligt länsstyrelsens mening finns inga motiv för en sådan politik. Svenska fiskelag måste få konkurrera på lika villkor med t. ex. de norska och isländska fiskarna.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län: För närvarande utgår endast ett fast pristillägg för vissa slag av sötvattensfisk. Tillägget utgår till de licensierade fiskarna i bl. a. Vänern. Länsstyrelsen anser det vara en brist i betänkandet att utredningsmannen inte analyserat konsekvenserna för det yrkesmässiga insjöfisket om de fasta pristilläggen avvecklas.

Länsstyrelsen i Norrbottens län: Vi bifaller i princip utredningens förslag att slopa nuvarande prissystem. Vi vill dock understryka att de fasta pristilläggen på vissa fisksorter – sik, gädda, abborre, siklöja m. fl. – är betydelsefulla för fiskare inom länets kust- och glesbygdssområden. På grund av sämre produktionsförhållanden och önskan att kunna bibehålla fisket som kombinationsnäring i glesbygd, är det viktigt att ett regionalpolitiskt motiverat stöd till fiskenäringen finns kvar. Detta skulle kunna ges formen av ett "Norrlandsstöd" i likhet med vad som gäller för jordbruket. Stödet bör då utformas som ett struktur- och prisstöd.

Fiskbranschens riksförbund: För att främja avsättningen av svenskfångad fisk är det angeläget att så snabbt som möjligt komma över i ett mera marknadsanpassat lägstaprisssystem så som utredningen föreslår. För t. ex. sill och makrill skulle mera marknadsanpassade lägstapriser göra det möjligt att avsätta betydligt större kvantiteter som råvara till industrin och på exportmarknaden.

Övergången till det nya lägstaprisssystemet skulle enligt vår mening underlättas om den kan ske medan normprissystemet finns kvar i sina huvuddrag. Mera marknadsanpassade lägstapriser på framför allt sill/strömming skulle annars – i ett inledningsskede – kunna leda till lägre inkomster för fiskarna innan effekterna visar sig i form av större avsättning till beredningsindustrin och på export och förhoppningsvis mer än väl kompenserar nedgången i pris per kg. Så länge normprissystemet finns kvar, skulle de lägre priserna i initialskedet delvis kompenseras med pristillägg och övergången till det nya systemet skulle då bli lättare att genomföra. Detta talar enligt vår mening för att normprissystemet bör finnas kvar under åtminstone en del av övergångstiden.

Detta utesluter naturligtvis inte att vissa ändringar kan och bör göras i prisregleringen redan från den 1 juli 1990. Vi delar uppfattningen att stödet till foderfisk bör tas bort redan från nämnda datum. Ett stöd till öststatsexport av småsill, så utformat att det stimulerar fisket att sortera fram de sillstorlekar som efterfrågas av färskmarknad och industri, är däremot motiverat.

Sveriges fiskares riksförbund: Utredningens förslag om att i förtid avveckla normprissystemet inkl. pristilläggen på foderfisk och exporten till statshandelsländer skulle få ytterligare snedvridande konkurrens effekter

för de svenska yrkesfiskarna i förhållande till andra länder. De konkurrensfördelar som det norska fisket har enbart på grund av de relativt sett förmånliga skattereglerna skulle ytterligare förstärkas. Frågeställningen blir egentligen om vi kommer att ha någon konkurrenskraft efter år 1994 om normprissystemet skall avvecklas i förtid. Förbundet kan inte medverka till att normprissystemet avvecklas före 1993 års utgång. Skälen till detta ställningstagande är sammanfattningsvis följande:

1) Konkurrenssituationen gentemot andra EFTA-länders fiskare som redan i dag har ett betydligt gynnsammare stöd till fisket genom prisstöd, regionalpolitiskt stöd, beredningsstöd och skattefördelar.

2) Omställningen för svenskt fiske, där förbundet måste få rimlig tid till anpassning och strategival för svenskt fiske dels vad beträffar fiskets totala förstahandsmottagning och ekonomiska föreningar, dels den enskilde fiskarens roll med gjorda investeringar i båtar och redskap. Dessutom det svenska fiskets strategival vad beträffar den svenska och utländska beredningsindustrins möjligheter och kapacitet och framtida importsituation.

3) Att resultatintriktat kunna utveckla samarbetet med svensk beredningsindustri och handel fram till år 1994. Detta arbete har påbörjats på ett mer aktivt sätt sedan Fiskbranschens riksförbund bildades. Dessförinnan har det varit praktiskt taget omöjligt att inleda någon meningsfull dialog på grund av branschens heterogena sammansättning av beredning och handel.

4) Ytterligare utredningsinsatser av statens jordbruksnämnds fisksektion om PO-organisationernas funktion och uppbyggnad i olika EG-länder och bevakning av olika stödformer och dithörande tolkningar av den nya EFTA-konventionen för fisk och fiskprodukter. Vidare bör fisksektionen noggrant följa nya modellval i Norge.

Svefisk ek. för.: Förutsättningarna för handeln med fisk kommer att väsentligt förändras fr. o. m. år 1994. Under denna period bör vår reglering successivt anpassas till de nya förutsättningarna. Sverige måste vid detta anpassningsarbete avvakta de åtgärder som andra länder vidtar så att svenskt yrkesfiske ej kommer i en sämre situation än andra länders fiskare. De omedelbara åtgärder som föreslås i utredningen bör därför ej genomföras.

Vid en eventuell avveckling av regleringssystemet måste detta ske i samma takt som i andra länder så att inte vårt fiske och vår handel kommer i en försämrad konkurrenssituation.

Regleringsföreningen Svensk fisk ek. för.: Redan i det nuvarande systemet har konsumenternas krav på hög kvalitet av fisk kunnat upprätthållas genom de kvalitetskrav som är inbyggda i regleringen samtidigt som lägsta priserna styrs bl. a. av gällande importprisnivåer. Fiskarens krav på höjda priser har samtidigt dämpats genom den kompensation för låga priser som garanterats genom de särskilda pristilläggen. Trappas pristilläggen ner som förslaget innebär, skulle detta kunna driva upp prisnivån alternativt ge konsumenterna sämre tillgång till färsk råvara alltså tvärt emot utredarnas målsättning.

Lantbrukarnas riksförbund: En anpassning av Sveriges fiske till de förutsättningar EFTA-avtalet anger bör för Sveriges del ske i samma takt som

sker i övriga berörda länder. Detta innebär också att LRF anser att normprissystemet bör vara kvar och gälla fram till år 1994 och att man under tiden arbetar fram olika åtgärder för att stärka det svenska fisket. Detta kan ske t.ex. genom ökat stöd för förnyelse av en i vissa avseenden omodern fiskeflotta, åtgärder för marknadsföring etc. Sverige förfogar nu över betydligt större resurser av fisketillgångar och fiskevatten än tidigare. Utgångspunkten för den framtida politiken bör vara att dessa tillgångar kan utnyttjas på ett rationellt sätt och att den resurs ett livskraftigt yrkesfiske innebär tas till vara.

Grossistförbundet Svensk handel: EFTA-uppgörelsen innebär ett viktigt första steg mot mera jämställda konkurrensvillkor under förutsättning att reglerna för statsstöd tillämpas lika i alla EFTA-länder. Sverige bör inte ta bort prisregleringsavgiften i snabbare takt än Norge avvecklar sina mycket omfattande subventioner till fiske och beredningsindustri. Övergångstiden fram till år 1994 bör utnyttjas för att så långt möjligt uppnå lika konkurrensvillkor också i förhållande till EG. Det viktigaste är att uppnå ömsesidig frihandel för fiskprodukter mellan Sverige och EG. Grossistförbundet Svensk handel föreslår att Sverige snarast erbjuder sig att ta bort prisregleringsavgiften på fisk från EG i utbyte mot att EG tar bort den ensidiga tullen på fiskprodukter från Sverige.

Svenska kommunförbundet: Styrelsen anser att en förenkling av fiskprisregleringen är befogad, men de regionala följderna av avregleringen bör följas noga.

Kooperativa förbundet: KF tillstyrker utredningens förslag att normprissystemet successivt avvecklas från den 1 juli 1990 fram till den 1 januari 1994, att stödet till öststatsexport och foderfisk avvecklas redan den 1 juli 1990, att pristilläggen successivt minskar och att ett lägstaprisssystem införs som skall gälla för sill/strömning.

Det är också enligt vår mening väsentligt att kommande förändringar i regleringen inom fiskets område synkroniseras med förändringarna inom de areella näringarna.

2.2 Nytt lägstaprisssystem

Utredningen

Ett nytt lägstaprisssystem, där lägstapriset följer världsmarknadspriset, liknande det som finns inom EG införs senast den 1 januari 1994. Systemet skall, som situationen ser ut i dag, gälla för sill/strömning men kan vid behov i framtiden också gälla för andra fiskslag.

Lägstapriserna gäller gentemot fiskaren och inte, som i nuvarande regleringssystem, i förstahandsmottagningsledet.

Möjligheter skapas för direkta avtal mellan fiskelag och beredningsindustri utanför lägstaprisystemet.

Kommerskollegium: Kollegiet tillstyrker det förslag på det handelspolitiska området som utredningen framlägger och välkomnar anpassningen till EG:s fiskeripolitik.

Kollegiet finner det otillfredsställande att tullsituationen på det aktuella området, som ett resultat av förhandlingarna mellan Sverige och EG, inte tillåter konkurrens på lika villkor med länderna på EG-marknaden och har därför förståelse för fiskberedningsindustrins önskemål om omförhandlingar av gällande avtalsvillkor.

Fiskeristyrelsen: Enligt utredningens förslag kan de fiskeföretag som har leveransavtal med beredningsindustrin vara medlemmar i producentorganisationen (PO) men medlemsavgiften reduceras. Detta betyder med all sannolikhet att ett relativt stort antal av de större fartygen under hela eller delar av året har olika slags leveransavtal antingen direkt eller via sin försäljningsförening. Till detta skall också läggas att de företag som landar utomlands (Danmark) inte har några större skäl till att vara med i PO.

Detta betyder sammantaget att anslutningen till PO kommer att bli låg. De företag som är med i PO kommer att vara de mindre rationella som ofta har överskott. Med all sannolikhet kommer därför PO inte att kunna finansiera sin verksamhet med de medlemsavgifter och det statsbidrag som förutses. Denna slutsats gäller efter den övergångsperiod på fem år som utredningen har föreslagit.

Statens jordbruksnämnd: Jordbruksnämnden anser att det föreslagna regleringssystemet med centralt fastställda orienteringspriser och återtagspriser är värt att söka tillämpa. Reglerna om finansiell kompensation kommer att innebära att fisket måste bli mer lyhört för marknadens efterfrågan vilket är en nödvändighet för en sund utveckling i näringen. Som tidigare nämnts anser dock nämnden att det skulle kunna övervägas att tillämpa något högre statlig finansiell kompensation vid överskott för fisk från vissa regioner.

Enligt jordbruksnämndens uppfattning bör antalet fiskslag/sorteringar med av staten sanktionerade lägstapriser kunna minska betydligt jämfört med dagens läge (18 fiskslag med totalt 45 olika sorteringar). Detta torde också bli en konsekvens av EFTA-överenskommelsen. För fiskslag som är bristfiskar i Sverige bör ett permanent lägstaprisssystem inte upprätthållas. Dessa fiskslag utgör dessutom ofta bifångster i annat fiske. Sannolikt bör heller inte fiskslag som är utsatta för kraftiga säsongvariationer i tillgång och efterfrågan omfattas av ett lägstaprisssystem.

Marknaden själv bör tillse att priset och avsättningsmöjligheterna i övrigt i Sverige är så attraktiva att fisken inte landas i ett annat land om svenska landningar är önskvärda.

Enligt nämndens mening bör någon lösning till vilka fiskslag som bör regleras nu inte göras. Ovan nämnda principer bör i stället gälla. Sannolikt medför dessa att högst ett fåtal arter kan bli föremål för statliga lägstapriser och överskottsinslösen.

Att tillämpa lägstapriset i fiskarledet innebär enligt nämndens uppfattning att mottagare med relativt höga kostnader tvingas rationalisera för att

kunna betala de påbudna lägstapriserna. Det bör principiellt ligga i fiskarens önskan att så höga lägstapriser som möjligt fastställs utan att marknaden reagerar med betydande köpmotstånd. Endast effektiva mottagare kan samtidigt förena höga avräkningspriser till fiskaren med marknadsanpassade utförsäljningspriser. En ineffektiv mottagare måste ta ut priser som är högre än de marknaden vill betala. Utredningens slutsats att kostnadsövervältring från hantering/försäljning till fiskaren försvåras med det nya systemet synes vara korrekt. Samtidigt torde den föreslagna ordningen innebära att lägstaprisets nivå nogsamt måste anpassas till de olika första-handsmottagarnas mycket varierande förutsättningar.

Liksom utredningen anser jordbruksnämnden att EFTA-överenskommelsen innebär att bl. a. normprissystemet inte går att tillämpa efter år 1993. Prisstöd utöver ett grundläggande stöd med någon form av minimipriser och inlösen av överskott måste efter nämnda år ha en direkt regional anknytning. Utredningen har dock inte föreslagit att regionala pristöd skall utgå utan anser att i regioner med ett svagt näringsliv skall investeringar i fiskefartyg gynnas genom särskilt fördelaktiga lån. Jordbruksnämnden ställer sig dock tveksam till om utredningens mål med ett starkare, i första hand småskaligt, fiske i utsatta regioner kan uppnås utan någon form av pris- eller inkomststöd. Möjligen skulle villkoren för att leverera överskott kunna göras gynnsammare för fisket i nämnda regioner och därmed skulle stödformer vid sidan av de föreslagna kunna undvikas. Nämnden har dock inte i detta skede någon mer definitiv uppfattning om lämpliga regionala stöd för fiskenäringen.

Jordbruksnämnden anser liksom utredningen att det bör vara möjligt för en beredningsindustri att knyta fiskare till sig för kontraktleveranser utan att behöva anpassa överenskomna priser till regleringen. Leveransavtalen bör dock godkännas av jordbruksnämnden under åtminstone en övergångsperiod för att undvika avtal som direkt försvårar upprätthållandet av fiskprisregleringen. Leveransavtal kommer enligt nämndens bedömning att bli nödvändigt att tillåta när frihandel inkl. fri landningsrätt har genomförts i EFTA.

Jordbruksnämndens konsumentdelegation: KD har övervägt om inte fisket skulle kunna helt avregleras från den 1 januari 1994. Utredningen har i sin analys visat att farhågorna överdrivits för den otrygghet, som skulle bli följden för fiskarna. KD har dock förståelse för motiven bakom och kan acceptera utredningens förslag om ett system med lägsta tillåtna priser och inlösen av överskott, som med nuvarande marknadsläge endast skulle omfatta sill. Därmed skulle fiskarna skyddas mot stora svängningar i sillpriserna och också mot eventuell dumping (dumping är dock förbjuden enligt EFTA-överenskommelsen). För lägstaprisssystemet talar också att det praktiseras inom EG. Behovet och lämpligheten av systemet kan dock komma att påverkas av utvecklingen inom EG och av överläggningarna mellan EFTA och EG. KD förutsätter att detta bevakas.

Näringsfrihetsombudsmannen: Fiskeritutredningen anser att det svenska yrkesfisket knappast klarar den uppgift som staten och samhället i stort kräver av näringen om nuvarande stödsystem avskaffas och inget annat kommer i stället. Därvid framhåller utredningen att det stöd som i framtiden

den kan bli aktuellt för det svenska fisket måste vara så utformat att det inte stör den fria handeln med fisk eller fiskprodukter inom EFTA och heller inte snedvrider konkurrensvillkoren. Enligt NO:s uppfattning är det självfallet angeläget att om stöd skall utgå till fisket så bör detta i minsta möjliga mån motverka strävandet att nå en fri marknad, oavsett vad EFTA-konventionen medger. Sedan är det en annan sak att EFTA-konventionen sätter upp vissa gränser för utformningen av ett framtida stöd. Delar av utredningens förslag till utformning av den framtida svenska fiskeripolitiken måste enligt NO:s mening ifrågasättas ur båda dessa synvinklar.

En permanent obalans mellan utbud och efterfrågan bör lösas genom att näringen anpassar sitt utbud till efterfrågan. Försöker man avhjälpa en sådan obalans med ett likaledes permanent lägstapris kombinerat med inköp av överskott riskerar man att marknaden aldrig kommer i balans, därför att de signaler som styr investeringarna i näringen inte tränger fram till aktörerna på marknaden eller i varje fall dämpas på ett sätt som försämrar möjligheterna att få långsiktig balans mellan utbud och efterfrågan. Det nu sagda visar att ett permanent lägstaprisssystem av den typ utredningen föreslår är förkastligt, oavsett om det är i överensstämmelse med EFTA-konventionen.

Enligt fiskeriutredningen råder en allt större insikt om att varje form av reglering snedvrider marknadskrafterna i sådan utsträckning att de motverkar önskade positiva effekter. Det förefaller svårförsvarligt att vid en sådan insikt om de negativa verkningarna på marknaden behålla ett system med överskottshantering. Syftet med att behålla ett permanent lägstaprisssystem torde vara att ge fiskarna en viss trygghet i sin verksamhet. Enligt NO:s uppfattning bör ett eventuellt stöd till fiskarna utformas så att det i minsta möjliga mån stör marknaden. Riktade, helst temporära, stöd, exempelvis regionalstöd, är enligt NO:s mening att föredra, emedan varje form av direkt reglering av marknaden bör undvikas.

Statens pris- och konkurrensverk: Enligt det föreslagna lägstaprisssystemet skall ett orienteringspris fastställas för en period upp till ett år och i huvudsak baseras på de två senaste årens avräkningspriser. Enligt SPK finns det en risk att systemet med lägstapriser blir stelt och att lägsta tillåtna avräkningspris inte kommer att anpassas tillräckligt snabbt till ändrade förutsättningar. Detta är ett av problemen med nuvarande prisreglering. En del av den sill som i dag går till djurfoder och framställning av fiskmjöl skulle kunna säljas till industrin och på exportmarknaden om lägstapriserna vore mer flexibla och anpassade till världsmarknadspriset. Återtagspriset (lägsta tillåtna avräkningspris) föreslås fastställas för en period upp till ett år och utgöra mellan 75 och 90 % av orienteringspriset. Producentorganisationen (PO) ges möjlighet att avvika 10 % från fastställt återtagspris. SPK har svårt att bedöma om de angivna intervallen är tillräckliga för att fullgod flexibilitet skall uppnås i systemet.

Statens naturvårdsverk: Angående utredningens förslag om att skapa möjligheter till direkta avtal mellan fiskelag och beredningsindustri utanför lägstaprisssystemet, anser SNV att en förutsättning är att det inte leder till en ökad ensidighet i uttag av särskilt kommersiellt viktiga arter.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Utredningens förslag om att endast ersätta prisregleringssystemet med ett lägstaprisssystem enbart på sill/strömming kommer att få omfattande konsekvenser för yrkesfisket i Göteborgs och Bohus län. Utredningen räknar med en 25 % reduktion av den svenska fiskeflottan. Förslaget om lägstaprisssystem är hämtat från EG. Där används lägstapriser för fler arter än sill/strömming. I t. ex. Danmark finns lägstapriser på ett tiotal arter. Varför skall Sverige ha sämre villkor än vad som gäller i EG?

Svensk fiskeflotta är relativt väl avvägd i förhållande till landets fisketillgångar. Problemet kommer att uppstå för sillfisket i Östersjön. Åtgärder inom industrin för produktutveckling samt handelsmöjligheter med tänkbara köparländer bör stödjas genom anslag till fiskeristyrelsen. Bedömningen är att svenskt fiske kan hävda sig i konkurrensen med andra aktörer om spelreglerna blir likartade. En tidsmässig koppling mellan liberaliseringen inom EFTA och handelsavtalen med EG är nödvändig. Det är viktigt att Sverige i förhandlingar med EG når en överenskommelse om borttagande av de ensidiga tullar som nu besvärar svensk beredningsindustri och fiske.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om möjligheter till kontraktfsiske.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län: En alltför radikal förändring av nuvarande regleringssystem kan komma att innebära stora ekonomiska problem för flertalet av länets fiskare. Utöver ett garanterat lägstapris är det nödvändigt att bibehålla fraktstödet efter Norrlandskusten.

Fiskbranschens riksförbund: Vi är positiva till det av utredningen föreslagna lägstaprisssystemet, som vi menar innebär en bättre anpassning av priserna på färsk fisk till vad som gäller i vår omvärld. Detta är en nödvändig förutsättning för att svenskfångad fisk och produkter därav skall kunna konkurrera med utländska fiskprodukter. För fiskets del innebär det nya systemet visserligen att priserna i vissa marknadslägen kan sjunka något lägre än i nuvarande system innan fisken går till överskott. Detta bör enligt vår mening i det långa loppet mer än väl kompenseras av att större kvantiteter kan avsättas framför allt som råvara till beredningsindustrin och på export, detta som en följd av att priserna blir mer marknadsanpassade.

Det nya systemet innehåller dessutom starka incitament för den producentorganisation (PO) som skall hantera systemet att styra fisket så att överskotten blir så små som möjligt. Detta bör också främja ett mera marknadsanpassat fiske.

Utredningen föreslår att det nya lägstaprisssystemet bara skall gälla för sill/strömming och anser att ett motsvarande system för övriga fiskslag för närvarande är obehövligt. EG:s lägstaprisssystem, som stått modell för det system som utredningen föreslår, omfattar emellertid elva fiskslag. Vi anser att också det svenska systemet bör omfatta fler fiskslag, i första hand torsk, kolja, gråsej, makrill och rödspätta. Skälen för detta är följande.

Det är angeläget att främja ett ökat fiske av annan konsumtionsfisk än sill. Då bör dessa fiskslag inte stå utanför det trygghetssystem som gäller för sillfiskare. Även om det normalt råder brist på flertalet av dessa fiskslag kan tillfälliga överskott uppstå och leda till orimligt låga priser. Det före-

slagna lägstaprisssystemet innehåller tillräckligt starka incitament för en PO att undvika överskott. Sannolikt kommer kostnaderna för eventuella överskott för dessa fiskslag — möjligen bortsett från makrill — att bli mycket små.

I det föreslagna systemet ingår som ett mycket viktigt inslag att producentorganisationen skall stimulera och styra sina medlemmar att fiska de fiskslag som efterfrågas så att överskotten blir så små som möjligt. Det är då självfallet angeläget att i princip alla fiskare är medlemmar i PO. Det måste bli mycket svårt för denna organisation att styra fisket mot lönsammare fiskslag om dess medlemmar endast eller i huvudsak utgörs av mer eller mindre specialiserade sillfiskare, medan övriga fiskare står utanför.

Det är vidare rimligt att alla fiskare som vill ha möjlighet att vid behov leverera överskott till PO också är med och finansierar PO:s verksamhet. Det är enligt vår mening inte rimligt att bara de permanenta sillfiskarna skall vara med och finansiera en PO, som potentiellt kan komma att omfatta alla fiskare, medan andra fiskare har möjlighet att gå in i organisationen när de fiskar fiskslag som kan ge överskott och ut ur organisationen när de bedömer risken för överskott som mindre.

Vi vill understryka att det självfallet är den tilltänkta producentorganisationen själv som bör utforma sina stadgar och närmare regler för medlemskap etc. Det är emellertid av allmänt intresse att regleringens utformning inte innebär begränsningar för vilka slag av fiskare som får vara medlemmar i PO.

Utredningen föreslår också att framtida lägstapriser gäller gentemot fiskare, och inte som nu i förstahandsmottagarledet. Vi tillstyrker detta förslag.

Vi delar utredningens uppfattning att orienteringspris bör fastställas av den myndighet som är ansvarig för regleringen enligt i allt väsentligt samma grunder som inom EG. Det ligger enligt vår uppfattning ett stort värde i att orienteringspriserna för de fiskslag som omfattas av lägstapris-systemet är anpassade till de priser som gäller inom EG. En sådan anpassning innebär att svenskfångad sill får mycket bättre konkurrensförmåga både i förhållande till utländsk sill på den svenska marknaden och på exportmarknaderna. Ett problem i den nuvarande lägstaprisregleringen är ju att lägstapriserna inte är tillräckligt marknadsanpassade utan att vissa kvantiteter måste gå till överskott eftersom säljaren inte kan gå ned till de priser som gäller för t. ex. dansk vara.

Orienteringspriset bör liksom i EG gälla för en längre tid, upp till ett år, och baseras bl. a. på de faktorer som utredningen föreslår. Vi delar också uppfattningen att återtagspriset bör fastställas i relation till orienteringspriset och vara det lägsta tillåtna avräkningspriset. Inom vilka gränser återtagspriset bör ligga vill vi på detta stadium inte ha någon bestämd uppfattning om. Det är viktigt att det också, så som utredningen föreslår, finns ett utrymme för PO att variera återtagspriset med hänsyn till sina ekonomiska resurser. Gränserna för återtagspriset bör fastställas av den myndighet som är ansvarig för prisregleringen.

Det är viktigt att det i detta system finns en tillräcklig flexibilitet och att återtagspriset alltid är marknadsanpassat. Det måste vara möjligt att un-

der löpande år gå in och ändra orienteringspriserna om marknadssituationen ändras. Det kan också behövas vidare gränser för PO att fastställa återtagspriserna för vitfisk än för sill/strömming.

För vår del vill vi föreslå att fastställandet av orienteringspris och gränserna för återtagspris i relation till orienteringspris föregås av överläggningar med fisket och branschen så att alla relevanta faktorer från den aktuella marknadssituationen etc. kan vägas in i beslutet.

När det gäller överskott vill vi påpeka att det är väsentligt att överskotten inte bakvägen kommer ut på marknaden och stör den ordinarie försäljningen. PO bör därför bara få sälja överskott till fiskmjölstillverkning (och eventuellt djurföda).

Det kan finnas skäl – inte minst för att underlätta PO:s styrning av fisket – att de kvantiteter som går till överskott betalas med ett lägre pris än det lägsta pris som kan förekomma när varan säljs på marknaden. Därför kan det vara motiverat att PO tar ut en större avgift på överskott än på normala landningar. Vi anser att endast en PO bör bildas i Sverige.

Fiskbranschen tillstyrker förslaget om kontraktsfiske. Detta förslag öppnar nya möjligheter för både industrin och fiskgrossisterna att få leveranser som är direkt anpassade till deras behov i olika avseenden. Genom att direkt mellan fiskelag och köpare göra upp om sortering, leveranstid och leveransplats osv. kan onödiga kostnader sparas in och båda parter få en ökad säkerhet. Detta är givetvis till fördel för båda parter och innebär en klar rationalisering. Fördelarna av detta kommer givetvis både fiskelag och köpare till godo.

Intresse att få leveranser direkt från fiskare och att kunna komma överens om varans egenskaper och leveranstid etc. gäller inte enbart beredningsindustrin. Det kan finnas intresse också från t. ex. en färskfiskgrossist att på kontraktsbasis knyta kontakt med fiskelag som fiskar vitfisk eller råka och att få den leveranssäkerhet som ett sådant arrangemang skulle innebära.

Sveriges fiskares riksförbund: Förbundet delar utredningens bedömning att huvuddragen i dagens normprissystem inte går att tillämpa fr. o. m. den 1 januari 1994. Direkt prisstöd fr. o. m. detta datum måste enligt EFTA-konventionen kunna kopplas till regionala aspekter. För vissa svaga regioner måste prisstöd fortfarande finnas. Utredningen har inte heller föreslagit att dessa skall tas bort.

Utredningen föreslår att ett nytt lägstaprisssystem och dithörande system med inlösen av överskott införs. Förbundet kan acceptera att ett nytt lägstaprisssystem införs tidigast regleringsåret 1992/93, som får träda i funktion samtidigt som normprissystemet är i funktion. "Tekniska" genomgångar och förslag måste dock göras så att dels båda systemen kan fungera samtidigt, dels att systemet självständigt skall fungera fr. o. m. den 1 januari 1994. Dock avvisar förbundet, i huvudsak, utredningens förslag hur detta system skall vara uppbyggt.

Utredningen har lagt förslag om en s. k. Producentorganisation (PO) som till viss del liknar Danmarks (EG). Det är i detta sammanhang viktigt konstatera att den hårdaste konkurrensen redan i dag kommer från Norge som bedöms vara det land som även efter frihandelns genomförande

kommer att konkurrera mest framgångsrikt på den svenska marknaden, i jämförelse med exempelvis EG.

Konkurrensförhållandena gentemot Norge och Island inom EFTA kommer att bli avgörande om vi över huvud taget skall kunna överleva och utvecklas. Därtill har Sverige vattentillgångar som i sin produktivitet och artsammansättning i grunden "missgynnar" svenskt yrkesfiske. Detta är dock en naturlig förutsättning som vi självfallet inte kan förändra. Utredningen betonar dock endast anpassningen och konkurrensvillkoren inom EG, trots att det är inom EFTA som frihandeln skall gälla. Ovanstående sagt utan att slutsatsen får dras att EG just som marknad betraktad inte är viktig för den totala fiskerieringen.

Således måste en framtida "PO-organisation" också väga in vad Norge avser att införa när det gäller lägstaprisssystem och vilka beräkningsgrunder systemet skall vila på. Detta är också viktigt eftersom Sverige är största importlandet av fisk och fiskprodukter från EFTA. I detta sammanhang är det också viktigt att öka kunskaperna om EG:s PO-system. Systemen varierar såväl mellan som inom olika medlemsstater.

Utredningen lämnar många frågor obesvarade i sina förslag om ett införande av en "PO-organisation". Att en "PO-modell" enbart skulle omfattas av sill faller på sin egen orimlighet när det gäller styrmöjligheter i fisket och medlemsanslutningen. EG:s lägstaprisssystem innehåller elva olika fiskslag. Eftersom förbundet föreslår att en producentorganisation skall bildas tidigast 1992/93, är det en av en rad frågor som måste få anstå innan en total bedömning kan göras. Redan i dag menar dock förbundet att en begränsad neddragning av dagens ca 20 fiskslag och därtill olika sorteringar kan göras.

Utredningens förslag om att de fiskelag, som är medlemmar i PO och samtidigt har leveransavtal (med reducerad avgift) med beredningsindustrin, är inte genomförbart om målsättningen skall vara att hela svenska fisket skall vara med i en "PO-organisation". Organisationen skulle bli oerhört svag då också många fiskelag, som landar i Danmark, skulle välja att stå utanför. Målsättningen för förbundet är att samtliga svenska fiskelag skall vara med i en "PO-organisation" fr. o. m. 1992/93. I annat fall blir organisationen fullständigt meringslös till avgjord nackdel för de fiskelag, som inte uppvisar stor effektivitet och rationalitet. Detta skulle också motverka förbundets policy att aktivt medverka till att stärka fisket i utsatta regioner.

Förbundet har dock inget emot avtal mellan enskilda fiskare och industrin, så länge avtalen baseras på de regler om lägstapriser som ingår i ett lägstaprisssystem. Detta under förutsättning att fiskarnas ekonomiska förningars stadgar medger sådana avtal.

Swefisk ek. för.: Utredningens förslag till nytt lägstaprisssystem innebär en återgång till de principer som gällde för det regleringsystem som fanns innan normprissystemet infördes. Vår uppfattning är att det är den fisk som kan säljas som skall ge fiskaren en ekonomi och tryggad inkomst. Detta gäller i nuvarande normprissystem genom att det är de kvantiteter som kan säljas till minst lägstapris som erhåller eventuellt stöd. Vår principiella uppfattning är att detta är det riktiga. Marknadsföringen av

fisk måste stimuleras. Utredningens förslag innebär en försämring i dessa frågor.

Utredningen föreslår att det nya lägstaprisystemet endast skall omfatta sill/strömming. Swefisk avstyrker detta bestämt och föreslår att i princip de fiskslag som i dag ingår i regleringen även skall vara med i det nya systemet. Utredningen har låst sig i de förhållanden som gäller för närvarande. All erfarenhet visar att avsättningen på fisk varierar kraftigt mellan olika perioder.

Ett system med lägstapriser gällande mot fiskaren har diskuterats i många år. Varje gång det varit aktuellt har det visat sig finnas avgörande skäl emot detta system. Förhållandena varierar avsevärt runt hela den svenska kusten. I de områden där infraktkostnaderna är höga och kvantiteterna av fisk är små kommer det att få stora konsekvenser för berörda fiskare. Det kommer att innebära betydande svårigheter att över huvud taget sälja fångsterna. Systemet kommer att slå hårt mot det småskaliga fisket i glesbygd varför vi bestämt avstyrker förslaget.

De regler som PO beslutar om vad gäller priser, sorteringar m. m. måste ovillkorligen gälla samtliga leveranser. Det föreslagna systemet med avtal mellan fartyg och industrier och där PO:s regler ej gäller innebär en stor risk för hela handeln med fisk i Sverige. Samtidigt kommer detta endast att kunna genomföras av de största fartygen och de mindre kommer att få det allt svårare att avsätta sina fångster.

Grossistförbundet Svensk handel: Vi tillstyrker det föreslagna lägstapris-systemet, men anser att det bör omfatta de viktigaste fiskslagen och inte bara sill/strömming. Vi är också positiva till att en producentorganisation (PO) bildas av SFR för att administrera lägstaprisystemet och anser att alla fiskare i princip bör vara med i PO.

Vi tillstyrker förslaget om kontraktsfiske utanför prisregleringens ram, där en köpare kan komma överens med ett eller flera fiskelag om andra villkor än vad som gäller i övrigt.

Kooperativa förbundet: Utredningens förslag att särskilda leveransavtal skall kunna träffas mellan fiskefartyg och t. ex. beredningsindustri utanför lägstaprisystemet tillstyrks av KF. Vi förutsätter att det då även skall kunna gälla avtal mellan fiskefartyg och handeln.

2.3 Producentorganisationen (PO) och dess uppgifter

Utredningen

Lägstaprisystemet hanteras av en fiskarestyrd PO efter modell från EG.

Inom ramen för PO hanteras fiskarens trygghetsförsäkring, ut-sättning av fisk och marknadsåtgärder för fisk.

PO köper och säljer överskott samt fastställer kvalitetssorteringsbestämmelser.

Vid risk för stora överskott är det PO:s uppgift att styra över fisket till andra fiskslag.

Statens jordbruksnämnd: Utredningen föreslår att Svensk fisk ombildas till ett fiskarägt regleringsorgan, s. k. producentorganisation (PO). Jordbruksnämnden vill i detta sammanhang erinra om att i det nyligen avgivna förslaget till ny livsmedelspolitik har framförts att regleringsföreningarnas verksamhet på jordbrukets område i stort bör upphöra och att föreningarnas myndighetsuppgifter skall överföras till jordbruksnämnden. Jordbruksnämnden anser inte att medlemskap i en privaträttslig organisation skall styra om viss person eller företag kan få del av allmänna medel. Utöver denna princip vill jordbruksnämnden redovisa följande nackdelar med förslaget.

1) Det allmännas insyn i verksamheten garanteras bättre med nuvarande ordning. Denna insyn är väsentlig så länge allmänna medel utgår.

2) Fiskerinäringen i vid bemärkelse består inte endast av utförandet av fiske med olika fartyg utan i olika hög grad också av industri och handel. Risker är uppenbara att avnämningens intressena i Sverige får alltför dålig möjlighet att vara med och styra fisket mot lönsamhet och fångster som efterfrågas i landet, vilket varit en av utredningens viktigaste utgångspunkter. Detta kan i sin tur innebära att fisket blir än mer beroende av export vilket leder till osäkra avsättningsförhållanden. De delar av näringen som utredningen ansett särskilt värdefulla att behålla, dvs. kustfisket, skulle därmed riskera att först slås ut.

3) Svensk fisk som organisation har byggt upp en stor erfarenhet av det praktiska handhavandet av regleringar inom fiskområden. Denna erfarenhet torde komma att behövas inte minst mot bakgrund av både den nationella och internationella utvecklingen inom området de närmaste åren.

Jordbruksnämndens konsumentdelegation: KD avvisar bestämt förslaget att en producentorganisation (PO) skall ta hand om lägstapris- och över-skottsregleringen. Att så är fallet inom EG kan inte vara anledning nog. KD är av principiella skäl motståndare till att av staten sanktionerade regleringar handhas av näringen själv. Det är olämpligt från konkurrenssynpunkt, bl. a. på grund av inbyggda risker för monopolbildning.

Statsmakterna har också haft detta synsätt, som på sin tid låg bakom bildandet av regleringsföreningarna på jordbrukets område. Det ansågs väsentligt att företag inom reglerad sektor kunde bedömas enligt samma normer och utgångspunkter som näringslivet i övrigt. Därför borde statligt beslutad marknadsreglering vara fristående från näringsutövarna själva och åvila statlig myndighet eller regleringsföreningar. På jordbrukets område går tendensen nu snarast mot att regleringsföreningarnas myndighetsutövande verksamhet anses böra överföras till statlig myndighet.

KD föreslår att hanteringen av lägstaprisssystemet för sill får handhas av Svensk fisk (med nuvarande organisation) under sedvanlig övervakning av jordbruksnämnden eller direkt av jordbruksnämnden. Båda dessa organ har rutiner för dylika regleringar.

Näringsfrihetsombudsmannen: En följd av att näringen själv handhar en reglering är att denna kan medverka till att samverka inom branschen

intensifieras utöver vad regleringsuppgifterna i sig motiverar. Risken för områdesuppdelningar, utjämningsystem, prissamverkan m. m. är uppenbar. NO:s erfarenhet av den samverkan som finns inom jordbrukets föreningsrörelse, exempelvis för mejerierna inom Svenska mejeriernas riksförening (SMR), är att konkurrensen i branschen motverkas och att effektiviteten på marknaden därigenom blir sämre. Dagens situation på jordbruksområdet är ett resultat bl. a. av det stöd samhället givit föreningsrörelsen. Den förda politiken inom jordbrukssektorn är emellertid nu ifrågasatt, och en allmän strävan är i dag att låta marknadsmekanismen få större utrymme. Att mot den bakgrunden med statligt stöd tillskapa en eller flera producentorganisationer för fiskenäringen är ett förslag som inte bara är från konkurrenssynpunkt i högsta grad tveksamt, utan som också är motsägelsefullt då utredningen samtidigt talar om att prioritera konsumentmålet och att låta marknadskrafterna råda.

Enligt NO:s mening måste också beaktas den konfliktsituation gentemot EFTA-konventionen som ett stöd för uppbyggnad av en eller flera producentorganisationer medför. Konflikten ligger i att ett sådant stöd förmodligen är att betrakta som ett generellt stöd till fiskenäringen och därmed också står i strid med tolkningen av art. 13 i konventionen. Visserligen är beslutet angående konventionens tillämpning sådant att statsstöd som inte stämmer överens med art. 13 i konventionen kan fortgå fram till den 31 december 1993. Men det kan enligt NO:s mening ingalunda vara meningen att under den omställningstid som ges finna en ny form för kanalisering av statsmedel till fiskenäringen. I stället borde en successiv avveckling av det generella statsstödet inledas för att en anpassning till den ordning för fiskenäringen som kommer att inträda fr. o. m. år 1994 skall ske så smidigt som möjligt.

Vidare får regleringen genom att den skall handhas av näringen själv privaträttslig karaktär, och beslut som fattas inom dess ram kan därigenom inte automatiskt överklagas hos en myndighet. Utredningen menar att denna fråga får lösas under uppbyggnadsskedet av producentorganisationen. Det tvåprissystem som tillämpats för mjölkproduktionen i mejerierorganisationens regi utgör dock ett färskt exempel på de svårlösta problem som uppstår, bl. a. när det gäller överklagandemöjligheterna, då näringen själv handhar en reglering.

NO anser att om en prisreglering över huvud taget skall finnas för fisk så skall den handhas av en statlig myndighet, lämpligen fiskeristyrelsen, som då skulle komma att handha alla frågor inom fiskeripolitiken. Hur den praktiska hanteringen skall skötas får lösas efter hand. Någon större uppgift vare sig praktiskt eller administrativt bör det ju dock inte vara frågan om, då det egentligen endast synes gälla att vid vissa undantagstillfällen gå in och göra stödköp på fiskmarknaden.

Statens pris- och konkurrensverk: SPK:s allmänna inställning är att problem inom en näring skall lösas så nära marknaden som möjligt, varför den föreslagna organisationsformen enligt SPK kan övervägas. En brist i utredningen är dock att problem som kan uppstå då producenterna själva administrerar ett statligt stöd inte närmare analyserats. Viktiga frågor kvarstår, t. ex. hur PO:s möjlighet att reglera fiskarnas tillträde skall be-

handlas. Problemet med hur offentligrättsliga frågor skall hanteras har utredningen emellertid uppmärksammat. Utredningen hänvisar till att det senare problemet kan lösas under övergångsperioden fram till dess att PO bildas genom att systemet med PO inom EG studeras.

Fiskbranschens riksförbund: Som fiskindustrins och fiskgrossisternas organisation är Fiskbranschens riksförbund givetvis berett att ta på sig rollen som företrädare för köparsidan och i denna roll (som köparorganisation, KO) samarbeta med en PO och utgöra dess motpart i förhandlingar om leveransvillkor, kvalitets- och sorteringsbestämmelser osv. Vi tror att dessa frågor bäst kan lösas i förhandlingar/samarbete mellan två likaberättigade parter med var och en sin klart definierade roll. I sådana förhandlingar bör parterna när så bedöms lämpligt ha möjlighet att begära att regeringen eller den myndighet som har ansvaret för prisregleringen tillsätter en opartisk ordförande.

PO bör ha till uppgift att för sina medlemmars, dvs. fiskarens räkning, administrera lägstaprisystemet, styra fisket efter marknadens krav och ta hand om de överskott som trots detta uppkommer. Styrningen måste rimligtvis ske med generella medel inom ramen för prisregleringen. I sista hand kan styrningen t. ex. innebära att PO kungör att den inte vidare tar emot överskott av ett visst fiskslag under en viss period. PO bör naturligtvis också kunna styra landningarna i tid och rum genom att ange var och när överskott tas emot.

Ett starkt incitament att på detta sätt försöka styra fisket så att överskotten blir så små som möjligt får PO genom att den statliga kompensationen för överskottskostnaderna står i relation till överskottens storlek i relation till ilandförd kvantitet. Utan att ta ställning till den detaljerade skalan för kompensationen vill vi ställa oss bakom principen att genom ekonomiska incitament på detta sätt stimulera fisket att fånga och landa det som efterfrågas på marknaden.

En annan viktig uppgift blir att fastställa och kontrollera kvalitets- och sorteringsbestämmelser. I dessa uppgifter liksom när det gäller att styra fisket måste PO hålla nära kontakt med köparsidan. Vi delar uppfattningen att PO och köparsidan bör enas i dessa frågor. I den mån enighet inte kan uppnås kan frågan lämpligen föras upp till den myndighet som har att övervaka prisregleringen.

Det bör vidare ingå i PO:s uppgifter att i samarbete med köparsidan bedriva informationsverksamhet och liknande insatser som nu bedrivs av Svensk fisk och Swefisk i syfte att aktivt verka för en ökad fiskkonsumtion.

Sveriges fiskares riksförbund: Utredningen föreslår att SFR skall reglera det fria fisket i överensstämmelse med fiskeripolitiken. Utredningen föreslår också att SFR ensamt skall svara för PO:s verksamhet.

Förbundet bör ha ett stort inflytande både på fiskeripolitiken och den kontinuerliga tillämpningen av densamma. SFR bör också ha ett påtagligt inflytande i en lägstaprisverksamhet. Vi har dock den uppfattningen att myndighetsutövning inom fiskets område skall utövas av statliga myndigheter, samtidigt som SFR skall bevaka yrkesfiskarnas intressen. En renodling av arbetsuppgifterna mellan myndigheter och organisationer gynnar verksamheten. I en framtida "PO" bör, liksom i nuvarande Svensk fisk ek.

för., även företrädare för berörda myndigheter och andra intresseorganisationer ingå.

Enligt förbundets mening bör Svensk fisk och statens jordbruksnämnd ha ansvar för det nya "PO-systemet" fr. o. m. regleringsåret 1992/93. Parallellt skall normprissystemet vara i kraft fram till utgången av år 1993. Förutom att Svensk fisks stadgar måste skrivas om kan representationen behöva förändras.

Swefisk ek. för.: I såväl nuvarande regleringsförening som i den föreslagna producentorganisationen (PO) saknas en viktig part. Förstahandsmottagarna finns genom utformningen av Svensk fisks stadgar praktiskt taget inte representerade. Det är i praktiken förstahandsmottagarna som ansvarar för avsättningen av fångsterna och som därför också styrs av de bestämmelser som regleringsföreningarna sätter upp. Kunskapen om priser, marknader m. m. finns också hos förstahandsmottagarna. I ett nytt PO är det därför viktigt att förstahandsmottagarna får ett betydligt större inflytande än vad som i dag är fallet.

Vid bildandet av en eller flera PO måste den kompetens som finns inom de olika organisationerna med anknytning till fisket tas till vara på ett förnuftigt sätt så att resurserna utnyttjas optimalt. Därför är det angeläget att Svensk fisk ek. för. och Swefisk ek. för. söker lösningar för en samordning av sina verksamheter inför bildandet av eventuella PO. Under övergångstiden kan det vara lämpligt att de båda organisationerna försöker finna gemensamma arbetsmetoder.

Utredningen påpekar också att delar av Svensk fisks personal skall kunna flytta över till den nya organisationen. Swefisk har två personer anställda. Också inom Swefisk finns kunskap om marknadsfrågor m. m. för fisk. Swefisks personal är därför också lämplig att låta ingå i ett eventuellt nytt PO.

Det är nödvändigt att samtliga fiskare direkt eller indirekt genom sina förstahandsmottagare är medlemmar i PO. En frivillig anslutning med de risker som det då innebär om några fiskare står utanför anser vi oacceptabelt.

Regleringsföreningen Svensk fisk ek. för.: Svensk fisk vill peka på svårigheterna att bedöma om den föreslagna regleringsorganisationen är väl anpassad för det svenska fiskets förutsättningar. Mera generellt uttryckt kan det föreslagna regleringssystemet sägas innebära en återgång till den prisreglering som gällde före år 1981. Enligt Svensk fisks mening är det en viktig förutsättning i sammanhanget att det svenska yrkesfisket är berett att självt administrera prisregleringen inom de ramar som staten drar upp. Näringsen måste således vara motiverad för att kunna fullgöra de nya uppgifterna inom en egen organisation.

Kooperativa förbundet: KF avstyrker utredningens förslag att Svensk fisk ombildas till ett av vissa fiskare ägt regleringsorgan (PO). Det strider mot KF:s uppfattning att en privatägd organisation ges myndighetsansvar. Den föreslagna producentorganisationen innebär risker för monopolbildning och minskad insyn och påverkan från såväl konsumenter som från avnämarintressenterna.

2.4 Finansiering av PO

Utredningen

Staten ersätter till viss del, genom ett årligen fastställt högstbelopp, PO:s kostnader för hantering av överskott.

Staten bekostar inom ramen för PO fiskarens trygghetsförsäkring samt kostnader för utsättningen av fisk.

Staten delfinansierar, inom ramen för PO, under en övergångsperiod om fem år PO:s administration och marknadsåtgärder för fisk. Efter femårsperioden bör dessa uppgifter bekostas helt av näringen.

Staten finansierar ovanstående antingen genom omfördelningar i befintlig statsbudget eller via en skatt på inhemska och importerade fiskslag och fiskprodukter. Skatten bör då omfatta även i dag avgiftsfria fiskslag och fiskprodukter. Uppgifter ur loggböckerna bör kunna tjäna som grund för uppbörd av skatten.

PO finansierar kostnader för överskott, administration och marknadsåtgärder genom medlemsavgifter.

De medel som finns i Svensk fisks kassa vid tiden för bildandet av PO används som grundfinansiering av PO.

Om något effektivt sätt att utnyttja de 30 milj. kr., som tidigare har avsatts ur prisregleringskassan för fisk för konsumentfrämjande åtgärder, inte kan presenteras bör de användas för uppbyggnaden av PO.

Remissinstanserna

Riksskatteverket: RSV avstyrker förslaget om fiskskatt då förslaget om införande av en från intäktsynpunkt liten skatt strider mot de nu aktuella strävandena att avskaffa skatter som har liten statsfinansiell betydelse.

Fiskeristyrelsen: Om PO skall kunna fungera måste staten vara beredd att betala en större del av kostnaderna för överskottshantering och för informationen än vad utredningen har kalkylerat med. I annat fall är det tveksamt om PO kommer att bildas och om den bildas kommer stora ekonomiska problem att uppstå efter övergångsperiodens slut.

Enligt FS mening bör fiskkonsumtionen stimuleras. Införandet av en särskild skatt har sannolikt en dämpande effekt på konsumtionen. FS förordar därför att budgetmedel skjuts till för att klara statens åtaganden i fiskprisregleringen.

Statens jordbruksnämnd: Utredningen anser att regleringsavgiften måste avvecklas senast den 31 december 1993. Detta torde enligt jordbruksnämndens uppfattning behöva diskuteras mera ingående än vad utredningen har gjort. Enligt EFTA-överenskommelsen skall ej tillåtna statliga stödåtgärder utmönstras fram till år 1994. Tillåtet stöd är bl. a. att tillämpa

en minimiprisreglering med inlösen av överskott trots att denna stödform kan anses vara av typen generellt stöd som enligt subventionsreglerna ej är förenligt med EFTA. En avgift som tas ut både på import och svenskproducerad vara är också förenlig med EFTA (artikel 6) om den inte snedvrider konkurrensförhållandena. En avgift som används för att allmänt stödja det svenska fisket kan dock inte vara förenlig med EFTA. Jordbruksnämnden drar den slutsatsen att en prisregleringsavgift fortfarande bör kunna finansiera ett icke generellt stöd efter år 1993 under förutsättning att medlen används till åtgärder som är förenliga med EFTA-överenskommelsen. Detta innebär att nämnden inte ser något hinder i att behålla prisregleringsavgiften och låta denna finansiera ett minimiprissystem inkl. administration av detta, informationsåtgärder angående fisk, fiskets trygghetsförsäkring och utsättningar. Regleringsavgiftens storlek skulle med denna utgångspunkt kunna ungefär halveras jämfört med dagsläget, dvs. den skulle kunna sänkas från nuvarande 6 % till ca 3 %.

Finansieringen av verksamheten borde enligt jordbruksnämnden liksom nu baseras på prisregleringsavgifter. Nämnden anser att man i möjligaste mån bör eftersträva ett enkelt och rationellt avgiftssystem. Utredningens förslag innebär att en avgift i dag ersätts av tre nya. Administrationen av uppbörd och kontroll kan befaras bli onödigt kostsam för samhället och näringen. Vad gäller överskottskostnaden skulle enligt nämnden den del som enligt utredningen inte skall betalas av statsmedel finansieras genom avgifter endast på den svensklandade fisken som ingår i regleringen och som belastas med överskott. Systemet kan liknas vid de slaktdjursavgifter som uppbärs inom kött- och fläskregleringarna på jordbruksområdet. Vid stora överskott där den finansiella kompensationen blir liten skulle nämnda avgift behöva höjas kraftigt och därmed sänka fiskarens avräkningspriser. Gällande lägstapriser till fiskaren skulle få underskridas med belopp motsvarande denna avgift. Jordbruksnämnden bör enligt nämndens uppfattning vara uppbördsmyndighet för samtliga avgifter och dessa bör uppbäras vid ett och samma tillfälle.

Sammanfattningsvis konstaterar nämnden att utredningens förslag innebär att inte mindre än tre i princip olika avgifter på fisk kan bli aktuella, nämligen

- leveransavgift på svenskfångad fisk som omfattas av lägstaprisystemet (enligt utredningens förslag endast sill). Avgiften skall uppbäras av PO och finansiera näringens del av överskottshanteringens kostnader.
- leveransavgift på all svenskfångad fisk. Avgiften skall uppbäras av PO och finansiera näringens del av administration och information.
- allmän fiskskatt på svenskfångad och importerad fisk. Jordbruksnämnden förutsätter att uppbörden skall ske av någon myndighet. Fiskskatten skall finansiera statens kostnader för överskottshantering, administration och information (under en övergångstid), fiskets trygghetsförsäkring samt utsättning av fisk.

Jordbruksnämndens förslag innebär att endast två i princip olika avgifter skall uppbäras, nämligen dels leveransavgift på fiskslag som omfattas av lägstaprisystemet och dels allmän prisregleringsavgift. Uppbörden sker samlat av JN. Leveransavgiften kan införas under den tid prisregleringsav-

giften trappas ned, dvs. innan de stöd som skall avvecklas helt har upphört. Uppbörderna behöver ej överflyttas på nya instanser och ej delas upp på flera organ.

Jordbruksnämnden vill vidare bestämt avråda från förslaget att använda loggboksuppgifter som underlag för debitering av avgifter. Kvaliteten på dessa uppgifter torde nämligen inte vara tillräcklig härför.

Jordbruksnämndens konsumentdelegation: KD avvisar utredningens tanke att staten delvis skulle stå för kostnaderna för själva överskotten. Det är enligt KD:s uppfattning väsentligt att kostnader av detta slag åvilar näringen och utgör incitament att undvika överskotten. Regleringsorganet – jordbruksnämnden eller Svensk fisk – får föranstalta om avgiftsuttag på lämpligt sätt.

KD vill till sist kommentera utredningens avslutande ord avseende de 30 milj. kr., som efter överläggningar avsatts för konsumentfrämjande åtgärder. Utredningens uttalande att dessa medel skulle kunna utnyttjas för uppbyggande av PO finner KD anmärkningsvärt, inte minst mot bakgrund av att utredningen tidigare föreslagit prioritering av konsumentmålet. KD avvisar med skärpa utredningens propå om ett återförande av konsumenternas pengar till regleringen och förutsätter att de tillförs konsumenterna i enlighet med jordbruksnämndens förslag.

Statistiska centralbyrån: SCB anser att de uppgifter som nu insamlas från förstahandsmottagarna av fisk, dvs. kopior av de avräkningar som upprättas mellan köpare och säljare, utgör en bättre grund för uppbörd av en skatt än uppgifter ur loggbokssystemet. Kvantitetsuppgifterna i avräkningssystemet måste anses vara mer exakta än kvantitetsuppgifterna i loggbokssystemet då dessa senare delvis baseras på uppskattningar gjorda till havs, medan avräkningssystemets kvantitetsuppgifter i allmänhet baseras på invägda kvantiteter.

Statens vattenfallsverk: Vattenfall tillstyrker utredningens förslag att viss utsättning av fisk skall bekostas via statsbudgeten när i framtiden inte längre prisregleringsmedel finns att tillgå för ändamålet.

Fiskbranschens riksförbund: När det gäller de övergångsarrangemang som utredningen föreslår för statens ansvar för PO:s verksamhet kan vi i allt väsentligt tillstyrka utredningens förslag. Vi tillstyrker också att staten tar på sig att även efter de första fem åren av PO:s verksamhet svara för kostnaderna för överskottshanteringen, utplantering av fisk och för fiskarens trygghetsförsäkring.

Fiskbranschen föreslår att stödet till fisket finansieras över statens budget och avstyrker förslaget om en särskild fiskskatt.

Sveriges fiskares riksförbund: — — — vad beträffar finansieringen måste denna fråga anstå till senare, när modellval har ägt rum och jämförelse skett mellan EG- och EFTA-modeller om lägstaprisssystem. Eftersom fisket finansierat en stor del av Svensk fisks kassa är ett möjligt alternativ att överföra de medel, som är inestående (ca 30 milj. kr. vid halvårsskiftet). Förbundet vill dock beräkna detta noggrant innan införandet 1992/93.

Förbundet stödjer utredningens förslag att de medel, 30 milj. kr., som avsatts till konsumentfrämjande åtgärder återföres till prisregleringskassan för fisk.

Förbundet instämmer i utredningens förslag att yrkesfiskarnas trygghetsförsäkringar och medel för utplanteringsverksamheten även fortsättningsvis finansieras genom statens försorg. Utplanteringsens effekter för insjöfisket är väl dokumenterade och är en förutsättning för insjöfiskarnas yrkesutövning. Produktiviteten på utsättningar har också varit mycket god.

Eftersom förbundet tidigare föreslagit att normprissystemet skall vara kvar till slutet av år 1993, skall nuvarande finansieringssystem bibehållas. Förbundet delar inte utredningens påstående att regleringsavgiften är oförenlig med nya EFTA-konventionen för fisk och fiskprodukter. Kriteriet för att en sådan avgift skall kunna tas ut är att dels stödet ej snedvrider konkurrensen inom EFTA och dels att det används till insatser som inte är förbjudna i nya EFTA-konventionen för fisk.

Utredningens förslag om fiskskatt är icke ett ointressant finansieringssätt. Dock föredrar förbundet att systemet med regleringsavgifter förordas. En breddning av uttaget måste dock framgent diskuteras.

Regleringsföreningen Svensk fisk ek. för.: Även om fiskarens egna fackliga organisationer skulle aktivt stödja den föreslagna PO-föreningen kan det finnas en uppenbar risk att fiskare väljer att ställa sig utanför ett medlemskap i PO. Om PO skall kunna inrikta sig på en progressiv verksamhet för hela fiskerinäringens bästa måste den finansiella basen för föreningen vara tryggad. Att som utredningen föreslår låta uppgifterna i loggböckerna ligga till grund för uttagande av en fiskskatt anser Svensk fisk dock av många skäl inte vara en genomförbar metod. Prisregleringsavgiften inkasseras i dag av statens jordbruksnämnd, baserad på förstahandsmottagarnas inköp från fiskare, ett under lång tid beprövat system, som även borde kunna utnyttjas vid uppbörd av fiskskatt.

Kooperativa förbundet: KF känner tveksamhet till att kostnaderna för överskottshanteringen delvis skall finansieras av staten. Dels bör åtgärderna inom fiskeripolitiken synkroniseras med åtgärder inom övriga områden och dels anser vi att tydliga ekonomiska signaler är nödvändiga för att anpassa fiskets volym till marknadens efterfrågan.

KF stöder utredningens förslag om att staten skall bekosta fiskarens trygghetsförsäkring och kostnader för utsättning av fisk.

På grund av att priserna under långa perioder legat över normpriset har 30 milj. kr. reserverats för konsumentbefrämjande åtgärder. Utredningen anser att det bör övervägas om inte de avsatta medlen bör kunna utnyttjas för uppbyggnaden av PO. KF tar avstånd från någon annan användning av dessa medel än för de ursprungligen avsedda, nämligen att sänka priset på en given kvantitet fisk till konsument.

3 Den statliga fiskerid administrationen

Prop. 1989/90:123

Underbilaga 2.1

3.1 Fiskeristyrelsen

Utredningen

Fiskeristyrelsen får ett samlat ansvar för fiskenäringen, fritidsfisket och fiskevården.

Fiskeristyrelsen får ett samlat ansvar för det statliga ekonomiska stödet till fiskenäringen, dvs. dels myndighetsansvar för lägstapris-systemet, dels ansvar för strukturstödet till fiskenäringen.

Fiskeristyrelsen blir utbetalnings- och övervakningsmyndighet för PO samt fastställer lägstapriset som PO har att anpassa sig efter.

Sötvattenslaboratoriet bildar tillsammans med utredningskontoren och fiskeriförsöksstationerna en väl avgränsad enhet inom fiskeristyrelsen. Enheten tillförs dels ett s. k. 1 000-kronorsanslag, dels ett förvaltningsanslag.

Havsfiskelaboratoriet är även fortsättningsvis knutet till fiskeristyrelsen.

Utredningskontoren övertar de myndighetsuppgifter, som i fortsättningen inte ses som kommunala angelägenheter, och som i dag utförs av fiskenämnderna.

Staten bör avsätta ett engångsbelopp för särskilda personalutvecklingsåtgärder inom fiskeristyrelsen för budgetåret 1990/91.

Remissinstanserna

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: SMHI instämmer i princip med betänkandets beskrivningar och förslag som gäller havsfiskelaboratoriet och sötvattenslaboratoriet.

Fiskeristyrelsen: Den samlade kompetensen i fiskefrågor finns i dag inom fiskeriverket. Det måste även i framtiden vara mest rationellt att det övergripande ansvaret för fritidsfiske, liksom för yrkesfiske och fiskevård, finns samlat inom en enda myndighet, dvs. fiskeristyrelsen.

FS anser inte att den av utredningen skisserade modellen med sötvattenslaboratoriet, fiskeriförsöksstationerna och utredningskontoren i en och samma enhet passar verksamheten sådan den nu kan överblickas. Styrelsen avstyrker av följande skäl utredningens förslag.

Laboratorierna och fiskeriförsöksstationerna ingår sedan år 1985 i fiskeristyrelsens enhet för undersöknings- och utvecklingsverksamhet. De arbetar i huvudsak med problem av forskningsliknande karaktär. Utredningskontoren ingår sedan samma tid i enheten för fritidsfiske och fiskevård och arbetar med mer administrativt inriktade frågor. Fiskeriförsöksstationerna bedriver utöver praktiska försök även odlingsverksamhet och ingår i sötvattenslaboratoriet. De berörs inte alls i utredningens förslag, men skulle i den föreslagna nya enheten utgöra en från utredningskontorens verksamhet mycket avlägsen del.

Även om fritidsfiskefrågorna skulle i huvudsak bli ett kommunalt an-

svar måste det vara en statlig uppgift att utveckla generella fiskevårdsmetoder anpassade till havs-, kust- och sötvattensfiske. Detta kan inte vara varje kommuns ansvar och det torde heller inte vara ekonomiskt möjligt för en kommun.

Bevarande av arter, stammar och genresurser är en annan del av det nationella ansvaret där staten måste svara för metodutveckling och riktäckande översikter. Detta är också en del av sötvattenslaboratoriets och de tillhörande försöksstationernas uppgifter.

Utredningen föreslår att den externfinansierade verksamheten utvecklas och att ett särskilt engångsbelopp anvisas för personalutvecklingsåtgärder för mer marknadsinriktad verksamhet. FS tillstyrker utredningens förslag i denna del.

Utredningskontoren bör behålla sin huvudsakliga verksamhetsinriktning.

Utredningskontoren bör inte från länsnivån överta och svara för myndighetsutövning, dvs. utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet och skyldighet.

Styrelsen har under lång tid och i enlighet med förhärskande uppfattningar strävat just efter att lägga ut så många beslutsfunktioner som möjligt till fiskenämnderna, speciellt myndighetsutövningen för yrkesfisket. På så sätt har den kunskap som finns samlad på länsnivå kunnat utnyttjas direkt i beslutsfattandet och inte bara som remissorgan. De glest fördelade utredningskontoren kan självfallet inte fatta för enskilda medborgare bindande beslut utan tillgång till nämndernas större detaljkunskaper om enskilda fiskeföretag m. m. Myndighetsuppgifterna bör inte heller föras upp till central nivå. FS avstyrker mycket bestämt utredningens förslag i dessa avseenden.

Statskontoret: Enligt utredningen bör sötvattenslaboratoriet och utredningskontoren bilda en väl avgränsad enhet inom fiskeristyrelsen. Enheten bör enligt utredningen tillföras dels ett s. k. 1 000-kronorsanslag, dels ett förvaltningsanslag.

Vi menar att det vore olämpligt om utredningskontoren skulle överta myndighetsuppgifter från fiskenämnderna.

Vi vill därför peka på en alternativ lösning. Genom att göra laboratoriet tillsammans med utredningskontoren till en självständig 1 000-kronorsmyndighet betonas verksamhetens uppdragskaraktär. Även fiskeristyrelsen skulle då få betala för de uppdrag som laboratorium och utredningskontor utför. Förutom att ge en enklare anslagsstruktur betonar vårt alternativ kontorens roll som utredningsorgan.

Riksrevisionsverket: RRV vill peka på behovet av att en ny informationsstrategi för hela fiskeriområdet tas fram när fiskerierorganisationen förändras. I samband därmed vill RRV erinra om de förslag RRV riktade till fiskeristyrelsen i rapporten Informationskvalitet inom fiskeriområdet (Dnr 1987:1697).

Länsstyrelsernas organisationsnämnd: Livsmedelspolitiken i Sverige är under omprövning. Jordbruket och livsmedelssektorn kan mot den bakgrunden komma att avregleras. Det är naturligt att i det sammanhanget se över de uppgifter som utförs av dels lantbruksstyrelsen, dels statens jord-

bruksnämnd. Det är enligt LON:s mening också naturligt att ta ett helhetsgrepp och i det sammanhanget även överväga de uppgifter inom fiskprisregleringen och fiskeriadминистраtionen som i dag sköts av fiskeristyrelsen och statens jordbruksnämnd.

Vattenöverdomstolen: Fiskeristyrelsen och dess utredningskontor har sedan lång tid anlåtats av vattendomstolarna för utredningsuppdrag. Förslaget till ny fiskeriadміністраation innebär bl. a. att utredningskontoren bibehålles och ges utökade arbetsuppgifter. Det förutsättes att kontoren därvid får den resursförstärkning som kan behövas.

Sveriges lantbruksuniversitet: På s. 42 och 161 anger utredarna att sötvattenslaboratoriets verksamhet till större delen är externfinansierad. Påpekas bör dock att det i stor utsträckning rör sig om statliga s. k. 10:6-medel som varit predestinerade för sötvattenslaboratoriet. Vissa av de projekt som finansieras med 10:6-medel skulle med fördel kunna utföras av andra forskningsorgan, bl. a. institutionen för vattenbruk vid SLU.

Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Rådet anser det synnerligen viktigt för fiskeristyrelsen som central förvaltningsmyndighet för fiskefrågor att en central kompetens inom fiskeribiologi och fiskevård bibehålls inom styrelsen. Av bl. a. detta skäl är det nödvändigt att sötvattenslaboratoriet har kvar sin nära anknytning till fiskeristyrelsen med ett bevarande av samma status som havsfiskelaboratoriet har i detta avseende och som detta laboratorium i betänkandet föreslås få behålla. Sötvatten är av mycket stor betydelse för fisket och som lekplatser för fisk som till stor del fångas i haven. Den centrala kompetensen inom sötvattensområdet bevaras bäst inom fiskeristyrelsen genom att sötvattenslaboratoriet är knutet till styrelsen till gagn för sjöarnas yrkes- och husbehovsfiskare samt den stora gruppen sportfiskare. Det synes rådet mest ändamålsenligt att båda laboratorierna ingår i en gemensam central enhet under fiskeristyrelsen, där allmän fiskevård såväl som yrkesfiskefrågor inlemmas vare sig det gäller sötvattensarter, vandringsfisk eller marina arter.

Ett bibehållande av båda laboratorierna under fiskeristyrelsen skulle dessutom främja det nära och framgångsrika samarbetet som SJFR och fiskeristyrelsen upprättat för FoU-frågor på fiskets område, där SJFR för närvarande bl. a. genom omprioriteringar satsar ca 10 milj. kr. på grundläggande och tillämpade fiskforskningsprojekt samt på forskartjänster.

Enligt SJFR:s uppfattning är inte utredningens motiv att skilja sötvattenslaboratoriet från fiskeristyrelsen särskilt väl underbyggt. Sötvattenslaboratoriets verksamhet skiljer sig inte markant (s. 116) från havsfiskelaboratoriets vad beträffar finansieringsform. Denna beror på att de s. k. 10:6-medlen (fiskeavgiftsmedel) endast kan ges till verksamhet i sötvatten. Dessa medel är alltså inte externa utan lika interna som de medel som används för havsfiskelaboratoriets finansiering. Enligt rådets mening kommer inom en snar framtid troligen en betydande del externa medel att tillföras havsfiskelaboratoriet eftersom laboratoriets faciliteter är under uppbyggnad och flera samarbetsprojekt initieras med forskare vid universiteten och med ekonomiskt stöd från SJFR. Även nordiska samarbetsprojekt med stöd från Nordiska ministerrådet kommer att bedrivas vid

havsfiskelaboratoriet. Även om det kan vara bra med ett ökat kommunalt ansvar för fritidsfisket och fiskevården bör det centrala ansvaret ligga kvar hos fiskeristyrelsen för att fiskefrågor skall kunna bedrivas effektivt inom hela vattensystem och med fiskeribiologisk kompetens, vilken för närvarande saknas i de flesta kommuner.

Rådet ställer sig tvetsamt till att samordna utredningskontoren med sötvattenslaboratoriet. Utredningskontoren behövs för att behandla övergripande regionala fiskefrågor. Inte minst inom miljövården fyller de en viktig uppgift och de bör ha kvar sin nuvarande status.

Fiskbranschens riksförbund: Fiskbranschens riksförbund delar utredningens uppfattning att det skulle vara en fördel att samla hela det statliga stödet till fisksektorn hos en och samma myndighet. För branschens organisationer och företag vore det praktiskt att ha en myndighet att vända sig till i alla ärenden som rör branschens frågor, vare sig det gäller fiske- och resursfrågor eller prisregleringsfrågor. I övrigt tar vi inte ställning till utredningens förslag beträffande den statliga fiskesadministrationen.

Sveriges fiskares riksförbund: Utredningen har föreslagit att ett nytt lägstaprisssystem skall handläggas av fiskeristyrelsen och att jordbruksnämndens fisksektion skall upphöra senast år 1994. I samband härmed har upprättats ekonomiska kalkyler som skulle "spara" pengar i en storleksordning som saknar verklighetsanknytning; inte minst beroende på att fiskeristyrelsen – om fisksektionen läggs ner – behöver förstärkas med ytterligare resurser.

Den kompetens som för närvarande finns på jordbruksnämndens fisksektion måste, enligt förbundet, behållas. Ett flertal viktiga skäl talar mot att fisksektionens uppgifter förs över till fiskeristyrelsen. Sammanfattningsvis vill förbundet anföra att handläggningen av normprissystemet fram till år 1993 bör ombesörjas av det organ som har bäst kontinuitet och kompetens på området. Därtill kan läggas att även ett nytt framtida system kräver kompetens och resurser; detta gäller såväl själva övergångsstadiet som uppföljningsarbetet av frihandelsöverenskommelsen etc.

Centralorganisationen SACO/SR: Sötvattenslaboratoriets huvudavsnare är fiskeriverket (central förvaltning och regionala enheter) och andra statliga myndigheter. Dessutom är kommuner, allmänhet, organisationer som Sportfiskarna, Fiskevattensägarna och fiskevårdsföreningar samt yrkesfiskets organisationer användare av forsknings- och undersökningsresultat. Sötvattenslaboratoriet har liksom havsfiskelaboratoriet stora internationella kontaktytor och de har många gemensamma nationella avsnare. Utredningens motiv för att särbehandla sötvattenslaboratoriet är därför dåligt underbyggt. Delvis synes förslaget om en nedläggning av laboratoriet bygga på missuppfattningen att laboratoriets verksamhet till 10% är finansierad med externa medel. Verksamheten är till 60% finansierad med icke budgetmedel, vilka dock till stor del är medel som fiskeverket disponerar och alltså inte externa medel.

Fördelarna med utredningens förslag att sammanföra laboratoriet med utredningskontoren har inte styrkts. SACO/SR anser att en verksamhet som fiskeriverkets måste bygga på en fast grund av forskning och undersökningar. Kompetensen för en sådan verksamhet är svår att upprätthålla

vid små utredningsinriktade enheter. Ett laboratorium med tydlig vetenskaplig inriktning är nödvändigt för att kunna upprätthålla kompetensen. Den är också nödvändig för att garantera att långsiktiga och övergripande undersökningar genomförs. Utredningskontorens verksamhet domineras av begränsade, speciella och kortsiktiga undersökningar — de måste kompletteras med ett långsiktigt vetenskapligt angreppssätt. En ökad extern verksamhet snarast accentuerar behovet av ett forskningsinriktat laboratorium som kan utgöra en motvikt till den konsultbetonade verksamheten.

Kooperativa förbundet: När det gäller arbetsfördelningen mellan jordbruksnämnden och fiskeristyrelsen anser KF att därest jordbruksnämnden i en ny livsmedelspolitik tilldelas uppgifter i fråga om gränsskydd och andra avgifter beträffande jordbruksvaror bör liknande uppdrag beträffande fisket också tilldelas jordbruksnämnden av rationella och ekonomiska skäl.

3.2 Fiskenämnderna

Utredningen

Fiskenämnderna avvecklas den 1 juli 1990. Fiskenämndernas nuvarande mera lokala verksamhet rörande fritidsfiske, fiskevård, kalkningsverksamhet samt informations- och rådgivande verksamheter bör i fortsättningen ses som kommunala angelägenheter. De övriga myndighetsuppgifter som i dag utförs av fiskenämnderna bör i fortsättningen kunna överlämnas till fiskeristyrelsen eller främst dess utredningskontor.

Prövningen enligt fiskeriförordningen av ansökningar om tillstånd för vattenbruk som för närvarande sker hos fiskenämnderna bör i fortsättningen ske vid fiskeristyrelsens utredningskontor.

Remissinstanserna

Kustbevakningen: Det är av stor vikt att fiskeriverket, med nuvarande kompetens, även i framtiden finns representerat på regional och lokal nivå.

Lantbruksstyrelsen: Fiskenämnden har tre huvudområden, nämligen yrkesfisket, fritidsfisket och fiskevården. Samtliga dessa områden är viktiga för landsbygden och dess utveckling. Många hithörande frågor har också stor betydelse från miljö- och natursynpunkt. LBS anser det därför olyckligt om fiskefrågorna lyfts bort från länsplanet. En uppdelning av yrkesfiskefrågorna och fritidsfiskefrågorna på skilda organisationer, som utredningen föreslår, är också olämpligt, bl. a. från fiskevårdande synpunkt.

Om förslaget till samordnad länsförvaltning genomförs förordar LBS att även fiskefrågorna förs till denna.

Fiskeristyrelsen: I sitt yttrande den 14 mars 1989 över betänkandet

Samordnad länsförvaltning har styrelsen framhållit bl. a. följande: För att fiskefrågorna skall komma in i samhällsplaneringen måste organisationen naturligtvis utformas så att den passar ihop med övrig samhällsplanering. FS måste ha kanaler via länsnivån ut till kommunerna där allt större del av samhällets planering sker.

FS har fortfarande denna grundinställning. Den är bl. a. en förutsättning för att regelsystemet i PBL och NRL skall kunna fungera också i fiskefrågor. Vården och nyttjandet av landets fiskevatten som en naturresurs kräver att länsnivån samordnar de övergripande, centrala bedömningarna med de lokala intressena. Fisket måste därför ha en organisation också på länsplanet.

För att utveckla fisket behövs en fortgående samverkan mellan centralnivån, länen, kommunerna, organisationer och enskilda. Vidare är fiskeristyrelsen beroende av att komplettera sin specialistkompetens med länens kunskaper om yrkes- och fritidsfiske samt fiskevård för att kunna fungera i sin roll som en utredningsresurs åt regeringen.

Den kompetens som behövs i alla dessa fiskefrågor är länsanknuten och finns i dag endast i fiskenämnderna.

Som styrelsen anført ovan kan ett överlämnande av myndighetsuppgifter från fiskenämnderna till styrelsen eller dess utredningskontor inte betraktas som en decentralisering utan tvärtom som en centralisering. Den medför ett ökat krångel för enskilda och fördröjd ärendehandläggning och därav föranledda ökade kostnader för både allmänheten och samhället. Dessa negativa effekter står i klar motsatsställning till förvaltningslagens krav på enkel, snabb, billig och säker handläggning.

Fiskeristyrelsen finner sammantaget att utredningens motiv för en avveckling av fiskenämnderna inte är hållbara och avstyrker förslaget. Fiskeristyrelsen förordar i stället att fiskenämnderna fr. o. m. halvårsskiftet 1991 skall ingå i de nya länsstyrelserna.

Utredningen föreslår att tillståndsgivningen för vattenbruket skall föras över till styrelsen centralt eller till utredningskontoren. Här är behovet av samordning med olika länsorgan än mer påtagligt, varför det endast skulle leda till ökad byråkrati och mer krångel för vattenbruksföretagen om besluten centraliserades. Styrelsens uppgift här måste vara samordnande och direktivgivande, ej beslutande. Även detta förslag avstyrks alltså.

Fritidsfisket kan emellertid enligt styrelsens mening inte enbart bli en kommunal angelägenhet. Staten måste ta ett övergripande ansvar för undersöknings-, planerings- och fiskevårdsinsatser i våra fiskevatten och detta oavsett om bestånden nyttjas av yrkes- eller fritidsfiskare. Särskilt klart framstår detta när det gäller skyddsvärda fiskbestånd (även lokalt), vandringsfisk och fiskets miljöfrågor. Kort sagt ett ansvar för hur landets samlade fiskeresurser vårdas och nyttjas. Därtill kommer statens ansvar för fritidsfisket som en väsentlig del av sektorn rekreation-friluftsliv, där de statliga insatserna är betydande.

Statens jordbruksnämnd: Enligt nämndens uppfattning är det för fiskerinäringen väsentligt att det finns en stor kompetens i fiskefrågor även utanför den centrala fiskeristyrelsen i Göteborg. Eftersom vattensystem inte följer länsgränser samt att avsättningsfrågorna bedöms centralt genom

bl. a. fiskprisregleringen, anser nämnden att utredningens förslag att överföra fiskenämndernas handhavande med yrkesfiskefrågor till ett fåtal utredningskontor är en bättre modell än en uppsplittrad verksamhet på 24 länsstyrelser. Varje länsstyrelse kan knappast knyta till sig den specialkompetens som skulle kunna återfinnas inom sex utredningskontor.

Nämnden förutsätter att detta är möjligt endast om utredningskontoren personalmässigt förstärks jämfört med dagsläget.

Statens industriverk: SIND har inget att erinra mot förslaget att fiskenämnderna avvecklas från den 1 juli 1990 och att vissa av nämndernas tidigare verksamheter överförs till kommunerna samt att övriga uppgifter läggs på fiskeristyrelsen.

Domänverket: Domänverket avstyrker utredningens förslag att ansvaret för fritidsfisket i dess helhet skall överföras till kommunerna. Verket anser, att samhällets ansvar som hittills skall komma till uttryck genom att en samlad kompetens inom fiskets område finns på länsplanet. På både kort och lång sikt är det där möjligt att överblicka resurstillgången och planera för ett bra utbud av fritidsfiske samtidigt som kommuner och fiskevattenägare på nära håll har tillgång till fiskeriexpertis.

Kammarkollegiet: Kollegiet är, för sin uppgift att tillvarata allmänt fiskeintresse i vattenmål, i behov av kvalificerade yttranden från fiskeristyrelsen. Kollegiet förutsätter att styrelsen även efter en avveckling av fiskenämnderna får tillgång till sådana uppgifter om lokala förhållanden som fiskenämnderna hittills tillhandahållit styrelsen. Kollegiet har därför ingen erinran mot utredningens förslag om att fiskenämnderna avvecklas från den 1 juli 1990 och att dess uppgifter handhas på sätt som utredningen beskrivit.

Statistiska centralbyrån: Fr. o. m. redovisningsåret 1987 har SCB, efter ett drygt 60-årigt uppehåll, återupptagit årlig redovisning av det yrkesmässiga fisket i sötvatten. Denna statistik baseras på uppgifter från ett antal fiskenämnder. Det är väsentligt att möjligheten att erhålla underlag till denna statistik bibehålls även om utredningens förslag beträffande fiskenämnderna genomförs.

Länsstyrelsernas organisationsnämnd: Enligt LON:s uppfattning är det naturligt att det i den nya länsstyrelsen, som kommer att innefatta en mycket bred kompetens, även innefattas den kompetens som i dag finns hos bl. a. fiskenämnderna.

Fiskeriutredningen föreslår att fiskenämnderna avskaffas och att deras uppgifter övertas dels av fiskeristyrelsens utredningskontor, dels av kommunerna. Härigenom skulle den kompetens fiskenämnderna har komma att saknas på länsnivå. Detta vore enligt LON:s mening olyckligt med tanke på de många kopplingar som finns mellan fiskefrågorna och verksamheter som länsstyrelserna svarar för. Som exempel kan nämnas kopplingar inom såväl det miljöpolitiska området som det regionalpolitiska området. Frågor om exempelvis vattenbruk och fiskevårdsåtgärder är frågor där länsstyrelser och fiskenämnder redan i dag samverkar.

Statens naturvårdsverk: SNV motsätter sig utredningens förslag att fiskenämnderna avvecklas. Förslaget kommer att betyda en klar försämring för fritidsfisket i och med att en avveckling av fiskenämnderna skulle ske utan

att det är helt klart hur fritidsfiskets intressen skall bevakas. Det är t. ex. inte säkert att kommunerna är beredda att ta över uppgifter angående fritidsfisket. Kommunernas intresse för verksamheten i fråga har visserligen ökat något de senaste åren, men det är fortfarande synnerligen blygsamt. Det är känt att många helt enkelt inte prioriterar eller kan tänka sig att prioritera sådan verksamhet.

Statens vattenfallsverk: Vattenfall anser att fiskerid administrationen med tanke på det ökande behovet av vatten- och fiskevård snarast är underdimensionerad. Vi avstyrker utredningens förslag att avveckla fiskenämnderna, då vi anser att en länsvis sammanhållen administration av de lokala vatten- och fiskevårdsfrågorna även i framtiden är den mest rationella lösningen. Om fiskenämnden kommer att ingå i en samordnad länsförvaltning bör den där bilda en särskild enhet och ej samordnas med lantbruket.

Sveriges lantbruksuniversitet: Betänkandet förordar att fiskenämnderna avvecklas och att yrkesfiskefrågorna hänförs till fiskeriverket centralt medan fritidsfiskefrågorna hänförs till kommunerna.

SLU förespråkar i stället den lösning som har framlagts av utredningen om samordnad länsförvaltning (SOU 1989:5). I denna föreslås att fiskenämnderna uppgår i länsstyrelserna. Eftersom nuvarande stödformer inom fiskerinäringen på grund av internationella överenskommelser successivt avskaffas och ersätts med regionalekonomiskt betingade stöd, anser SLU att länsstyrelsen är bästa institution för att hantera dessa i ett mer övergripande regionalekonomiskt sammanhang.

Skogs- och jordbrukets forskningsråd: SJFR anser att förslaget att lägga ner fiskenämnderna inte är bra eftersom den kompetens de besitter bör bevaras åtminstone på länsnivå. Kunskapen om det småskaliga kustnära fisket, dess omfattning och utvecklingsmöjligheter finns hos nämnderna och att bevara den kunskapen måste anses vara av stor vikt.

Länsstyrelsen i Stockholms län: Länsstyrelsen och fiskenämnden bedriver ett nära samarbete i olika sammanhang. Ett exempel på detta är tillståndsprövningen för fiskodlingar. Länsstyrelsen prövar dessa enligt miljöskydds- och naturvårdslagstiftningen medan fiskenämnden prövar odlingarna enligt fiskelagstiftningen.

Ett annat exempel är behandlingen av vatten- och fiskefrågor i översiktsplaneringen. Som underlag för kommunernas översiktsplaner har fiskenämnden gjort länsvisa inventeringar i nära samarbete med länsstyrelsen bl. a. avseende yrkesfiskets intressen, inkl. riksintressen.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att lägga ner fiskenämnden på det sättet att dess uppgifter förs till kommunerna, resp. till fiskeristyrelsen. Länsstyrelsen anser att fiskenämnden, i likhet med andra regionala organ, skall ingå i den nya länsförvaltningen fr. o. m. den 1 juli 1991.

Länsstyrelsen i Uppsala län: Från regionalekonomisk synpunkt är det av många skäl angeläget att ha kvar en kompetens inom fiskerid administrationen och fiskenäringen på regional nivå. Att ha en samlad kompetens centralt kan inte vara tillräckligt. En oundviklig följd av en sådan förändring blir att upparbetade kunskaper och kontakter förloras. Beträffande överföringen av uppgifter på kommunerna måste det påpekas att de i flertalet fall är alldeles för små i dessa sammanhang. Det är dessutom från

samhällssynspunkt inte försvarbart att skapa resurser enbart för varje kommuns fiskefrågor.

Erfarenhetsmässigt är det för övrigt ofta fråga om ärenden som rör flera kommuner inom länet och ibland samtidigt förhållanden i något annat län. Det är därför viktigt att en samordningsfunktion framgent finns kvar på länsplanet, vilket ju ligger helt i linje med den inriktning verksamheten har vad gäller övrig utveckling inom förvaltning och regional utveckling där samarbete och samordningsfrågor alltmer kommit att betonas inte minst genom den länsförvaltningsreform som föreslagits.

Länsstyrelsen i Södermanlands län: Länsstyrelsen i Södermanlands län avvisar bestämt utredningens förslag till förändrad fiskeriadministration i de delar som avser länens resurser. Nuvarande fiskenämnder bör emellertid slopas den 1 juli 1991. Det är viktigt att varje länsstyrelse har tillgång till fiskesakkunnig och att fiskerinäringen ges ett fortsatt förtroendemaninflytande inom den nya länsstyrelsens ram.

Länsstyrelsen i Östergötlands län: Fiskenämnderna och fiskerikonsulenterna spelar i dag en viktig roll på länsplanet bl. a. som fackorgan till länsstyrelsen och övriga regionala statliga myndigheter. Detta gäller för länsstyrelsens del bl. a. medverkan i olika planeringsfrågor inom det regionalpolitiska utvecklingsarbetet och den fysiska planeringen enligt NRL och PBL. På miljöskyddsområdet är fiskefrågorna en del i olika frågor om vattenmiljön och skyddet av denna. Vidare är fiskenämndens medverkan viktig i olika frågor som rör tillstånd och bestämmelser inom fiskets område. På dessa områden skulle handläggningen försämrats om fackmedverkan skulle ske via en längre bort placerad tjänsteman inom fiskeristyrelsen. Den lokala förankringen genom nämndens ledamöter skulle försvinna.

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Länsstyrelsen anser att utredningens förslag ger en konstlad uppdelning mellan yrkesfiske, vattenbruk och fritidsfiske. Sambandet mellan fiskeformerna torde vara större än skillnaderna. Fiskevårdande åtgärder berör vatten som sträcker sig över kommungränserna. Den statliga fiskeadministrationen bör renodlas så att statliga fiskefrågor hanteras på en central och en regional nivå med ansvar för samtliga frågor som rör yrkesfiske, vattenbruk, fritidsfiske och fiskevård. Centralt bör fiskeristyrelsen ha ansvaret medan fiskefrågor av regional karaktär även fortsättningsvis bör hanteras på länsnivå och fiskenämndernas kompetens och lokalkännedom i dessa frågor tillvaratas.

Fiskefrågorna har många kopplingar till verksamheter som ligger inom länsstyrelsens ansvarsområde t. ex. markanvändning, miljövard, landsbygdsutveckling, turism m. m. Detta kan utvecklas och förstärkas om fiskenämnderna inordnas i den nya länsförvaltningen. Därigenom stärks möjligheterna att åstadkomma en bredare och mer samlad insats inom de areella näringarna till gagn för en levande landsbygd.

Länsstyrelsen i Kalmar län: Genom den kompetens som byggs upp inom de regionala fiskenämnderna finns en god grund för att arbeta vidare med att underlätta den omställningsprocess som förestår. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att bibehålla den specialkompetens som finns inom fiskenämnderna. Genom den förestående samordningen i en vidgad läns-

styrelseorganisation skapas bättre förutsättningar att inordna fiskefrågorna under länets regionalpolitiska arbete. Länsstyrelsen vill också understryka att de fiskevårdande insatserna på sikt har en regionalpolitisk betydelse, eftersom de syftar till att tillse att det finns en försörjning med fisk av god kvalitet, som kan räcka till både för yrkes- och fritidsfiskarens behov. Länsstyrelsen ser det därför naturligt att det regionalt i den nya länsstyrelsen finns både ett ansvar för fiskevården och för stöd till yrkesfisket genom rådgivning och ekonomiska bidrag. Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag att avskaffa ett länsanknutet ansvar för fiskerifrågorna. Länsstyrelsen ser inte fiskeristyrelsens utredningskontor som ett alternativ, eftersom det i ett sådant organisationsalternativ inte finns möjlighet att hantera fisket som en näring, som skall samordnas med andra sektorer.

Länsstyrelsen i Gotlands län: Länsstyrelsen delar inte utredningens uppfattning att fiskenämnden kan avvecklas. Med den vikt som läggs vid kustfisket samt kopplingen mellan föreslagna stödåtgärder och regionalpolitik är det nödvändigt att fiskefrågorna ges en regional förankring och att de på ett naturligt sätt ingår i länsmyndigheternas ansvarsområden. För Gotlands vidkommande tillkommer dessutom att vattenbruk är ett prioriterat område. Vid en tidpunkt då också förutsättningarna för jordbruket som näring förändras, är det viktigt att finna kombinationssystemställningar. Länsmedel och rådgivningsinsatser har därför de senaste åren i hög grad inriktats på kräftodling. Fiskenämnden spelar i dessa avseenden en viktig roll både som prövo- och rådgivningsinstans.

Länsstyrelsen i Kristianstads län: Inom åtskilliga förvaltningsgrenar krävs en samordning mellan de myndigheter som är verksamma inom särskilda sektorsområden. Beträffande fisket är det inte svårt att inse den nära anknypningen till miljövården. Själva vattenmiljön, som ju utgör en livsbetingelse för fisken, är samtidigt en av huvudfrågorna inom miljövården. Sambandet kommer också författningsmässigt till uttryck i att olika förvaltningsärenden, exempelvis frågor om vattenbruk, är att pröva enligt såväl miljöskydds- och naturvårdslagstiftningarna som fiskelagstiftningen. Här krävs att länsstyrelsen och fiskenämnden såsom beslutsmyndigheter samverkar. Det framstår som anmärkningsvärt att utredningen inte alls observerat det berörda samverkansbehovet. Med den centralisering till fiskeristyrelsen som utredningen föreslår förloras helt möjligheterna till fortsatt regional samordning mellan fisket och miljövården.

Länsstyrelsen i Malmöhus län: Länsstyrelsen anser att kommunernas möjlighet att överta fiskenämndens verksamhet är orealistisk och knappast skulle innebära någon besparing. Kommunerna är i allmänhet alltför små för att själva kunna hålla den kompetens, som erfordras. Tvärtom är det vanligt att fiskenämndens kompetens efterfrågas av kommunerna. Det utredningskontor (Göteborg), som enligt utredarens förslag skulle handlägga fiskefrågor i Malmöhus län ligger alltför avlägset för att kunna svara för fiskevården i länet.

Vissa samordningsfördelar skulle emellertid kunna vinnas genom att fiskenämnden organisatoriskt tillfördes länsstyrelsen så som föreslagits i betänkandet om samordnad länsförvaltning. Denna utredning pekar på de många kopplingar som finns mellan fiskefrågorna och den verksamhet

som länsstyrelsen ansvarar för inom bl. a. regional utveckling, miljövård och näringslivsutveckling.

Länsstyrelsen i Hallands län: De nuvarande fiskenämndernas fiskerikonsulenter utgör en viktig resurs för arbetet med fiskevårdsfrågorna på regional nivå. Arbetsuppgifterna går inte att lokalisera till de enskilda kommunerna. Fiskerikonsulenternas kompetens är nödvändig för att länsstyrelserna skall kunna fullgöra sina olika uppgifter inom exempelvis miljövård och regionalpolitiken.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Fiskenämnderna är ett expertorgan på regional nivå och ett viktigt stöd för länets kommuner. I ett län som Göteborgs och Bohus, där både yrkesfisket och fritidsfisket är betydande, bör det finnas en regional myndighet som kan bevaka och samordna frågor på detta område. Kommunerna har inte resurser att bygga upp en organisation på dessa frågor. Det är dock av största värde med ett kommunalt engagemang i fritidsfiske- och fiskevårdsfrågor.

Fiskenämnderna har även en mycket viktig uppgift att fylla i planerings-sammanhang. Länsnivån samordnar de centrala bedömningarna med lokala intressen.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län: Länsstyrelsen avstyrker förslaget att slopa de fiskeadministrativa resurserna på regional nivå. Dessa bör i stället inordnas i de nya länsstyrelserna fr. o. m. den 1 juli 1991.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län: Länsstyrelsen anser att den kompetens i fiskefrågor som finns hos fiskenämnderna bör bibehållas på regional nivå genom att fiskerikonsulenterna överförs till den föreslagna nya länsförvaltningen.

Länsstyrelsen i Värmlands län: Enligt länsstyrelsens mening innebär förslaget, vad avser den regionala fiskeridadministrationen, en väsentligt försämrad service till allmänheten, fiskets organisationer, myndigheter och kommuner. Detta får anses särskilt allvarligt med hänsyn till framför allt fritidsfiskets betydelse i samband med de stora regionala och kommunala satsningar som görs för att utveckla turism, rekreation, näringsverksamhet och sysselsättning.

Enligt länsstyrelsens uppfattning bör därför fiskenämnden inordnas i den nya samordnande länsförvaltningen, lämpligen som en egen fiskeenhet.

Länsstyrelsen i Örebro län: Planering av vattentillgångarnas nyttjande och vård är både en statlig och kommunal angelägenhet. Fisket ingår som en del i denna planering och därför bör ansvaret för fiskefrågorna regionalt finnas inom länsstyrelsen. Fiskenämnden bör därför inordnas i länsstyrelsen i enlighet med förslaget i utredningen om den samordnade länsförvaltningen och ges sådan ställning att fiskefrågorna blir behandlade på sätt som övriga samhällsintressen.

Utredningskontoren inlemmas i länsstyrelsen. Fiskeristyrelsens behov av decentraliserad verksamhet bör kunna tillgodoses av länsstyrelsen i likhet med andra statliga verk, t. ex. naturvårdsverket och socialstyrelsen.

Fiskenämnderna för de stora sjöarna avvecklas och länsfiskenämnderna får ansvaret inom resp. länsgränser. Samordningen av övergripande frågor bör ligga hos den länsfiskenämnd eller länsstyrelse som har de största

intressena i resp. sjö. Väl fungerande samverkansorgan mellan län och kommuner finns redan etablerade.

Länsstyrelsen i Västmanlands län: Länsstyrelsen anser att en avveckling av fiskenämndens funktion allvarligt skulle skada förutsättningarna för en regional miljöövervakning och möjligheterna att bedriva samordnade fiskevårdande åtgärder, vilka i mycket hög grad måste bedömas utifrån en helhetsbild vad gäller förhållandena i avrinningsområden och de större sjöarna Mälaren och Hjälmaren.

En fördel med att funktionerna inordnas i länsstyrelsen eller den föreslagna nya regionala förvaltningen är att det därmed skapas *en* regional myndighet med ansvar för vattenresursen i form av tillsyn, bevakning, planering, prövning etc.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län: Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag att fiskenämnderna skall avvecklas och att deras uppgifter i stället överförs till dels fiskeristyrelsen, dels kommunerna.

Enligt länsstyrelsens mening är det angeläget att fiskefrågor av regional karaktär handläggs på länsstyrelsen och att länsstyrelsen får tillgång till en fiskesakkunnig handläggare.

Fiskefrågorna har en mycket nära anknytning till miljöskyddet. Ärenden om vattenbruk m.m. skall prövas enligt såväl fiskelagstiftningen som miljövårds- och naturvårdslagstiftningarna. För att få en samordning krävs en samverkan mellan beslutsmyndigheterna — i nuläget mellan länsstyrelsen och fiskenämnden. Denna regionala samordning skulle helt gå till spillo om nuvarande regionala beslut enligt fiskelagstiftningen skulle centraliseras till fiskeristyrelsen.

Utvecklingen på miljöskyddsområdet har inneburit att allt fler beslutsbefogenheter decentraliserats till länsstyrelsen. Enligt länsstyrelsens uppfattning bör decentraliseringstanken få genomslag även på fiskeområdet. Liksom inom andra förvaltningsgrenar bör det centrala ämbetsverkets resurser ägnas åt övergripande eller större frågor samt åt allmän kunskapsförmedling och information inom verkets fackområde.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län: Den statliga länsförvaltningen behöver även i fortsättningen resurser och expertis i fiske- och fiskevårdsfrågor. Länsstyrelsen anser därför att fiskerikonsulenterna bör föras över till de föreslagna samordnade länsförvaltningarna.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län: Vi avstyrker förslaget om att fiskenämnderna avvecklas av följande skäl:

Nuvarande fiskenämnd med ett litet antal personer — i Västernorrland två fiskerikonsulenter — svarar för verksamheten i länets samtliga sju kommuner. Det är knappast möjligt att kommunerna skulle kunna bygga upp motsvarande kompetens, något som gäller framför allt de mindre kommunerna. Genom fiskenämnderna finns ett expertkunnande, vars kostnader kan sägas vara fördelade på ett större antal kommuner. Sannolikt skulle resultatet av förslaget bli att stora, ekonomiskt starka kommuner med relativt omfattande verksamhet skulle kunna skaffa sig egen kompetens, medan mindre kommuner skulle bli tvungna att avstå. Slutresultatet skulle bli en enligt vår mening försämring av samhällets insatser på fiskets område.

Mellan fiskenämnd och länsstyrelse finns i dag ett väl utvecklat samarbete i frågor av gemensam karaktär, såsom miljövård, regional utveckling och vissa regleringsfrågor. Går förslaget igenom skulle det dels innebära att expertkunskaper på länsnivå finge byggas upp inom länsstyrelsen samtidigt som vissa frågor skulle behöva lösas genom samband med den centrala nivån.

Länsstyrelsen i Jämtlands län: Länsstyrelsen anser att fisket har en rad kopplingar till verksamheter som länsstyrelsen och andra myndigheter har ansvar för. Som exempel kan nämnas samhällsplanering, mark- och vattenanvändning, miljövård, glesbygdsutveckling och turism. Fisket är en viktig utvecklingsfaktor i Jämtlands län. Fiskenämnden har en dokumenterat god kunskap om länets fiskevatten och en etablerad samverkan med andra länsmyndigheter, kommuner och fiskeorganisationer. Nämndens kompetens och lokalkunskap behövs fortsättningsvis på länsnivå.

Ansvar för de statliga fiskefrågorna bör organiseras på en central och en regional nivå och omfatta yrkesfisket, vattenbruket, fritidsfisket och fiskevården.

Länsstyrelsen föreslår att fiskenämnderna inordnas i länsstyrelsen fr.o.m. den 1 juli 1991 för att i den nya myndigheten fullgöra statliga åtaganden på regional nivå.

Länsstyrelsen i Västerbottens län: Länsstyrelsen har den bestämda uppfattningen att det även i framtiden behövs en regional statlig fiskeriadministration och föreslår därför att den nuvarande fiskenämnden bibehålls. Fr.o.m. den 1 juli 1991 bör fiskefrågorna hanteras i den nya regionala statliga förvaltningen.

Länets fiskenämnd har i dag ett väl utvecklat brett samarbete med länsstyrelsen. Om fiskenämnden avvecklas och uppgifter överförs till fiskeristyrelsens utredningskontor med nuvarande lokalisering kommer sannolikt kunskapen om lokala förhållanden, åtminstone på sikt, att försvinna. Detta är mycket olyckligt då samhällsplaneringen i övrigt i dag sker på länsnivå och på kommunal nivå.

Länsstyrelsen i Norrbottens län: Vi avvisar bestämt utredningens förslag att avveckla den regionala fiskeadministrationen med en förstärkning av centrala myndighetsuppgifter.

Man har inte tillräckligt beaktat att fiskenäringen utgör en integrerad del av länens samlade närings- och sociala struktur där samspelet med andra samhällsområden ger en samlad nytta som är större än den strikt fiskeripolitiska.

Fiske- och vattenvård, vattenbruk samt yrkes- och fritidsfiske är till sin natur geografiskt och sakmässigt gränsöverskridande. Det är nödvändigt att samlade och avvägda bedömningar kan göras vid val och prioriteringar av åtgärder. Inte minst tydligt blir detta när fiskefrågorna relateras till andra verksamhetsområden. Det kan gälla utvecklingen av turism, glesbygdens behov av kombinationssysselsättningar, resurssatsningar inom miljöområdet eller utvecklingen av vattenbruket som näringsfång. Ett nära organisatoriskt samband mellan fiske och andra verksamheter är en förutsättning för detta.

Vi förordar därför att fiskeadministrationen får en kraftfull regional

förankring genom att fiskenämnderna får ingå i den nya länsförvaltning som är på väg att genomföras. I länsstyrelserna integreras kunnandet inom fiskebiologi och förvaltning med andra samhällsområden. Detta gagnar fiskets utveckling och ger bättre underbyggnad åt utvecklingen inom andra samhällsområden.

Sveriges fiskares riksförbund: Förbundet anser att den nuvarande ordningen med fiskenämnderna underordnade fiskeristyrelsen bör bibehållas. Nämndernas verksamhet är av stor betydelse för yrkesfisket. Merparten av fiskenämndernas arbetsinsatser uppfattas mycket positivt av yrkesfiskarna.

I olika sammanhang, bl. a. utredningen om samordnad länsförvaltning, har diskuterats ett överförande av den kompetens som fiskenämnderna utgör, till länsstyrelserna. Om nämnderna inordnas i länsstyrelserna får detta inte medföra försämringar för yrkesfisket i något avseende. En förutsättning för ett sådant arrangemang måste vara att fisket behandlas i en särskild enhet på varje länsstyrelse. Likaså måste yrkesfisket tillförsäkras representation i de organ som kan komma att ersätta de nuvarande fiskenämnderna.

I sammanhanget skall även påpekas det problem som kan komma att uppstå i de stora sjöarna, där fisket i dag ligger under en nämnd för varje sjö. Vid en överflyttning av nämnderna till länsstyrelserna kan förhållandet bli, att t. ex. Vänerns och Vätterns fiske skall administreras av flera olika länsstyrelser, vilket kommer att medföra problem både för yrkesfiskarna och administrationen. I dessa fall måste ett system, som liknar det som fungerar för närvarande, utarbetas.

Sveriges fiskevattenägareförbund: Fiskets organisation har under den senaste 20-årsperioden varit föremål för ständiga utredningar, som hela tiden lett till besparingar och nedskärningar av verksamheten. Ytterligare nedskärningar skulle få förödande konsekvenser för möjligheterna att på relevant sätt bevaka fiskets intressen på regional nivå.

Fisket, sportfisket, husbehovsfisket och yrkesfisket får en allt större betydelse i den verksamhet som går under beteckningen landsbygdsutveckling. Många lantbruksföretag står i dag inför förändringar till följd av en förändrad jordbrukspolitik. Många lantbrukare ser därför möjligheter att inom sina lantbruksföretag utveckla andra näringar, t. ex. fisket.

Förbundet anser därför att det även fortsättningsvis bör finnas en regional fiskeriadministration. Fiskenämnden med fiskeribiologisk kompetens, biträdd av en partssammansatt ledamotsnämnd, är ett bra forum för diskussioner och beslut i för länet angelägna fiskefrågor.

Förbundet avvisar alltså utredningens förslag om att utredningskontoren tar över myndighetsuppgifter från fiskenämnderna.

Förbundet anser inte heller att fiskenämndens funktion kan ersättas av ett vidgat kommunalt ansvar. Naturligtvis har kommunerna ett ansvar för utvecklingen av turism och rekreation men enligt förbundets mening har fisket bredare koppling till aktiviteter av mer övergripande karaktär, som måste behandlas i ett större perspektiv.

Förbundet anser att det i varje län liksom i dag bör finnas en fiske-nämnd. Om man under remissarbetets gång finner att fiskenämnderna

fortsättningsvis inte bör behållas som självständiga myndigheter är vi beredda att tillstyrka de förslag som redovisas i regeringens proposition (1988/89:154) En ny regional statlig förvaltning om att fisket inordnas som en enhet i länsstyrelsen.

Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund: Förbundet anser att utredningen undervärderat sport- och husbehovsfiskets omfattning och betydelse i det svenska samhället i förhållande till yrkesfisket. Detta bygger i så fall på en grov missuppfattning och underskattning.

En närmare analys av innehållet i begreppet fiskevård saknas också. Fiskevården är inte bara åtgärder utan framför allt en del i den fortsatta fysiska planeringen och utgör därmed samtidigt också en naturlig del i samhällsplaneringen framför allt i fråga om naturvård, friluftsliv, mark- och vattenanvändning, glesbygdsutveckling, sysselsättning och turism. Fiskevården i sig kräver också överblickar och ställningstaganden som sträcker sig utöver kommungränser. Inte heller har fiskevårdens lagstiftning – fiskeristadgan – närmare berörts av utredningen och inte heller fiskerättslagens närmare innehåll och följdförfattningar – särskilt de som berör sport- och husbehovsfiskets intresseområden.

Mot denna kortfattade tecknade bakgrund ter det sig något märkligt att utredningen föreslår att fiskeriverkets verksamhet renodlas och i första hand inriktas på yrkesfiske medan fritidsfisket föreslås bli en kommunal angelägenhet.

Förbundet kan självklart inte tillstyrka en sådan utveckling. Vårt lands fiskbestånd är en gemensam resurs som nyttjas av alla kategorier fiskande. Inom flera regioner förekommer dessutom stora motsättningar mellan olika grupper fiskande. Särskilt gäller det längs kusterna och i de stora insjöarna och där fiskbestånden inte räcker till för alla. Samtidigt är de fiskbiologiska förutsättningarna också regionalt olika – även i inlandet.

Vården och utnyttjandet av fiskbestånden måste i fortsättningen spela en allt större roll när det gäller att skydda och bruka vårt lands fiskbestånd. Det går inte längre att bruka – eller bättre bara förbruka – dessa utan hänsyn till de naturlagar som gäller. Det är dessutom viktigt att fisket motstående intressen också börjar beakta dessa frågor i större utsträckning än vad som hittills skett.

Självklart har kommunerna ett stort ansvar för utvecklingen av rekreationen inom den egna kommunen, men det vore enligt förbundet ett ödesdigert misstag att förenkla situationen på det sätt som utredningen gör – låta kommunerna ta över alla fiskefrågor som inte är av yrkesfiskekaraktär. I stället krävs i dag en allt större både kompetens och samverkan lokalt och regionalt. Fisket har en rad kopplingar till verksamhetsgrenar som framför allt länsstyrelserna ansvarar för t. ex. frågan om mark- och vattenanvändning. Som tidigare sagts sammanhänger fiskets utveckling också med turismen och landsbygdsutvecklingen i stort.

Inom varje län finns i dag genom fiskenämnden en kunskap och en kompetens i fiskefrågor som även framgent bör bibehållas på länsnivå. Om man dock finner att nämnden inte längre kan bibehållas som självständig myndighet är förbundet berett att tillstyrka att fisket inordnas som en självständig enhet i länsstyrelsen.

Vattenbrukarnas riksförbund: Om utredningens förslag om avskaffande av fiskenämnderna skulle genomföras så skulle fiskerinäringen, vattenbruket och fiskevården ställas utan någon ansvarig myndighet på länsplanet och man skulle då hamna i en särskild ställning gentemot de areella näringarna lantbruk, skogsbruk och trädgård. En centralisering av fiskenämndernas verksamhet till fiskeristyrelsen och de fem utredningskontoren skulle allvarligt komma att försämra myndighetsservicen till fiskerinäringen, vattenbruket och fiskevården samtidigt som kunskapen om den aktuella situationen i resp. län skulle komma att bli kraftigt beskuren. Vattenbrukarnas riksförbund avstyrker därför förslaget om att avskaffa fiskenämnderna. Om samordnad länsförvaltning införes bör fiskenämnderna inlemmas i denna nya organisation och få en egen nämnd inom denna.

Centralorganisationen SACO/SR: De levande resurserna följer inte kommun-, läns- eller andra gränser. För ett stort antal, både limniska och marina arter, saknar även ekonomiska zoner eller territorialgränser betydelse. Beståndsvård, fångstreglering liksom forskning och undersökning betjänas därför bäst av en enhetlig nationell ledning inom ramen för en myndighet. Fiskeriverkets nuvarande organisation är anpassad för att uppfylla de fiskeripolitiska målen och har tillräcklig flexibilitet för att kunna möta nya krav.

Utredningens förslag om ett kommunalt ansvar för fritidsfiske och fiskevård visar att utredningen inte tagit fasta på behovet av en övergripande syn på fiskeribiologi och fiskevård även för inlandsvatten. En effektiv fiskevård förutsätter planläggning över större områden än kommuner och län. En sådan utgör dock inget hinder för ett ökat engagemang på regional och kanske särskilt lokalt nivå i fiskefrågor. Ett ökat lokalt intresse för fritidsfisket ställer högre krav på en fungerande övergripande fiskeriadministration, som kan bistå med biologisk kunskap och kompetens.

Fiskeriverket, med nuvarande organisation, utgör en garanti för att en biologisk helhetssyn säkerställes ned till kommunal nivå. Det är därför nödvändigt att verket fortsatt har en decentraliserad struktur med konsulenter vars kontaktnät och praktiska insikter kompletterar laboratoriernas och utredningskontorens kompetens. SACO/SR delar således inte utredningens uppfattning att grunden för den decentraliserade förankringen endast finns hos utredningskontoren.

SACO/SR delar utredningens tvetsamhet över att ge länsstyrelserna ansvar över yrkes- och fritidsfiskefrågor. Förslaget om en länsvis samordning minskar avsevärt möjligheterna att föra en samlad statlig fiskeripolitik och medför en splittrad ansvarsfördelning som inte gagnar fiskenäringen eller samhället i övrigt. Myndighetsfunktionen hos de nuvarande fiskenämnderna bör således avskaffas. Det ökade myndighetsansvaret för fiskeriverket kräver dock juridisk resursförstärkning. Länsstyrelsernas och kommunernas behov av ökat stöd för planering bör ske genom att fiskeverket på uppdragsbas ställer sin samlade kompetens och kunskap till förfogande.

Tjänstemännens centralorganisation: I utredningen föreslås att yrkesfisket i framtiden skall omstruktureras från ett utsjöfiske med stora enheter

till ett kustnära fiske i sysselsättningssvaga regioner, ett särskilt struktur-
stöd skall lämnas och en plan upprättas som anger fiskets omfattning och
inriktning.

Dessa förändringar kan endast genomföras under förutsättning att den
yrkesfiskekompetens som i dag finns vid fiskenämnderna bibehålls på
länsnivå.

Utredningen föreslår också att fiskenämndernas lokala arbetsuppgifter
vad gäller fritidsfiske, fiskevård m. m. skall föras över till kommunerna.
Utredningen måste i detta avseende vara helt felinformerad. Nämnderna
har i dag det regionala ansvaret för planering, samordning och rådgivning
av stor allmän betydelse och utför inga som helst lokala arbetsuppgifter
vad gäller fritidsfiske, fiskevård m. m. Det är angeläget att kommunerna
tar ett lokalt ansvar för fiskefrågorna. Fiskenämnderna behövs då i än
större utsträckning som kompetenspool i länet och för samordnings- och
planeringsuppgifter. Det bör i sammanhanget noteras att det totalt för hela
landet rör sig om 43 tjänster.

Utredningen föreslår vidare att myndighetsutövningen centraliseras och
överförs till fiskeristyrelsen.

Enligt ST:s uppfattning innebär en sådan överföring av regionala arbets-
uppgifter att decentraliseringssträvanden inom myndigheten slås sönder
till förmån för en otidsenlig och ineffektiv centralisering av verksamheten.
Hela verkets kontaktnät mot avnämarna slås sönder och beslut kommer
att fattas med bristfälliga underlag. Statens service kommer att bli sämre. I
dag är samtliga avnämare positiva till fiskenämnderna.

Svenska kommunförbundet: I betänkandet föreslås att fiskenämnderna
avvecklas från den 1 juli 1990 och att fiskenämndernas uppgifter vad
beträffar fritidsfiske m. m. förs över på kommunerna. Kommunförbundets
styrelse avstyrker utredningens förslag vad avser överföringen till kommu-
nerna och anser att fiskenämndernas uppgifter bör hanteras inom länsför-
valtningen från den 1 juli 1991. Detta ger länsstyrelserna möjlighet till god
överblick över länets fiskevatten. Viktigt är att ha en myndighet som
regionalt företräder fiskets intressen, särskilt med tanke på att många
kommuner är små och resurssvaga och inte kan förväntas ha råd med egna
experter på fiskets område.

Det finns inom landet i dag även ett mindre antal kommuner där
fiskerinäringen utgör en betydande del av det totala näringslivet. Det är av
väsentlig betydelse för dessa kommuner att man där tillvaratar befintliga
resurser inom fiskerinäringen för att på ett optimalt sätt anpassa dessa till
de nya förutsättningarna. Detta kan ske genom att berörda länsstyrelser
tillföres erforderliga personalresurser med kompetens inom arbetsområ-
det.

Lantmäteriverket: Det är mycket angeläget att den kompetens och lokal-
kännedom som i dag finns hos fiskerikonsulenterna blir tillgängliga även i
fortsättningen för att verksamheten som rör fiskevårdsområden inte skall
störas. Insatserna av fiskerikonsulenterna behövs i första hand under de
närmaste åren men kommer att efterfrågas även efter år 1993. Med stöd av
24–29 §§ lagen om fiskevårdsområden kan det nämligen bli aktuellt att i
olika avseenden ändra på ett bildat fiskevårdsområde. Vidare torde de

3.3 Länsstyrelserna

Utredningen

Länsstyrelsernas nuvarande ansvar för regleringen av visst fiske överförs till stora delar till fiskeristyrelsen.

Det bör övervägas om det över huvud behövs en statlig regelgivning inom fiskets område vad gäller t. ex. fiskets bedrivande ovan det första definitiva vandringshindret i vattendrag.

Remissinstanserna

Kustbevakningen: Att all regelgivning på fiskets område samlas till fiskeristyrelsen underlättar kontakterna myndigheterna emellan.

Fiskeristyrelsen: FS förslag om färre och enklare fiskebestämmelser bör snarast genomföras. Styrelsens utredningskontor och laboratorier bör i sin myndighetsfunktion ta fram det biologiska underlaget. Styrelsens underlag behöver dock oftast kompletteras med länsnivåns detaljkunskaper och bedömningar. En obligatorisk samrådsskyldighet med bl. a. länen får därför anses naturlig.

Styrelsen delar inte utredningens förslag att helt slopa en statlig regelgivning ovan det första definitiva vandringshindret i ett vattendrag. För att skydda fiskeribiologiskt eller nyttjandemässigt värdefulla fiskbestånd måste det även där – som en garanti – kunna utfärdas fiskeföreskrifter. Denna regleringsrätt bör i enlighet med styrelsens förslag ankomma på länsstyrelsen.

I det kommande arbetet med att utfärda färre och enklare föreskrifter måste en ständig strävan vara att ge dem en så generell utformning som möjligt. Ett sådant system kan emellertid ibland bli alltför uniformt. Det bör alltså finnas möjlighet att undantagsvis medge individuella avsteg. Den tillstånds- och dispensgivning som kan tänkas behöva ske måste ske på länsnivå med möjlighet till överklagande till FS som då kan verka för en enhetlig praxis.

FS har för närvarande bara en tjänst som handläggande jurist. En förstärkning med två tjänster kommer att behövas.

Statens vattenfallsverk: Förslaget till en mer enhetlig reglering av fisket är på många sätt tilltalande. Det är dock uppenbart att myndigheterna också i fortsättningen måste ha möjlighet att vid behov reglera fisket även uppströms första vandringshinder för lax och havsöring. Det måste vidare också i fortsättningen finnas möjlighet att på kusten införa lokala föreskrifter för fisket, t. ex. vid mynningen av älvar med akut hotade lax- och havsöringsbestånd. Dessa föreskrifter bör med kort varsel kunna ändras så att de säkerställer att ett tillräckligt antal fiskar varje år når lekområdena eller avelsfiskena i varje enskild älv, trots de stora variationer i beståndens

bärkraft som regelmässigt förekommer både mellan olika älvbestånd och mellan olika år. En förutsättning för detta är en väl fungerande fiskestatistik.

Länsstyrelsen i Uppsala län: Det är länsstyrelsens uppfattning att fiskeristyrelsen som central instans inkl. utredningskontoren inte har tillräcklig kännedom om lokala förhållanden för att utfärda fiskeregleringar.

Länsstyrelsen i Blekinge län: I yttrande till jordbruksdepartementet 1988-10-18 har länsstyrelsen redovisat skäl för att även fortsättningsvis ha en länsanknuten regelgivning på fiskets område. Sådana skäl är att länsstyrelsen har inflytande över flera frågor som har med livsbetingelserna för fisket att göra såsom industrilokaliseringar, miljövård, vattenplanering och väsentliga delar av övrig samhällsplanering.

Länsstyrelsens bedömning kvarstår varför utredningens förslag i denna del avstyrkes.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Länsstyrelsen instämmer helt i uppfattningen att nuvarande regelsystem måste förenklas och på annat sätt göras mer lättillgängligt för fiskets utövare. Huvudansvaret för detta arbete bör ligga på fiskeristyrelsen. Länsstyrelsen utgår från att riksdagen beslutar om samordnad länsförvaltning. Vi anser att vid beslut om fiskeripolitiken även kompetens i fiskerifrågor skall finnas hos länsstyrelsen. Denna har då att svara för viss regional tillämpning.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län: Länsstyrelsen avstyrker att beslutanderätten i frågor om fiskebestämmelser i Vänern beträffande fisk som inte är vandringsfisk centraliseras till fiskeristyrelsen.

Länsstyrelsen i Örebro län: Lokala fiskebestämmelser skall enligt förslaget även i fortsättningen i vissa fall kunna meddelas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer dock att sakna egen kompetens inom fiskevårdsområdet om fiskenämnden inte ansluts. Även detta talar för att fiskenämnden flyttar in i länsstyrelsen.

3.4 Jordbruksnämnden och regleringsföreningen Svensk fisk

Utredningen

Jordbruksnämndens fisksektion avvecklas i samband med att en PO bildas.

Regleringsföreningen Svensk fisk avvecklas i samband med att en PO bildas.

Statens jordbruksnämnd: Utredningen har principiellt tagit ställning för att lägstaprisssystemet skall handläggas av fiskeristyrelsen. Därmed skulle jordbruksnämndens uppgifter inom fiskprisregleringen upphöra senast år 1994. Enligt jordbruksnämndens uppfattning finns det flera skäl som talar emot att flytta över jordbruksnämndens uppgifter till fiskeristyrelsen.

1) En intakt organisation klarar bättre övergången mellan nuvarande regleringssystem och ett nytt. Delar av det föreslagna systemet, t. ex. över-skottsregleringen, skulle kunna börja tillämpas tämligen omgående samti-

dig som stöd i form av pristillägg trappades ned fram till år 1994. Jordbruksnämnden anser att det föreslagna lägstaprisssystemet med visst finansieringsansvar för näringen bör införas så snart som möjligt och att det vore olyckligt om detta fördröjdes till följd av att huvudmannskapet och den praktiska hanteringen skall överföras på nya organ.

2) Med stor sannolikhet kommer även ett nytt, förenklat, system för reglering av fiskpriserna att kräva rätt stora resurser av den ansvariga myndigheten. Jordbruksnämndens erfarenhet torde vara till stor nytta för att minimera problemen icke minst vid övergången till ett nytt system.

3) Som tidigare nämnts anser nämnden att systemet med prisregleringsavgift kan behållas och därmed uppbörden av avgift av vilken nämnden har tidigare erfarenhet.

4) Som ovan redan påpekats kommer Sverige att behöva följa stöden i de övriga EFTA-länderna. Även här torde jordbruksnämndens erfarenheter vara till god nytta. Vid eventuella förhandlingar med EG angående avtrappning av gränsskydden i ett EES-perspektiv samt även i andra internationella handelsförhandlingar, torde nämndens erfarenheter och organisation för internationella frågor vara till nytta för näringen.

5) Jordbruksnämnden är licensieringsmyndighet för alla livsmedel inkl. fisk/fiskvaror. Nämnden är dessutom ansvarig för livsmedelsförsörjningen i kris/krig. Vid sådana situationer kan licensieringen bli omfattande. En utbrytning av fisklicensieringen till annan myndighet synes därför inte vara rationell.

6) Förändringarna i jordbruksregleringen kommer att medföra att jordbruksnämnden ställs inför en rad nya frågeställningar och uppgifter. Erfarenheterna härav torde delvis kunna användas även i samband med att fiskprisregleringen ändras.

Enligt nämndens uppfattning är det knappast meningsfullt att bygga upp en ny organisation för administration och internationella frågor när kompetensen redan finns på jordbruksnämnden.

Enligt nämndens förslag skulle jordbruksnämndens och Svensk fisks ansvar för fiskprisregleringen bibehållas även i den nya regleringen. En ny uppgift för jordbruksnämnden skulle bli att söka anpassa avgiften på svensklandad fisk till behovet med hänsyn till överskottens utveckling. Nya stadgar för Svensk fisk skulle utarbetas och godkännas av jordbruksnämnden. I det sammanhanget bör också övervägas om representationen i Svensk fisk bör ändras från den nuvarande. Svensk fisks huvuduppgift skulle bli att söka styra fisket till att fiska det marknaden efterfrågar och att överta och sälja överskott. Vidare skulle Svensk fisk bedriva information angående fisk och arbeta för bättre kvalitet på fisken.

Svensk fisk skulle i det nya lägstaprisssystemet ta fram statistik över marknadspriser för de reglerade fiskslagen och jordbruksnämnden för regeringen föreslå orienteringspriser och återtagspriser. Svensk fisk skulle själv få besluta om den exakta avvägningen av återtagspriset enligt utredningens förslag.

Sveriges fiskares riksförbund: Förbundet vill understryka vikten av att nuvarande "PO-organisation" byggs upp inom Svensk fisk med jordbruksnämnden som tillsynsmyndighet. Detta förslag går också i linje med för-

bundets mening om hur hela omläggningen och genomförandet inför frihandelssituationen år 1994 bör genomföras.

Det bör också understrykas den roll, som Svensk fisk har haft och den betydelse, som förbundet anser att Svensk fisk även fortsättningsvis skall ha i svensk fiskepolitik. Dialogen mellan olika intressenter, då även inräknat konsumentintresset, genom bevakning av ledamot från riksdagen, har varit värdefull och måste behållas. Många ”konflikter” och missförstånd har kunnat lösas i styrelsen. Därtill är informationsutbytet med olika intressen i näringen av stor vikt för yrkesfisket. Informationsverksamheten har också medfört att en näring med små resurser har kunnat exponera det livsmedel, som utgör en viktig faktor för folkhälsan. Både inom EFTA och EG avsätts stora ekonomiska resurser till olika delfunktioner som Svensk fisk handhar. Naringens begränsade storlek i Sverige har gjort att man inte i egen regi kunnat bygga upp motsvarande. Därför har Svensk fisk spelat en avgjort positiv roll för ovannämnda funktioner. Dessa bör, enligt förbundet, bibehållas även i framtiden.

Regleringsföreningen Svensk fisk ek. för.: När det gäller den statliga administrationens utformning vill Svensk fisk för sin del endast betona det goda samarbete som föreningen haft med statens jordbruksnämnd som ju är föreningens tillsynsmyndighet. I detta sammanhang bör understrykas att den statliga administrationen bör vara slutligt fastlagd och genomförd innan en eventuell transformering av Svensk fisk företas. Härigenom kan en kontinuitet i verksamheten bibehållas, vilket ju är särskilt väsentligt i ett övergångsskede. Också hänsynen till den nu anställda personalen hos Svensk fisk och dess framtid talar för en sådan ordning.

När det gäller Svensk fisks egen roll i framtiden bör framhållas den betydelse föreningen har haft för samarbetet inom fiskerinäringen. I föreningens styrelse finns alla berörda intressenter representerade, vilket varit av stor vikt för att förbereda de beslut som föreningen haft att ta. Det finns därför skäl att särskilt betona informationsutbytet mellan intressenterna. Den erfarenhet som Svensk fisk härvidlag besitter bör tas till vara om de förslag som utredningen lägger fram förverkligas.

Likaså bör framhållas det kvalitetsarbete och kontroll av kvaliteten på fisk som Svensk fisk utfört inom ramen för prisregleringen. En särskild uppmärksamhet bör också riktas mot Svensk fisks externa informationsverksamhet. Denna vänder sig till såväl handel som konsumenter och har två aspekter, nämligen dels att vara avsättningsfrämjande för yrkesfisket och beredningsindustrin, dels att främja konsumenternas intresse av att få tillgång till fisk av hög kvalitet och att tillaga den på bästa sätt. Verksamheten bedrivs genom skrifter, broschyrer, kurser, informationsdagar, recepttävlingar etc. Det är mycket angeläget att denna verksamhet kan fortsätta med möjlighet för alla berörda att komma till tals vid verksamhetens utformning.

4 Särskilda frågor

4.1 Yrkesfiskelicens och kontroll av beståndsbeskattning

Utredningen

Yrkesfiskelicensen avskaffas.

Fiskeristyrelsen ansvarar för att beskattningen av fiskbestånden sker inom sådana gränser att reproduktionen inte äventyras.

Loggbokspikten bör gälla även i fortsättningen.

Fiskeristyrelsen bör överväga att flytta ut trålfiskegränsen i syfte att i ökad utsträckning stödja kustfisket.

Remissinstanserna

Kustbevakningen: Ett bibehållande av loggboken är av stor vikt för kontroll och övervakning av fiskebestämmelserna.

Fiskeristyrelsen: Licensieringen av yrkesfisket infördes för att garantera att det statliga stödet bara kom det egentliga yrkesfisket till del. I praxis har yrkesfiskelicenserna av fiskevårdsskäl därefter fått ett vidgat tillämpningsområde, bl. a. för rätten till trålfiske (11 § fiskeriförordningen), fiske med fasta redskap på allmänt vatten (13 § samma förordning) och nätfiske med stora nätlängder (länskungörelserna om fisket i Vätern, Vättern, Hjälmaren och Mälaren).

Nuvarande licenssystem har tillsammans med det övriga statliga stödet inneburit att den svenska fiskeflottans kapacitet i stort sett kunnat hållas inom rimliga ramar. Om vi inte haft licenssystemet skulle det inom den svenska fiskeflottan enligt FS bedömning ha funnits uppskattningsvis ytterligare ett femtiotal stora enheter. Licensieringen är ett trubbigt men inte verkningsslöst medel att dimensionera fiskekapaciteten.

FS vill inte motsätta sig att licensieringen av yrkesfisket i dess nuvarande form upphör. Den måste dock ersättas av något annat system. Styrelsen föreslår att en koppling sker mellan licensen och rätten att använda vissa redskap.

För att FS skall ha möjlighet att motverka svängningarna och klara fiskekriserna måste styrelsen förfoga över ett administrativt verktyg av den typ som finns i Norge och på Island. Licensen har där kopplats till rätten att fiska med vissa redskap. Dessa system fungerar tillfredsställande.

FS föreslår därför att rätten att fiska med trål, snurrevad, vad (större än 90 m), laxdrivlinor och laxdrivnät begränsas till de personer som har licens. Trålen är i och för sig redan enligt 11 § fiskeriförordningen förbehållet yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. De övriga redskap som här har uppräknats är alla typiska yrkesfiskeredskap som inte används av någon annan kategori i samhället. FS kan därför inte se att det skulle uppstå någon konflikt exempelvis med den bofasta skärgårdsbefolkningens rätt att bedriva ett husbehovsfiske. Inte heller annat fritidsfiske blir drabbat. I det fiske som bedrivs av

skärgårdsbefolkningen används i första hand nät av olika slag samt fasta redskap och olika slags ryssjor. Laxdrivlinor och laxdrivnät används av yrkesfisket till havs men i enstaka undantag kan redskapen förekomma även inomskärs.

Det nu skisserade licenssystemet föreslås ersätta nuvarande ordning. Det kommer att medföra betydligt färre licensansökningar än det nu gällande systemet. FS bedömer det möjligt att administrera den nya licenshanteringen inom ramen för sina nuvarande resurser.

Fiskeloggbooksplikten och loggboksuppgifterna har vital betydelse som kunskapskälla och underlag för landets förhandlingar med andra stater om fiskekvoter.

FS beräknar att fiskenämndernas granskning och kodning totalt för hela Sverige drar kostnader på ca 1,5 manår samt att kontakterna med fiskarna belöper sig på ca 0,5 manår, alltså totalt ca 2 manår. Dessa resurser måste tillföras styrelsen om nämndernas nuvarande hantering av loggboksblanketterna försvinner. Man måste i så fall också väga in den försämrade tillförlitligheten i loggboksuppgifterna som följer av att den nuvarande kontrollmöjligheten på länsnivå upphör.

FS anser att det inte finns underlag för att generellt säga att trålfiskegränsen skall flyttas ut. Styrelsen anser att detta får avgöras från fall till fall mot bakgrund av de faktorer som statsmakterna anser skall gälla vid bedömningen. Det bör också noteras att även det kustnära fisket i många fall använder trål.

Statens jordbruksnämnd: Jordbruksnämnden finner liksom utredningen att yrkesfiskelicens blir obehövlig när normprissystemet försvinner och under förutsättning att inga andra direkta utbetalningar till fiskare införs. Prövningen vid lån etc. får utvidgas till att även gälla biologiska och avsättningsmässiga frågor vilket inte torde vara något principiellt problem. Under de år som licenssystemet har varit i kraft har systemet till viss del fått en annan och vidare innebörd än det ursprungliga riksdagsbeslutet innebar. Denna utveckling kan knappast anses vara lyckosam eftersom fiskenämnden/fiskeristyrelsen (oftast dess rådgivande grupp i yrkesfiskefrågor) inte har att ta hänsyn till de andra rättigheter som har "hängts på" licensen. Vissa fiskerättsliga regler har således knutits till innehavet av licens trots att systemets syfte från början endast var att tillse att yrkesfiskare som ur olika aspekter var "önskvärda" fick stöd inom ramen för fiskprisregleringen och rationaliseringsstöd.

Statens vattenfallsverk: Det är från Vattenfalls synpunkt angeläget att myndigheternas möjligheter att kontrollera fisketrycket på framför allt lax- och havsöringsbestånden förbättras, då fullgörandet av våra utsättningskyldigheter i vattenmål är avhängigt av att tillgången till avelsfisk i älvarna tryggas. En metod att reglera fisket är att begränsa antalet yrkesmässiga redskap som används inom ett område. Yrkesfiskelicensieringen ger möjligheter till en sådan begränsning, vilket knappast loggboksföringen i sig kan göra. Vattenfall vill dock samtidigt betona värdet av en förbättrad fiskestatistik, speciellt beträffande fångsterna av lax och havsöring i älvarnas mynningsområden.

Länsstyrelsen i Uppsala län: Länsstyrelsen anser att nuvarande yrkesfis-

kelicenser är nödvändiga för att slussa ut det statliga stödet till näringen. Licenserna bör därför vara kvar. Vidare har licenserna stor betydelse, t. ex. vid fiskenämnds prövning av dispenser för fiske med nät och fasta redskap på vattenområden med fiskerestriktioner (exempelvis för Uppsala läns vidkommande allmänt och enskilt frivatten i Mälaren). Släpps fisket fritt föreligger det risk för att fiskbestånden kan komma att överfiskas. Samhället måste vid behov kunna styra fisket på något sätt i administrativ ordning.

Länsstyrelsen i Gotlands län: För näringen är det självklart en grundförutsättning att fiskeuttaget inte är större än de biologiska ramarna tillåter. Enligt utredningen har yrkesfiskelicenssystemet inte varit effektivt till alla delar vad avser styrning av fisket. Enligt länsstyrelsens mening borde det vara möjligt att, inom licenssystemets ram, effektivisera styrningen av fisket för att förhindra utfiskning. Ett bibehållande av fiskelicenser skulle också underlätta en anpassning av fiskeflottan till biologiska och marknadsmässiga förutsättningar.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Eftersom fisketillgången är begränsad måste någon form av styrning eller kontroll äga rum. Det är t. ex. helt nödvändigt för de kvoter Sverige har i andra länders zoner men även för fångster i egna vatten så att avtalade kvoter kan följas. Utredningen presenterar inget annat förslag än loggbokspflicht. Den är nödvändig men måste kompletteras med kvoteringar till resp. fiskefartyg eller ett bibehållet licenssystem.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län: Genom licensgivningen kan man på ett enkelt sätt reglera det storskaliga fisket som bedrivs i allmänt vatten. Härigenom kan man motverka en alltför hård beskattning av fiskbestånden. Licenserna har även betydelse vid prövningen av frågor om tillstånd till fasta redskap och dispens från fiskebestämmelser t. ex. högsta tillåtna nätlängd.

Länsstyrelsen i Örebro län: Länsstyrelsen anser att ett oregerat fiske inte bör tillåtas i insjövattnen, eftersom risk finns för överfiskning av vissa arter vilkas årsvariationer kan vara stora, bl. a. gös, röding och sik.

Länsstyrelsen i Jämtlands län: Länsstyrelsen anser att rätten att utfärda bestämmelser till skydd för fiskeribiologiskt och nyttjandemässigt värdefulla fiskbestånd måste behållas.

Länsstyrelsen i Norrbottens län: Yrkesfiskelicenserna bör enligt vår mening bibehållas – åtminstone tills erfarenheter av ett nytt stödsystem vuxit fram. Licensgivningen har ett vidare värde än att enbart vara kriterium för stödgivning. Den är också ett hjälp- och styrmedel i utvecklingen av företagsstrukturen inom fiskenäringen.

Sveriges fiskares riksförbund: Det finns i flera avseenden ett behov av att kunna avgöra vem som skall betraktas som yrkesfiskare. Den som har fiskelicens betraktas som yrkesfiskare i många olika sammanhang. Licensierade yrkesfiskare har i dag förtur vid utarrendering av fiskevatten från domänverket, svenska kyrkan m. fl. större fiskevattenägare. Regionala stöd tillfaller licensierade yrkesfiskare. Det finns alltså andra funktioner av yrkesfiskelicensen än att fördela det statliga stödet. Licensiering är ett bra

sätt att styra fisket så att det inte sker en överetablering, som skulle medföra nackdelar för alla.

Det bör även övervägas att utöka loggboksplikten till alla som fiskar för avsalu. Med dagens system noteras inte stora fångster. I vissa insjöar är fritids- och deltidsfisket av ej licensierade fiskare större än yrkesfisket. Fångststatistiken blir på så sätt missvisande.

Enligt förbundets bestämda uppfattning skall yrkesfiskelicensen vara kvar.

Frågor rörande regler för fiskets bedrivande, dvs. även trålgränsfrågor, fattas av fiskeristyrelsens styrelse i plenum. Det finns inget underlag för ett förslag om generell utflyttning av gränsen. Vid fastläggande av trålgränser måste hänsyn tas till de förhållanden som råder på varje kustavsnitt. En avvägning mellan olika faktorer måste göras när beslut fattas om var gränsen skall gå. Dels måste hänsyn tas till de biologiska förhållandena, dels måste de kustnära bestånden av fisk och skaldjur kunna beskattas så ekonomiskt som möjligt.

Eftersom förhållandena kan ändras gör yrkesfiskets organisationer och även fiskeristyrelsen årliga översyner av trålgränsernas sträckning i olika områden. Samråd sker om de eventuella förslag till ändringar som kommer fram.

Förbundet avstyrker bestämt utredningens förslag om utflyttade gränser. Det finns ingen anledning att ändra nuvarande väl fungerande praxis, där yrkesfiskets organisationer, fiskeristyrelsen och havsfiskelaboratoriet i samråd behandlar dessa frågor.

Swefisk ek. för.: Swefisks uppfattning är att systemet med yrkesfiskelicenser även i fortsättningen skall finnas kvar. Vår principiella åsikt är att fisket med yrkesmässiga redskap skall förbehållas de licensierade fiskarna.

4.2 Strukturplan

Utredningen

Fiskeristyrelsen och jordbruksnämnden upprättar tillsammans en strukturplan för fiskenäringen. Strukturplanen bör med viss flexibilitet kunna ange ramarna för det framtida fiskets storlek och inriktning.

Remissinstanserna

Fiskeristyrelsen: Förslaget att FS skall upprätta en strukturplan tillstyrks. Styrelsen har den erforderliga kompetensen i fiskets biologi och tillräckliga kunskaper om fiskets ekonomiska utvecklingsmöjligheter. Planen måste dock upprättas i samråd med branschens organisationer.

Strukturplanen är inget självändamål. Enligt styrelsens mening skall den ha det dubbla syftet att vara ett hjälpmedel för att få ut största möjliga nytta av det statliga stödet och vara ett underlag för de beslut som näringen själv skall fatta.

För det fall styrelsen inte kan förfoga över starkare styrmedel än strukturstödet är det dock enligt styrelsens mening onödigt att lägga ner några större kostnader på att upprätta en strukturplan.

Styrelsen delar också utredningens uppfattning att strukturplanen även skall beakta det kustnära fisket som ofta har stor regionalpolitisk betydelse. Men det finns även annat småskaligt fiske med stor regionalpolitisk betydelse som kan behöva vägas in, exempelvis det framväxande yrkesmässiga insjöfisket. I 1987 års regionalpolitiska kommittés betänkande (SOU 1989:55) Fungerande regioner i samspel framhålls att det är länen som är huvudansvariga för de statliga regionalpolitiska insatserna. Bl. a. därför måste enligt styrelsens mening en strukturplan för fiskerieringen upprättas även i samråd med länen.

Statens jordbruksnämnd: Jordbruksnämnden stöder utredningens förslag att en långsiktig plan för fiskets strukturutveckling bör tas fram. Vid utarbetandet av en sådan plan bör även näringen aktivt medverka. En strukturplan torde vara nödvändig för att inom ramen för EFTA kunna ge exempelvis statliga lån till låg ränta vid investeringar i fiskefartyg. Som utredningen mycket riktigt påpekat kan efterfråge- och utbudsförhållandena inom fisket snabbt förändras på kort sikt. Den långsiktiga bilden behöver dock inte ha ändrats. Investeringar är långsiktiga handlingar vilka i görligaste mån bör vara opåverkade av kortsiktiga händelser. Jordbruksnämnden förordar att nuvarande ordning med samråd mellan fiskeristyrelsen och nämnden bibehålls innan beslut tas om lån. Icke minst blir avsättningsbedömningar viktiga att göra. Det förutsätts då självklart att nämnden fortfarande administrerar fiskprisregleringen.

Statens industriverk: SIND:s huvudsakliga kontakt med fiskerieringen sker genom hanteringen av regionalpolitiska stöd. Under de senaste åren har stöd i form av bidrag och lån lämnats av länsstyrelser och SIND till ett antal fiskodlings-/vattenbruksföretag. Likaså har ett antal fiskberedningsindustrier erhållit lokaliseringstöd/investeringsbidrag.

Till beredningsindustri har stöden under perioden 1982 – 1989 uppgått till knappt 30 milj. kr. och till vattenbruk knappt 70 milj. kr., sammantaget således nästan 100 milj. kr.

SIND hanterar sedan år 1986 även det statliga varvsstödet. Sådant stöd kan utgå i form av s.k. kontantstöd (investeringsbidrag) för ny- eller ombyggnad vid varv i Sverige av bl. a. större fiskefartyg. Under perioden 1986 – 1989 har stöd lämnats till sju svenska beställare för sådana investeringar i fiskefartyg.

Strukturplanen skulle ge SIND och övriga beslutsinstanser bättre underlag för handläggningen av stöd till fiskerieringen. Vikten av en samordning med den regionalpolitiska stödgivningen och målen för strukturplanen är självklart viktig.

Statens naturvårdsverk: Den strukturplan som avses i utredningen måste på ett effektivt och flexibelt sätt ange ramarna för det framtida fiskets storlek och inriktning genom en tillförlitlig fångststatistik, fångstbegränsningar, skydd av arter etc.

Länsstyrelsen i Blekinge län: Länsstyrelsen har tidigare i annat sammanhang understrukit behovet av planmässighet i fiskets utveckling. Det är

därför naturligt att nu tillstyrka förslaget om strukturplan för fisket. Länsstyrelsen vill dock bestämt hävda att sådana planer bör upprättas i samråd med berörda länsstyrelser. Genom ett sådant förfarande kan även det av länsstyrelsen handlagda regionalpolitiska stödet till kustfisket få en lämplig hantering när det gäller avvägningen mellan centrala och regionala mål.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Länsstyrelsen avvisar förslaget om strukturplan. En sådan blir lätt inaktuell och kan då motverka sitt eget syfte. Då statens engagemang i näringen minskar är det viktigt att branschen får ett större inflytande över utvecklingen. För att finna konstruktiva lösningar anser länsstyrelsen det angeläget att diskussioner med branschens företrädare inleds. Länsstyrelsen efterlyser också en allsidig utredning om fiskets framtid.

Länsstyrelsen i Jämtlands län: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att fiskeristyrelsen skall upprätta en strukturplan för yrkesfiskets framtida omfattning och inriktning.

Det finns anledning erinra om att även det framväxande yrkesmässiga insjöfisket och vattenbruket kan ha stor regionalpolitisk betydelse. Länsstyrelsen föreslår därför att även dessa frågor vägs in i en strukturplan.

Länsstyrelsen anser det angeläget att planen upprättas i samråd med länen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län: Länsstyrelsen delar uppfattningen att en strukturplan bör utarbetas. Planen bör vara regionalt anpassad och kunna ta hänsyn till att fisket spelar en speciell roll, inte minst som kombinationsnäring eller som resurs för andra näringar, exempelvis turism. Detta är inte minst viktigt om strukturplanen skall ge utgångspunkter för den statliga stödgivningen.

Fiskbranschens riksförbund: Vi tillstyrker utredningens förslag att en strukturplan för fisket snarast utarbetas. Planen bör redovisa vilken kapacitet och struktur som bör eftersträvas för fiskeflottan om de fiskeripolitiska målen skall kunna uppnås med de förutsättningar som kommer att gälla i framtiden, dels under de närmaste åren, dels på längre sikt när EFTA-uppgörelsen till fullo gäller och det nya stödsystemet är infört. I båda dessa tidsperspektiv är det givetvis nödvändigt att ha med de biologiska och marknadsmässiga förutsättningarna så långt dessa låter sig förutses.

För att strukturplanen skall vara förankrad i realistiska bedömningar och accepteras av de närmast berörda är det nödvändigt att planen utarbetas i nära kontakt med FR och SFR.

För att planen skall bibehålla sin aktualitet är det vidare nödvändigt att den revideras med jämna mellanrum. Den kan lämpligen göras på 4–5 års sikt och aktualiseras varje år.

Sveriges fiskares riksförbund: SFR kan med stor tveksamhet acceptera utredningens förslag om en strukturplan för fisket. Tidigare fiskeplan har givit allt annat än goda erfarenheter! En strukturplan får inte bli något självändamål. Definitiv ställning kan förbundet inte ta förrän vi sett sammansättningen av de intressenter, som skall genomföra uppdraget, uppläggning etc. Inom fiskets fackliga organisation finns en stor kunskap som inte bör negligeras. Det är också så att det är den enskilde fiskaren som tar den företagsekonomiska risken, varför den som satsar sina pengar

bör ha ett avgörande inflytande. Runt omkring i vår omvärld finns avskräckande exempel på vad statliga struktur- och 5-årsplaner kan innebära för ett näringsliv. De länder som prövat dessa former har lärt sig och överger dessa metoder. Någon framkomlig väg för yrkesfisket är det inte. Detta betyder dock inte att fisket inte skall ha någon framtidsplanering, snarare tvärtom. Detta sker bl. a. inom förbundet tillsammans med enskilda fiskare och intressenter.

4.3 Strukturstöd

Utredningen

Ett strukturstöd till fiskerinäringen införs från den 1 juli 1990. Strukturstödet omfattar dels ett investeringsstöd om 30 milj. kr., dels ett särskilt omställningsstöd om 10 milj. kr. Strukturstödet hanteras av fiskeristyrelsen.

Investeringsstödet bör i fortsättningen och i större utsträckning än hittills ges till ett småskaligt, kustnära fiske i framför allt sysselsättningssvaga regioner.

Det är viktigt att samordna det regionalpolitiska stödet till fiskerinäringen och strukturstödet.

Skrotningsbidraget höjs till 5 milj. kr.

Remissinstanserna

Lantbruksstyrelsen: LBS vill i sammanhanget särskilt framhålla stödhanteringen. Erfarenheterna från både jordbrukets och fiskets områden är att denna verksamhet bör ligga så nära stödtagaren som möjligt dvs. på länsnivån.

Fiskeristyrelsen: FS anser det nödvändigt att olika stödformer samordnas så att fiskerinäringen utvecklas på ett för samtliga regioner och därmed för hela landet sunt sätt. FS ser det som en av sina viktigaste framtida uppgifter att svara för en samordning av olika stödformer men anser att beslut om stöd kan tas på länsnivån. Samordningen bör i stället ske genom att styrelsen får rätt att ge direktiv till länen om omfattning och inriktning på stödet, sett i den kommande strukturplanens perspektiv.

I motsats till utredningen anser FS att det statliga investeringsstödet under en övergångsperiod bör öka för att fiskeflottan skall få den struktur som kan anses lämplig för att möta denna ovissa framtid. Det är emellertid inte bara fiskeflottan som måste ställa om sin produktion; Detsamma gäller hela branschen. Därför bör strukturstödet gälla såväl fisket som branschen i övrigt. Enligt styrelsens mening bör under en övergångsperiod årligen avsättas 60 milj. kr. för att klara detta mål.

Utredningen har föreslagit ett omställningsstöd på 10 milj. kr. för att finansiera statliga köp av fartyg som sedan skall avyttras i utlandet. Enligt FS mening är det bättre att staten ger en subvention vid försäljning till utlandet än att staten själv går in som ägare.

Enligt styrelsens mening bör 10 milj. kr. årligen under en övergångsperiod ställas till FS disposition för skrotning av fartyg. Styrelsen bör själv få bestämma premiens storlek.

Enligt styrelsens mening, som utredningen synes ansluta sig till, bör de möjligheter som styrelsen har i dag att bevilja bidrag (vid nybyggnad eller vid köp av bättre begagnat fartyg, vid övergång till annan fångstinriktning, för att minska bränsleförbrukningen, för att förbättra arbetsmiljön och för att skaffa livräddningsflotte, brandskyddsutrustning för fiskefartyg samt räddningsdräkt och automatisk nödpejlsändare) behållas för att stimulera den omstrukturering av det svenska fisket som nu blir nödvändig efter EFTA-överenskommelsen.

Det är viktigt att framhålla att i allmänhet konkurrerar inte kustfisket och utsjöfisket med varandra i någon större utsträckning. Leveranserna från de olika slagen av fiske kompletterar oftast varandra så att de svenska konsumenterna får tillgång till ett varierat utbud av fisk med hög leveranssäkerhet.

Enligt FS mening är det mest ändamålsenligt om det i det svenska fisket finns olika slag av fartyg. Dessa kan var och en på sitt sätt bidra till att stärka den totala konkurrenskraften hos det svenska fisket. Det är ingalunda självklart att alla kategorier av det svenska fisket skall komma i åtnjutande av statligt stöd.

Statens jordbruksnämnd: Jordbruksnämnden anser att de föreslagna beloppen till investeringsstöd, omställningsstöd resp. skrotningspremier förefaller vara väl avvägda liksom tidpunkten för deras införande (1990-07-01).

Arbetsmarknadsstyrelsen: Arbetsmarknadsstyrelsen understryker att de regionalpolitiska aspekterna ges prioritet, att alla sysselsättningsmöjligheter tas till vara i regioner med svaga arbetsmarknader samt att avvecklingen av den gamla stödformen inte får allvarliga negativa konsekvenser för sysselsättningen i dessa regioner.

Statens industriverk: SIND instämmer i förslaget att statligt stöd till yrkesfisket i fortsättningen och i första hand ges till ett småskaligt, kustnära fiske i framför allt sysselsättningssvaga regioner.

Domänverket: Då yrkesfiske i insjöar inte klart är omnämnt i utredningen framhåller domänverket vikten av att även denna form av yrkesfiske beaktas vid utformning av stöd till fiskenäringen.

Länsstyrelsernas organisationsnämnd: Fiskeriutredningens förslag om investeringsstöd till yrkesfisket motiveras bl. a. med regionalpolitiska skäl. Det regionalpolitiska stödet hanteras redan i dag i betydande utsträckning inom länsstyrelserna. I vissa fall fattas beslut om regionalpolitiskt stöd av statens industriverk eller av regeringen. I 1987 års regionalpolitiska kommittés (REK 87) betänkande (SOU 1989:55) föreslås en långtgående decentralisering till länsstyrelserna av såväl beredning som beslut om regionalpolitiskt stöd. Fiskeriutredningens förslag att det regionalpolitiskt motiverade investeringsstödet till fisket skulle prövas på central nivå och av fiskeristyrelsen ligger inte i linje med de decentraliseringssträvanden som bl. a. förslagen i REK 87 är uttryck för.

Näringsfrihetsombudsmannen: Enligt utredningens mening bör enbart

regionalpolitiska motiv vara styrande för statens intresse av direkt stöd till näringen för strukturförändringar av yrkesfiskeflottan eller för investeringar inom beredningsledet. NO stöder denna ståndpunkt. Att investeringsstöd endast kan ges då regionalpolitiska motiv föreligger, torde dock följa av EFTA-konventionen.

I sammanhanget bör också påminnas om att EFTA-konventionen sätter en gräns även för regionalt stöd, och att ett sådant stöd skall kunna motiveras inför övriga medlemsstater.

Statens pris- och konkurrensverk: SPK har i skilda sammanhang förordat att näringen eller branschen i största möjliga utsträckning själv måste svara för strukturella anpassningsåtgärder. Om det strukturstöd som utredningen föreslår anses nödvändigt för att uppnå det regionalpolitiska målet är SPK positivt till att stödet främst kommer att riktas mot det småskaliga och kustnära fisket. Hittills har de statliga stödåtgärderna i huvudsak gynnat det storskaliga fisket. SPK anser att ett småskaligt och kustnära fiske, som landar sin fångst ofta, medverkar till ett varierat utbud och en jämnare tillförsel av fisk till färskmarknaden samt leder till korta distributionsvägar. Detta torde även gynna industrins intressen.

Statens naturvårdsverk: SNV stöder tanken att genom strukturstödet i större utsträckning än hittills främja ett kustnära småskaligt fiske. Kustfiske är för övrigt mindre energi- och materielkrävande än havsfiske.

Kustfiskets problem är att de fångade kvantiteterna är små och framför allt oregelbundna. En stor och kontinuerlig råvarutillgång torde vara en förutsättning för en utveckling av distribution och förädling i fiskerinäringen.

Redan i dag kan man emellertid konstatera att det svenska yrkesfisket inte förmår att utnyttja sina fångstkvoter. År 1988 fanns i Östersjön drygt 38 000 ton sill/strömming och över 13 000 ton skarpsill kvar när året var slut. 1982 års havsrättskonvention förordar att länder som själva inte förmår att utnyttja sina kvoter måste överlåta dessa åt andra länder.

Om havsfiskets möjligheter ytterligare inskränks, är faran överhängande att Sverige blir av med de råvaruresurser som utgör basen för en utveckling av distribution och förädling.

Länsstyrelsen i Stockholms län: Länsstyrelsen stöder utredningens förslag i fråga om det framtida fisket, dvs. en minskning av det storskaliga fisket till förmån för det småskaliga och kustnära, ej bara som heltidssystem utan också som kombinationssystem inom t. ex. ett skärgårdsföretag.

Länsstyrelsen i Uppsala län: Bl. a. föreslås stöd till småskaligt kustnära fiske i regionalpolitiskt syfte. Utredningen finner det vara viktigt att alla beslutsbefogenheter i fråga om statligt stöd hålls samlade hos fiskeristyrelsen. Mot detta vill länsstyrelsen framhålla att det inom regionalpolitiken ansetts vara en grundprincip – som senast kommit till uttryck i regionalpolitiska kommitténs nyligen avlämnade betänkande – att det är länsstyrelsernas uppgift att besluta om statligt stöd i regionalpolitiskt syfte. Länsstyrelserna har en helt annan överblick över näringslivet i resp. län än ett centralt ämbetsverk. Det saknas bärkraftiga motiv för att beträffande en viss näringsgren såsom fisket lägga regionalpolitiskt betingade beslut på

det centrala verket. Länsstyrelsen motsätter sig ett genomförande av förslaget i angiven del.

Länsstyrelsen i Södermanlands län: Förslaget strukturstöd för fiskerieringen bör på länsplanet kompletteras med de möjligheter som länsstyrelsen har att lämna regionalpolitiskt stöd ur länsanslaget. Det är härvid av stor betydelse att fiskeristyrelsen och länsstyrelsen har en utvecklad samverkan i beslutsprocessen. Att centralisera den regionalpolitiska stödgivningen till fiskeristyrelsen är enligt länsstyrelsens uppfattning främmande.

Länsstyrelsen i Östergötlands län: Utredningens förslag att investeringsstödet i fortsättningen och i större utsträckning än hittills bör ges till småskaligt kustnära fiske är ett steg i rätt riktning. Utredningens slutsats att beslutet om detta stöd måste tas av en central myndighet är dock enligt länsstyrelsens mening felaktig. Besluten om detta stöd bör ske på regional nivå och samordnas med andra regionalpolitiska stödformer (länsanslaget) i likhet med förslaget i Regionalpolitiska kommitténs betänkande.

Länsstyrelsen i Kalmar län: Utredningen föreslår att ett investeringsstöd skall införas till det småskaliga fisket i sysselsättningssvaga regioner. Detta innebär att stödet till fisket i framtiden får en renodlad regionalpolitisk profil. Länsstyrelsen anser det därför vara viktigt att det inte utvecklas särskilda stödformer för fisket, som är av delvis konkurrerande natur med det regionalpolitiska stöd, som hanteras i länen. I stället vore det naturligt att stödet till fisket, motiverat av regionalpolitiska skäl, samordnas med stödet för regionalt utvecklingsarbete. Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget om ett särskilt statligt investeringsstöd men avstyrker att besluten skall centraliseras till fiskeristyrelsen.

Länsstyrelsen i Blekinge län: Mot bakgrund av den ändrade synen på prisregleringen, betingad av strävanden mot ökad frihandel, delar länsstyrelsen utredningens bedömning att de generella stödåtgärderna bör avvecklas. Såvitt länsstyrelsen kan bedöma kommer detta emellertid att utgöra ett allvarligt ekonomiskt avbräck för en del av länets fiskeföretag.

En del av dessa företag bedriver redan nu ett kustnära fiske. De har regionalpolitisk betydelse. De bör därför enligt länsstyrelsen kunna bli föremål för regionalpolitiskt stöd.

Länsstyrelsen finner det anmärkningsvärt att utredningen föreslår att ett sektorsorgan – fiskeristyrelsen – i en centraliserad organisation skall hantera det föreslagna regionalpolitiska stödet. Länsstyrelsen vill bestämt avstyrka detta. Det är enligt länsstyrelsen mera naturligt att berörd länsstyrelse skall handlägga stödet. Länsstyrelsens samlade bedömning av stödets inriktning och storlek kan därvid vägledas av kännedom om regionens egna behov och möjligheter. Medlen bör anvisas via länsanslaget.

Länsstyrelsen i Kristianstads län: Regionalpolitiskt betingade stödåtgärder till näringsgrenar bör beslutas så nära som möjligt dem som berörs av dessa åtgärder, dvs. inom resp. län.

Länsstyrelsen i Hallands län: I motsats till utredningen anser länsstyrelsen att stödet till fisket i likhet med stödet till övriga näringsgrenar skall handhas av länsstyrelserna. På så sätt förbättras också möjligheterna att samordna stödet till fisket med den övriga regionala utvecklingsplaneringen som sköts av länsstyrelserna.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Länsstyrelsen är positiv till en ökad satsning på det "kustnära fisket" men det fordrar att insatser även görs på utveckling av fisketeknik och beståndsvård. Länsstyrelsen anser även att stöd och utvecklingsinsatser till det storskaliga fisket i länet regionalpolitiskt kan motiveras. Ett regionalpolitiskt stöd till fisket bör, enligt länsstyrelsens mening inte särbehandlas från övriga regionalpolitiska stöd och skall därför handläggas av länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län: Länsstyrelsen tillstyrker att en större andel av det statliga stödet överförs till småskaligt fiske. Från regionalpolitisk synpunkt är yrkesfisket betydelsefullt i sysselsättningssvaga regioner. Yrkesfiske kan också lämpligen kombineras med lantbruk och vattenbruk. Strukturstödet bör därför kunna omfatta yrkesmässigt insjöfiske och vattenbruk av olika slag. Handläggningen av stödet bör så långt som möjligt ske på regional nivå.

Länsstyrelsen i Örebro län: Den strukturplan och det stöd som utredningen föreslår bör enligt länsstyrelsens mening även omfatta fisket i de stora sjöarna. En utveckling av insjöfisket är av stort värde och kan vara ett komplement till annan sysselsättning och i viss utsträckning bidra till att hålla landsbygden vid liv.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län: Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om strukturstöd och att större regionalpolitisk hänsyn skall tas vid fördelningen av detta stöd.

Länsstyrelsen tillstyrker att det statliga ekonomiska stödet till fisket som ges från central nivå samlas till en myndighet, fiskeristyrelsen.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län: Utredningen föreslår stöd till småskaligt kustnära fiske i regionalpolitiskt syfte samt anser det vara viktigt att alla beslutsbefogenheter i fråga om statligt stöd hålls samlade hos fiskeristyrelsen. Länsstyrelsen har under hela 1980-talet lämnat stöd till fiskets utveckling — både havsfiske och vattenbruk — med regionalpolitiska medel. Vi vänder oss bestämt emot att fiskeristyrelsen i fortsättningen skulle handha detta stöd, eftersom styrelsen knappast kan ha den överblick över den regionala utvecklingen som en länsstyrelse har. Skulle ytterligare statliga stödformer till fisket bli aktuella bör dessa handhas av länsstyrelsen, liksom att nuvarande fiskerilån med fördel också kan överföras till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Jämtlands län: Länsstyrelsen föreslår att stöd enligt utredningens förslag även bör omfatta yrkesfisket i insjöar och vattenbruksföretag. Däremot avstyrks förslaget att stödfrågorna skall hanteras på central nivå.

Länsstyrelsen i Norrbottens län: Utredningens slutsats att stödfrågorna bäst hanteras av en central myndighet är förvånande. Näringsstöd till andra branscher har under lång tid hanterats regionalt. Statens erfarenhet av detta kan bl. a. utläsas av det faktum att det regionala ansvaret utökats under åren. En regionalt förankrad stödgivning innebär att speciella hänsyn kan tas som ökar samhällsnyttan i medelsanvändningen. Behovet av styrning kan lösas genom mål och riktlinjer för verksamheten.

Fiskbranschens riksförbund: Fiskets struktur, kapacitet och lokalisering måste enligt vår mening bestämmas av fångst- och avsättningsmöjligheter-

na. Från köparnas utgångspunkt är det viktigt att fiskeflottan omfattar rationella fartyg av olika storlek. Det är t.ex. viktigt att det finns ett effektivt kustfiske som genom täta landningar kan sprida tillförseln av fisk till färskmarknad och industri mera jämnt. Andra typer av fiske kräver för att vara effektivt ett större tonnage. En ensidig satsning på statligt stöd till småskaligt fiske, motiverat av att just regionalpolitiskt stöd blir tillåtet enligt de nya EFTA-reglerna, riskerar som vi ser det att leda till samma bidragsberoende och bidragsbaserade fiske som utredningen kritiserar när det gäller sillfisket.

Strukturstödet bör enligt vår mening gälla hela fisksektorn, dvs. inte bara fisket utan också beredningsindustri och handel. Syftet bör vara att främja en effektiv och konkurrenskraftig fisksektor. När det gäller fisket bör strukturstödet användas för att främja en sådan kapacitet och struktur som med hänsyn till efterfrågan från färskmarknad och beredningsindustri samt fångstmöjligheterna behövs för ett effektivt och lönsamt fiske. I en optimal struktur ingår med säkerhet såväl kustfiske som utsjöfiske liksom fartyg av olika storlek. Underlag för sådana bedömningar bör strukturplanen kunna ge.

Sveriges fiskares riksförbund: SFR avstyrker helt förslaget om att ge ett s. k. omställningsstöd för avyttring av de mest rationella enheterna utomlands. För att fisket skall klara den hårdnande konkurrensen från andra länder erfordras en modern och rationell fiskeflotta. Vid utförsäljning enligt utredningens önskemål kommer det sämsta och minst rationella tonnaget att bli kvar i det svenska fisket med följd att konkurrenskraften försämras ytterligare.

Ökade medel för skrotningsbidrag tillstyrkes. Det finns fortfarande ett stort antal äldre och orationella fartyg med dålig arbetsmiljö i den svenska fiskeflottan, vilka bör ersättas med nya. Ökade möjligheter att erhålla skrotningsbidrag kommer att få en positiv effekt i detta avseende. Ersättningen per bruttoton bör höjas.

I fråga om det s. k. investeringsstödet, vilket skulle ersätta de nuvarande fiskerilånen, föreslår utredningen att 30 milj. kr. skulle avsättas för detta ändamål årligen, vilket innebär en betydande minskning i jämförelse med dagens förhållanden. Enligt SFR:s uppfattning bör 60 milj. kr./år avsättas för investeringsstöd om man inom rimlig tid skall kunna få en önskvärd modernisering och förnyelse av den svenska fiskeflottan. Förbundet prioriterar dock nuvarande system med fiskerilån som i stället bör höjas. Andra fiskerinationer har s. k. fiskarbanker med statliga subventioner. Utan fiskerilån hade vi inte haft den förnyelse av fiskeflottan, som skett under 1980-talet.

Förslaget om att styra det statliga investeringsstödet till småskaligt kustnära fiske i speciellt utvalda regioner avstyrks. SFR anser det vara av yttersta vikt att alla svenska yrkesfiskare skall ha samma möjlighet att erhålla investeringsstödet, oavsett bosättningsort. En modern och rationell fiskeflotta är självklart lika viktig i alla delar av landet.

De regionala stödåtgärder, som utöver detta kan utgå, ligger helt i förbundets linje att stärka svaga regioner.

Förslaget om att satsa på ett småskaligt kustfiske, motverkas framför allt

av att det inte finns fisk så nära kusterna i den utsträckning som behövs som bas för ett påtagligt utökat yrkesmässigt fiske. En sådan marknadsinriktning skulle också medföra problem för industrin att få råvara. Detta betyder givetvis inte att förbundet avstyrker något som helst förslag att stödja "kustfisket" som i dag på samtliga kuststräckor uppvisar dålig lönsamhet.

Swefisk ek. för.: Utredningen vill genomföra en satsning på det småskaliga fisket. Tyvärr finns ingen definition på vad som är småskaligt. För att få en stabil tillförsel av fisk i handel och industri krävs en flotta som kan bedriva fiske i alla tänkbara förhållanden. Vår erfarenhet är att ju mindre fartygen är desto svårare blir det att få denna kontinuerliga tillförsel. Detta innebär enligt vår bedömning att en övergång till mer småskaligt fiske kommer att medföra problem för såväl handel som industri.

Utredningen framför att krav på kvalitet m. m. innebär att fisket bör bedrivas mer småskaligt. Vår uppfattning är att det är moderna fartyg i olika storlekar med skickliga besättningar som ger förutsättningar för bästa kvalitet på den landade fångsten.

Vattenbrukarnas riksförbund: Det svenska vattenbruket kommer liksom fiskerinäringen att ha ett kontinuerligt behov av att strukturellt kunna anpassa näringen. Generella stödformer för sådana åtgärder bedöms även i fortsättningen vara möjliga för fiskerinäringen. VRF vill starkt framhålla vikten av att dessa stödformer görs tillgängliga för såväl vattenbruket som fiskerinäringen.

Grossistförbundet Svensk handel: Strukturstödet bör användas för att främja en önskvärd struktur på hela fisksektorn. Stöd bör alltså kunna ges både till fiskelag och till industri- och handelsföretag som ett led i arbetet på att genomföra de förändringar som enligt strukturplanen behövs för att den svenska fisksektorn skall få den konkurrensförmåga som behövs för att klara de förutsättningar som kommer att gälla från år 1994.

Kooperativa förbundet: Utredningens förslag om investeringsstöd och viss finansiering av marknadsföringskostnader tilltalar KF beroende på dess positiva karaktär. Fisk har enligt SLV många näringsmässiga fördelar och SLV rekommenderar en ökad fiskkonsumtion. De föreslagna positiva åtgärderna är dock enligt KF:s mening inte tillräckliga utan bör breddas till att avse även forskning och utveckling kring produkter, förpackningar och distribution i avsikt att höja fiskkvaliteterna genom snabbare genomloppstid och därigenom öka fiskkonsumtionen. Inriktningen bör också vara att underlätta för betydligt fler konsumenter att få tillgång till god och näringsrik färsk fisk till rimliga priser.

Bohusläns skärgårdsråd: Rådet anser att västkusten inte kan behandlas som en fiskerinäringspolitisk enhetlig region utan varje ort och delregion måste stödjas på sina villkor och med hänsyn till ekologiska och marknads- mässiga villkor. I utredningen saknas helt en konsekvensanalys av vad en minskning av fisket skulle betyda för olika delar av t. ex. vårt intresseområde.

Utredningen

Kvantitativa importrestriktioner för sill och torsk från EFTA-länder används vid risk för allvarliga marknadsstörningar fram till den 1 januari 1994. I normalfallet bör dock importen vara helt fri.

Direktlandning av fisk från EFTA-länder tillåts från den 1 juli 1992. Det bör övervägas om direktlandning av fisk även från andra länder skall tillåtas från samma datum.

Remissinstanserna

Fiskeristyrelsen: Enligt utredningen bör man överväga att tillåta direktlandningar från andra än EFTA-länderna. FS avråder från ett ensidigt svenskt beslut om detta. Rätten till direktlandningarna i Sverige bör i stället användas som ett argument i förhandlingarna med framför allt EG, där det för närvarande råder en stark obalans till svensk nackdel, vad gäller villkoren för handel med fisk.

Statens jordbruksnämnd: Enligt nämndens uppfattning bör tillämpningen av kvantitativ reglering för sill och torsk göras beroende av neddragningen av stöden (de icke tillåtna) i de övriga EFTA-länderna. Om exempelvis betydande statliga stöd fortsätter att utgå i andra EFTA-länder fram till år 1994 bör viss försiktighet iakttas vid import från dessa länder om det samtidigt anses troligt att exportpriserna påverkats av befintliga stöd.

Statens pris- och konkurrensverk: Med hänsyn till den snedvridning av konkurrensförhållandena för svensk beredningsindustri som de kvantitativa importbegränsningarna innebär, anser SPK att importregleringarna bör avskaffas förutom gentemot EFTA även gentemot övriga exporterande länder, främst EG och öststatsländer. Möjligheten att under en övergångsperiod tillämpa importlicenser gentemot EFTA bör utnyttjas ytterst restriktivt.

Fiskbranschens riksförbund: Fiskbranschen föreslår att alla kvantitativa importbegränsningar för fisk och skaldjur tas bort så snart som möjligt. Prisregleringsavgiften på fisk från EFTA-länderna bör avvecklas i samma takt som Norge tar bort otillåtet stöd till fiske och beredningsindustri.

Genom ändringarna i bilaga E till EFTA-konventionen och de nya tolkningsreglerna som EFTA-länderna nu har enats om ändras förutsättningarna för fiskeripolitiken och stödet till fisket på ett genomgripande sätt.

För fiskbranschens del innebär uppgörelsen möjligheter till bättre tillgång till färsk fisk genom att den kvantitativa importregleringen för sill och torsk tas bort. Samma verkan bör möjligheterna till direktlandningar av utländska fiskare i Sverige få. Dessa nya möjligheter kan på sikt få betydelse för främst beredningsindustrins råvaruförsörjning. Både sill- och torskberedningsindustrin har tidvis haft stora problem att få tillräckligt med råvara för att kunna bedriva sin verksamhet i den omfattning som krävs för att nå ett rimligt kapacitetsutnyttjande. Det är emellertid viktigt

att understryka att vi ser dessa nya möjligheter att importera råvara enbart som ett komplement till det svenska fiskets fångster, men ett viktigt sådant.

Vi vill understryka att det kan ta viss tid innan svensk industri har hunnit skaffa sig de kontakter som behövs för att kunna utnyttja denna möjlighet. Det vore i dag t.ex. knappast möjligt för svensk torskindustri att köpa råvara i de länder som exporterar, eftersom leverantörerna i rådande bristsituation prioriterar tidigare kunder. När kontakter väl är etablerade är det givetvis nödvändigt att dessa får fortlöpa. Möjligheten enligt EFTA-uppgörelsen att återinföra importlicens vid risk för akuta marknadsstörningar kan därför inte tillämpas så att svenska importörer inte kan fullfölja ingångna avtal med utländska leverantörer.

EFTA-uppgörelsen innebär också möjlighet till direktlandning i annat EFTA-land från den 1 juli 1992. Detta kommer att innebära bättre möjligheter att få fram svenskfångade räkor till butikerna före veckosluten. Vi föreslår att man från svensk sida begär att svenska räkfiskare skall få landa sina fångster i Norge för transitering till Sverige redan från en tidigare tidpunkt.

EFTA-uppgörelsen innebär att prisregleringsavgiften på fisk och fiskprodukter måste tas bort för det som importeras från EFTA-länderna senast från den 1 januari 1994. Däremot finns ingen skyldighet för Sverige att ta bort avgiften för svenskfångad fisk eller för fisk från t.ex. EG. Sverige bör emellertid snarast ta upp överläggningar med EG i denna fråga och erbjuda EG att ta bort prisregleringsavgiften också för fisk från EG i utbyte mot att EG tar bort sina tullar på fisk och fiskprodukter från Sverige.

Sveriges fiskares riksförbund: Utredningen anser att det bör övervägas att tillåta direktlandningar av fisk i Sverige från andra länder än EFTA-länderna.

SFR avstyrker bestämt detta. Sådana direktlandningar skulle kunna leda till att priserna på den svenska marknaden dumpas genom direktlandningar från t.ex. öststater eller från utpräglade låglöneländer. Det finns också en uppenbar risk att fisk av sämre kvalitet kommer ut på marknaden, vilket negativt påverkar konsumenternas inställning till fisk som livsmedel.

Prisregleringen på fisk m. m. under budgetåret 1990/91

(1 bilaga)

1 Förhandlingsuppdraget

Regeringen uppdrog i beslut den 7 december 1989 åt statens jordbruksnämnd att efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation avge förslag beträffande prisregleringen på fisk under budgetåret 1990/91. I uppdraget angavs följande.

Regeringen har för avsikt att under våren 1990 för riksdagen redovisa den inom EFTA träffade överenskommelsen om liberalisering av handeln med fisk och marina produkter från den 1 juli 1990.

I avvaktan på riksdagens ställningstagande till denna redovisning skall jordbruksnämndens förslag för budgetåret 1990/91 rymmas inom den utgiftsram som gäller för budgetåret 1989/90 eller 120 milj. kr. Förslaget skall i övrigt utformas med utgångspunkt i de av riksdagen år 1978 beslutade riktlinjerna för prisregleringen.

Jordbruksnämnden bör avge förslag till disposition av medel inom nämnda utgiftsram ur prisregleringskassan för fisk för att bestrida kostnader för trygghetsförsäkringen inom yrkesfisket. Kostnaderna för försäkringen skall räknas av från normpriserna och/eller andra stödformer.

Förslaget bör även omfatta disposition av medel för att täcka kostnader för utsättning av lax, annan laxfisk och ål. Därvid skall även beräknas ett särskilt belopp för fortsatt försöksverksamhet med fördröjd utsättning av lax. Beloppen bör bestämmas efter samråd med fiskeristyrelsen.

Fiskbranschens riksförbund har i skrivelse till regeringen anhållit om att få bli representerat vid fiskprisöverläggningarna. Regeringen har överlämnat skrivelsen till jordbruksnämnden för att beaktas vid det samråd som kan behövas inför överläggningarna.

Jordbruksnämnden har nu överlagt med fiskets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen angående prisregleringen på fisk under budgetåret 1990/91. Samråd har även skett med Fiskbranschens riksförbund. Överläggningarna har lett till en överenskommelse och i samförstånd med delegationerna lägger nämnden fram följande förslag.

2 Utgångspunkter

De av riksdagen beslutade allmänna riktlinjerna för fiskeripolitiken (prop. 1977/78:112, JoU 23, rskr. 272) omfattar ett inkomstmål, ett konsumentmål, ett produktionsmål, ett effektivitetskrav och ett regionalpolitiskt mål. Nämnden har berört dessa olika mål bl. a. i sin regleringsskrivelse till regeringen den 8 april 1981.

De år 1981 beslutade riktlinjerna för prisregleringen på fisk (prop. 1980/81:198, JoU 37, rskr. 423) innebar bl. a. att det s. k. normprissystemet togs i bruk. Normprissystemet innebär i huvudsak att normpriser och normkvantiteter för de viktigare slagen av fisk fastställs av riksdagen efter förslag av jordbruksnämnden. Normpriserna skall i princip sättas så att fisket når avsedd lönsamhet samt att konsumenterna erbjuds fisk till rimliga priser. Normkvantitet anger den kvantitet för vilken pristillägg högst kan utgå.

Regeringen har i förhandlingsuppdraget för budgetåret 1990/91 angivit att nämndens förslag skall rymmas inom en utgiftsram om 120 milj. kr.

I *bilaga 1* redovisas uppgifter rörande normprissystemet samt regleringsökonomi fr. o. m. budgetåret 1985/86.

3 Fångster och avsättning

Den totala svenska fångsten av fisk uppgick år 1989 till ca 225 000 ton. Härav utgjordes ca 80 000 ton av sill/strömming för konsumtion, ca 50 000 ton av torsk och ca 80 000 ton av foderfisk.

Avsättningen av svenskfångad sill/strömming på den inhemska marknaden uppgår årligen till ca 35 000 ton. Exporten av oberedd och filéad sill/strömming uppgick år 1989 till ca 35 000 ton, varav drygt 20 000 ton avsattes inom ramen för det särskilda stödet till export av sill/strömming till statshandelsländer. Ca 10 000 ton utgjordes av s. k. överskott.

Den europeiska sillmarknaden domineras av god tillgång på nordsjösill, som har fört med sig låga priser. Då konsumtionen troligen inte kommer att öka i nämnvärd grad är det sannolikt att priserna på sill kommer att förbli hårt pressade.

Torskfångsterna i Sverige uppgick år 1989 till ca 50 000 ton. Den övervägande delen fiskas i Östersjön. År 1989 avsattes ca 30 000 ton torsk i Sverige medan ca 20 000 ton exporterades i oberedd form. Importen av torsk, som domineras av frysta filéer, beräknas 1989 ha uppgått till ca 20 000 ton, omräknad till landad vikt.

Torskpriserna har under hösten 1989 stigit till följd av internationell brist på råvara. Kraftigt minskade fångstkvoter i bl. a. Norge gör att priserna bedöms förbli höga. Torskbeståndet i Östersjön har blivit kraftigt nerfiskat. Fångstutrymmet de närmaste åren torde ändå medge ett uttag för Sveriges del på i stort sett nuvarande nivå. Inskränkningar i fisket kan dock inte helt uteslutas p. g. a. alltför knapp tillgång.

Vad gäller övrig torskfisk och flatfisk är importandelen över 90%. Marknadsbilden för dessa fiskslag väntas inte förändras nämnvärt.

4 Inkomstutvecklingen inom fisket

Prop. 1989/90:123
Underbilaga 2.2

Enligt 1978 års riksdagsbeslut sammanfattas målsättningen för fiskeripolitiken på följande sätt:

”Målen för fiskeripolitiken bör vara att skapa förutsättningar för att de som är sysselsatta i fiskerinäringen kan få både en ekonomisk och social standard som är jämförbar med den som erbjuds inom andra näringar och trygghet i arbetet samtidigt som konsumenterna erbjuds fisk av god kvalitet till rimliga priser. Inom de gränser som ges av en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna bör fisket bedrivas så effektivt som möjligt och fångsterna bestämmas av möjligheterna till en lönsam och stabil avsättning. Samtidigt bör hänsyn tas till behovet av sysselsättning främst i kust- och skärgårdsområden där fisket har stor regionalpolitisk betydelse”.

Till nu avslutade överläggningar har inkomstmateriel för år 1988 funnits tillgängligt i form av SCB:s deklarationsundersökning för fiskare. Denna baseras på ett slumpmässigt urval av självdeklarationer från yrkesfiskare.

Som framgår av tabell 4 är inkomstnivån vad gäller ”sammanräknad inkomst” högst på västkusten. Sydkustens fiskare uppvisar år 1988 ca 6 % lägre inkomster än västkustens fiskare medan ostkustens fiskare har markant lägre inkomster. ”Inkomster av fiske m. m.”, som avser att belysa

Tabell 4 Inkomster för trålfiskare enligt SCB:s deklarationsundersökning för fiskare

År	Sammanräknad inkomst ¹		Inkomster av fiske m. m. ²	
	Kronor	Förändring från året innan, %	Kronor	Förändring från året innan, %
Västkusten				
1984	98 400		122 700	
1985	109 600	+ 11	130 400	+ 6
1986	103 400	- 6	128 600	- 1
1987	114 300	+ 11	146 000	+ 14
1988	118 900	+ 4	146 600	+ 0
Sydkusten				
1984	93 000		139 400	
1985	97 100	+ 4	109 800	- 21
1986	96 500	- 1	126 600	+ 15
1987	95 100	- 1	119 700	- 5
1988	112 200	+ 18	135 800	+ 13
Ostkusten				
1984	58 400		69 900	
1985	63 200	+ 8	73 000	+ 5
1986	68 700	+ 9	85 700	+ 17
1987	73 000	+ 6	81 800	- 5
1988	82 500	+ 13	105 100	+ 28

¹ Det taxeringsmässiga begreppet ”sammanräknad inkomst” innefattar samtliga förvärvskällor. Underskott i förvärvskälla upptas till noll. Avdrag har gjorts för egenavgifter.

² Driftsekonomiskt begrepp. Kontant netto av fiske minskat med värdeminskningsavdrag och avdrag för ökade levnadsomkostnader samt ökat med ersättning från arbetslöshetskassa och försäkringskassa. Avser att belysa resultatutvecklingen för själva fisket. Resultatregleringsposter har ej medtagits och avdrag har ej gjorts för egenavgifter.

resultatutvecklingen för själva fisket, visar för västkustens fiskare ett oförändrat och för syd- och ostkustens fiskare ett förbättrat resultat år 1988 jämfört med året innan.

5 Förslag till prisreglering på fisk för budgetåret 1990/91

5.1 Underlag

Uppgifter om det biologiska fångstutrymmet samt marknads- och avsättningsförhållanden redovisas i avsnitt 3.

I avsnitt 4 redogörs för inkomstförhållanden inom det svenska fisket.

Prisutvecklingen för produktionsmedel inom de viktigaste fiskeinriktningarna visar enligt jordbruksnämndens beräkningar en ökning med 11,7% under perioden december 1988 – november 1989.

En sammanställning av vissa löneavtal för år 1989 inom olika avtalsområden redovisas i tabell 5.1. Det bör observeras att lönehöjningarna gäller från olika tidpunkter för olika avtalsområden.

Tabell 5.1 Avtalsenliga lönehöjningar inom olika områden år 1989, procent

SAF-LO-området	
Ramavtal (exkl. Metall)	5,6% ¹
VF-Metall	4,4% ¹
SAF-PTK	
VF-SIF	8,5% ¹
Kommuner och landsting	3,2%
Statliga sektorn	9,5%

¹ Inkl. förtjänstutvecklingsgaranti.

Enligt förhandlingsuppdraget skall under budgetåret 1990/91 kostnaderna för trygghetsförsäkringen avräknas från normpriserna och/eller andra stödformer.

Kostnaderna för trygghetsförsäkringen uppgår för budgetåret 1989/90 till 8 143 500 kr. I normpriserna för budgetåret 1989/90 är kostnaderna för trygghetsförsäkringen beaktade till 1988/89 års kostnadsnivå (8,370 milj. kr.). Då kostnaderna för budgetåret 1989/90 minskat är någon ytterligare avräkning ej aktuell.

5.2 Normkvantitet

Normkvantitet anger för vilken kvantitet pristillägg utgår men medför i och för sig inte någon begränsning i fisket.

5.2.1 Sill/strömning

För hittillsvarande budgetår har normkvantitet fastställts endast för sill/strömning. Den uppgår under innevarande budgetår till 55 000 ton men

får ökas till högst 70 000 ton om stödet till export av sill/strömning till statshandelsländer och/eller stödet till foderfisk minskas (se avsnitt 5.9 och 5.10).

För budgetåret 1990/91 föreslås att normkvantiteten för sill/strömning sänks till 44 000 ton, vilket motsvarar den förväntade pristilläggsberättigade avsättningen av normprissatt sill/strömning. Den kraftiga sänkningen motiveras av regeringens direktiv om en utgiftsram om 120 milj. kr.

Jordbruksnämnden bör liksom under innevarande budgetår bemyndigas höja normkvantiteten och samtidigt minska rambeloppet för export av sill/strömning till statshandelsländer och/eller rambeloppet för stöd till foderfisk. Härvid bör gälla att en ökning av normkvantiteten med 1 000 ton skall motsvaras av en sänkning av något av de nämnda rambeloppen med en miljon kronor.

Genom en sådan omfördelning kan pristillägg utgå för en ökad kvantitet sill/strömning inom ramen för normprissystemet, om avsättningsläget skulle förbättras, utan att detta påverkar den totala kostnaden för prisregleringen. Sådan eventuell ökning av normkvantiteten bör dock ej få ske i efterhand för period för vilken pristillägg fastställts.

5.2.2 Övrig makrill

För budgetåret 1990/91 föreslås även att en normkvantitet fastställs för övrig makrill och att denna sätts till 600 ton, vilket motsvarar den förväntade avsättningen.

En normkvantitet för övrig makrill motiveras av regeringens angivna utgiftsram och av att gjorda antaganden om avsättning av övrig makrill är mycket osäkra. Tillgängliga fångstkvoter medger betydligt högre fångster.

5.3 Normpriser

Förslag till förändring av normpriserna har vid tidigare överläggningar grundats på dels kostnadsökningen inom fisket, dels inkomstökningen för jämförbara grupper samt förändringar i sociala avgifter. Vid sammanvägning har inkomstdelen och kostnadsdelen satts till vardera 50%. Även ett produktivetskrav har ställts. Vidare har införandet av den kollektiva trygghetsförsäkringen inom yrkesfisket samt premiehöjningar för denna t. o. m. budgetåret 1988/89 avräknats från normpriserna på så sätt att kostnaderna för pristilläggen beräknats bli lika mycket lägre som kostnaden för försäkringen.

Kostnadsutvecklingen för perioden december 1988–november 1989 och inkomstutvecklingen för jämförbara grupper enligt löneavtalen för 1989, inkl. förändringar i sociala avgifter, samt ett beaktande av produktivetskravet motiverar en höjning av normpriserna i storleksordningen 8%. Hänsyn måste dock även tas till den av regeringen angivna utgiftsramen samt till att vissa andra stöd utanför normprissystemet anses böra höjas.

För budgetåret 1990/91 föreslås att normpriserna höjs med 5% för sill/strömning och med 8% för övriggrupperna.

Tabell 5.2 Förslag till normpriser för budgetåret 1990/91 och jämförelse med innevarande budgetår, kr/kg

Fiskslag/ Normprisgrupp	1989/90	Förslag 1990/91
Sill/strömming, stor	3,38	3,55
Sill/strömming, liten	2,62	2,75
Övriggrupp I ¹	7,42	8,00
Övriggrupp II ²	9,25	10,00
Övriggrupp III ³	18,37	19,85
Övriggrupp IV ⁴	3,72	4,00

¹ Gräsej, vitling, sandskädda och pigghaj.² Kolja, rödspätta, havskatt och lyrtorsk.³ Kummel, rödtunga och bergtunga.⁴ Lubb, skrubba och horngådda.

5.4 Prisgränser för torsk

För torsk har för innevarande budgetår fastställts en nedre och en övre prisgräns. Vid jämförelsepriser (genomsnittliga på visst sätt definierade avräkningspriser till fiskare) över den övre prisgränsen vidtas prisdämpande åtgärder. Vid jämförelsepriser under den nedre prisgränsen utgår pristillägg på samma sätt som när jämförelsepriserna för normprissatta fiskslag ligger lägre än normpriserna (se avsnitt 5.5).

För budgetåret 1990/91 föreslås att den nedre prisgränsen höjs med 8%.

Vad gäller den övre prisgränsen för torsk anser nämnden att någon sådan inte nu bör fastställas. De inhemska priserna är starkt beroende av de internationella priserna till följd av utrikeshandeln. Ett fasthållande av en betydligt lägre prisnivå än den internationella är vanskligt att åstadkomma med administrativa åtgärder bl. a. med hänsyn till att flertalet torskfiskare har möjlighet att direktlanda sina fångster utomlands. Ett förbud mot direktlandningar är enligt nämnden knappast möjligt att tekniskt genomföra.

Väsentligt i sammanhanget är dock att de svenska köparna – konsumenter, beredare etc. – inte skall betala mer för torskråvara än utländska köpare. Det är därför av största vikt att nämnden bevakar detta och tillser att gällande importreglering för hel torsk inte medför onödigt höga priser i Sverige. I vissa fall kan ett läge uppstå där en övre prisgräns bör fastställas. Detta med hänsyn till att importregleringen medför att långsiktiga kontrakt med utländska fiskefartyg i praktiken omöjliggörs, vilket kan medföra högre priser i Sverige än i utlandet.

Jordbruksnämnden bör därför bemyndigas att, om nämnden så anser påkallat, fastställa en övre prisgräns för torsk.

Förslag till nedre prisgräns för torsk under budgetåret 1990/91 framgår av tabell 5.3.

Tabell 5.3 Förslag till nedre prisgräns för torsk under budgetåret 1990/91 och jämförelse med prisgränser under innevarande budgetår, kr/kg

Period	Nedre prisgräns	Övre prisgräns
1989/90		
juli – dec. 1989	6,50	8,25
jan. – juni 1990	6,00	7,75
1990/91, förslag		
juli – dec. 1990	7,00	..
jan. – juni 1991	6,50	..

5.5 Rörliga pristillägg

Under innevarande budgetår utgår pristillägg för sill/strömming med 75 %, för övriggrupperna med 80 % och för torsk med 75 % av skillnaden mellan normpris resp. nedre prisgräns och jämförelsepris i de fall jämförelsepriserna understiger normpriset resp. nedre prisgränsen.

För budgetåret 1990/91 föreslås oförändrade regler.

5.6 Fasta pristillägg

Fasta pristillägg utgår under innevarande budgetår för makrill, räka, storbackelånga och de viktigaste slagen av sötvattensfisk. För annan lake, som ingår i gruppen "sötvattensfisk II", utgår pristillägg endast under perioden november – februari.

För budgetåret 1990/91 föreslås att pristilläggen höjs med 8 % för garnmakrill, råräka och sötvattensfisk och i övrigt får vara oförändrade. Annan lake föreslås utgå ur "sötvattensfisk II" och ej bli berättigad till pristillägg.

Förslag till fasta pristillägg för budgetåret 1990/91 framgår av tabell 5.4.

Tabell 5.4 Förslag till fasta pristillägg för budgetåret 1990/91 samt jämförelse med innevarande budgetår, kr/kg

Fiskslag	1989/90	Förslag 1990/91
Garnmakrill ¹	1,90	2,05
Övrig makrill ²	0,70	0,70
Kokräka	2,00	2,00
Råräka	1,85	2,00
Storbackelånga:		
– utan huvud	2,10	2,10
– med huvud	1,80	1,80
Sötvattensfisk I ³	1,95	2,10
Sötvattensfisk II ⁴	1,55	1,70

¹ Makrill fångad med garn, krok eller småvad inomskärs.

² Makrill fångad med trål eller snörpvad utomskärs.

³ Gädda, gös, sik samt rensad och flådd lake.

⁴ Abborre och siklöja, samt 1989/90 även annan lake under perioden november – februari.

5.7 Överskottshantering

För normprissatta fiskslag samt för torsk, makrill och kokräka fastställer regleringsföreningen Svensk Fisk lägstapriser och överskottspriser. Den fisk och kokräka som inte kan säljas till minst lägstapris övertas av föreningen till överskottspris. Nivån på överskottspriserna beror på de medel som Svensk Fisk disponerar för detta ändamål, dvs. dels intäkter från försäljning av mottagna överskott, dels anslagna medel. För innevarande budgetår har anslagits högst 9,5 milj. kr.

För budgetåret 1990/91 föreslås att högst 8,25 milj. kr. anslås för överskottshantering. Jordbruksnämnden bör dock liksom hittills bemyndigas medge Svensk Fisk att ta i anspråk ytterligare medel. Nämnden bör dock härvid iakta mycket stor restriktivitet och sådant medgivande bör endast kunna ges i undantagsfall i oförutsedda situationer och efter särskild prövning.

Vad gäller nivån på överskottspriserna föreslås för budgetåret 1990/91, i likhet med vad som gäller under innevarande budgetår, att dessa för samtliga lägstaprisatta fiskslag och kokräka får uppgå till högst 75 % av lägstapriset.

Jordbruksnämnden bör vidare ha rätt att, när nämnden så anser påkallat, meddela Svensk Fisk ytterligare föreskrifter vad gäller överskottshantering.

5.8 Regionala pristillägg

5.8.1 Sill/strömning

Under innevarande budgetår utgår regionala pristillägg i form av fasta pristillägg för sill/strömning på syd- och ostkusten. Stöd utgår endast inom ramen för gällande normkvantitet och för avsättning till human konsumtion.

För budgetåret 1990/91 föreslås att stödet höjs med 5 öre/kg på sydkusten, med 10 öre/kg på södra ostkusten och med 20 öre/kg på norra ostkusten. Stödet föreslås således utgå enligt följande:

- till fiskare bosatta på sydkusten med 20 öre/kg för sill/strömning levererad och såld till förstahandsmottagare på syd- och ostkusten,
- till fiskare bosatta på södra ostkusten (Stockholms län och söderut) med 35 öre/kg för sill/strömning levererad och såld till förstahandsmottagare på ostkusten samt med 20 öre/kg för sill/strömning levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten,
- till fiskare bosatta på norra ostkusten (Uppsala län och norrut) med 85 öre/kg för sill/strömning levererad och såld till förstahandsmottagare på norra ostkusten, med 35 öre/kg för sill/strömning levererad och såld till förstahandsmottagare på södra ostkusten samt med 20 öre/kg för sill/strömning levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten.

5.8.2 Foderfisk fångad i insjöar

Under innevarande budgetår utgår inom ramen för stöd till foderfisk (se avsnitt 5.10) pristillägg för foderfisk som fångats i insjöar. Stödet är att betrakta som ett regionalt stöd till insjöfisket.

För budgetåret 1990/91 föreslås att stödet utgår som fast regionalt pristillägg med 75 öre/kg. Kostnaden, som beräknas till ca 0,5 milj. kr., föreslås ej ingå i rambeloppet för stöd till foderfisk och föreslås, i likhet med vad som gäller för regionala pristillägg för sill/strömning, ej heller vara maximerad.

5.9 Export av sill/strömning till statshandelsländer

Under innevarande budgetår utgår pristillägg för export av sill/strömning till statshandelsländer. Pristillägg får lämnas med högst 80 öre/kg och med sammanlagt högst 11 milj. kr. Av beloppet får högst 3,3 milj. kr. avse sill från Kattegatt, Skagerrak och Nordsjön varav högst 1 milj. kr. sill från Nordsjön. I den utsträckning stödet inte utnyttjas får normkvantiteten för sill/strömning ökas.

Under budgetåret 1990/91 föreslås att rambeloppet höjs till högst 12,75 milj. kr. Av beloppet bör högst 4 milj. kr. få avse sill från Kattegatt, Skagerrak och Nordsjön varav högst 0,5 milj. kr. sill från Nordsjön. Pristillägg bör få utgå med oförändrat högst 80 öre/kg.

Närmare regler bör få fastställas av jordbruksnämnden som även bör få besluta om att överföra anslagna medel till stöd till foderfisk samt att minska rambeloppet mot att i stället normkvantiteten ökas (se avsnitt 5.10 resp. 5.2).

Den föreslagna utbytbarheten mellan stöd till konsumtionssill inom normprissystemet, statshandelsexport och foderfisk syftar till att möjliggöra en smidig anpassning av stödet för att på bästa sätt utnyttja de avsättningsmöjligheter som kan komma att stå till buds.

5.10 Stöd till foderfisk

Under innevarande budgetår utgår pristillägg för foderfisk. Pristillägg får lämnas med högst 50 öre/kg och med sammanlagt högst 12 milj. kr. Inom rambeloppet utgår även regionalt pristillägg för foderfisk på norra ostkusten och pristillägg för foderfisk från insjöar.

Under budgetåret 1990/91 föreslås att rambeloppet sänks till högst 9,5 milj. kr. Pristillägg bör få utgå med högst 50 öre/kg för foderfisk som fångats i saltvatten.

Vidare bör liksom under innevarande budgetår inom rambeloppet få utgå ett tillägg till fiskare bosatta på norra ostkusten med högst 25 öre/kg utöver vad som utgår generellt. (Det under 1989/90 utgående pristillägget för foderfisk som fångats i insjöar föreslås omvandlat till ett regionalt pristillägg, se avsnitt 5.8.2.)

Närmare regler bör få fastställas av jordbruksnämnden som även bör få besluta om att överföra anslagna medel till stöd till statshandelsexport

samt att minska rambeloppet mot att istället normkvantiteten ökas (se avsnitt 5.9 resp. 5.2).

Prop. 1989/90:123
Underbilaga 2.2

5.11 Trygghetsförsäkring

Fiskets kollektiva trygghetsförsäkring finansieras med medel ur prisregleringskassan. Vid införandet av försäkringen samt vid premiehöjningar t. o. m. budgetåret 1988/89 har kostnaderna härför avräknats från normpriserna på så sätt att kostnaderna för pristilläggen beräknats bli lika mycket lägre som kostnaden för försäkringen.

Premien för den kollektiva trygghetsförsäkringen fastställdes ursprungligen för budgetår, men fastställs fr. o. m. år 1987 för kalenderår. Premien uppgår för år 1990 till 7,947 milj. kr. Kostnaden för budgetåret 1990/91 beräknas till ca 8 milj. kr. Kostnaden kan dock komma att bli högre då premien för år 1991 ännu ej fastställts.

Som framgår av avsnitt 5.3 har kostnaderna för försäkringen hittills avräknats från normpriserna till den för budgetåret 1988/89 definitiva nivån 8,370 milj. kr.

6 Regleringsekonomi 1989/90 och 1990/91

6.1 Intäkter och kostnader 1989/90

Behållningen hos Svensk Fisk uppgick den 1 juli 1989 till 28,8 milj. kr., en minskning med 32,0 milj. kr. jämfört med den 1 juli 1988. Motsvarande belopp för jordbruksnämndens prisregleringskassa var 100,0 milj. kr., en ökning med 13,1 milj. kr.

Regleringsekonomins totala intäkter under innevarande budgetår beräknas nu till ca 104 milj. kr. Prisregleringsavgift, som tas ut på såväl svenskfångad som importerad fisk med högst 6% av förstahands- resp. importvärdet eller motsvarande belopp i öre per kg, beräknas tillföra kassan ca 83 milj. kr., varav ca 30% från svenska fiskares fångster. Exportavgift på viss sötvattensfisk och ål väntas ge ca 2 milj. kr. Räntecintäkterna på de medel som är inestående hos Svensk Fisk resp. i prisregleringskassan beräknas uppgå till sammanlagt ca 19 milj. kr.

Sammanlagt finns således ca 233 milj. kr. till prisregleringens förfogande under innevarande budgetår.

De sammanlagda kostnaderna för prisregleringen under innevarande budgetår beräknades ursprungligen av nämnden till ca 122 milj. kr., varav ca 51,5 milj. kr. för rörliga pristillägg. Kostnaden kan nu beräknas till ca 118 milj. kr. varav ca 48 milj. kr. för rörliga pristillägg. Anledningen till att kostnaderna för rörliga pristillägg nu väntas bli lägre är bl. a. att torskpriserna blivit högre än vad som ursprungligen antogs.

Enligt dessa beräkningar kommer tillgångarna i jordbruksnämndens prisregleringskassa och hos Svensk Fisk sammanlagt att uppgå till ca 115 milj. kr. vid utgången av innevarande budgetår. Behållningen i prisregle-

ringskassan beräknas till ca 79 milj. kr. och hos Svensk Fisk till ca 36 milj. kr.

Prop. 1989/90: 123
Underbilaga 2.2

I tabell 6.1 jämförs de kostnader för prisregleringen på fisk som bedömts bli följden av träffade överenskommelser, och som redovisats i regleringskrivelserna för resp. år, och de i efterhand konstaterade utfallen. En utförlig sammanställning av regleringsekonomins intäkter och kostnader redovisas i bilaga 1 (tabell 9).

Tabell 6.1 Beräknade och faktiska kostnader för prisregleringen på fisk budgetåren 1981/82 – 1989/90, milj. kr.

	Rörliga pristillägg		Totala kostnader	
	Beräknat vid resp. överläggningstillfälle	Utfall	Beräknat vid resp. överläggningstillfälle	Utfall
1981/82	41,5 – 59,5	57,8	61 – 79	75,7
1982/83	76	45,9	98	63,7
1983/84	68 – 82	52,5	100	76,3
1984/85	56 – 61	60,4	84	80,8
1985/86	75	46,4	103	76,6
1986/87	62	34,0	97	68,6
1987/88	46	37,0	120	116,6
1988/89	30	36,6	117	118,3
1989/90	51,5	48 ¹	121,8	117,6 ¹

¹ Prognos.

6.2 Intäkter och kostnader 1990/91

6.2.1 Intäkter och disponibelt belopp

Tillgångarna i jordbruksnämndens prisregleringskassa och hos Svensk Fisk kan enligt avsnitt 6.1 beräknas komma att uppgå till ca 115 milj. kr. den 1 juli 1990. Intäkterna under budgetåret 1990/91 inkl. ränteintäkter kan uppskattas till 98 milj. kr. Sammanlagt står således i princip i storleksordningen 215 milj. kr. till prisregleringens förfogande under budgetåret 1990/91.

6.2.2 Kostnader för den löpande regleringen

Mot bakgrund av gjorda marknadsbedömningar samt föreslagna normpriser och nedre prisgränser för torsk har kostnaderna för pristilläggen för normprissatta fiskslag samt torsk uppskattats till 47,8 milj. kr. Kostnaderna för fasta pristillägg på makrill, räka, långa och sötvattensfisk har beräknats till 5,5 milj. kr.

Regionala pristillägg till sill/strömming på syd- och ostkusten samt till foderfisk som fångats i insjöar har beräknats till 7,9 milj. kr. Stödet till export av sill/strömming till statshandelsländer samt stödet till foderfisk som fångats i saltvatten är högst 12,75 resp. högst 9,5 milj. kr. För täckande av Svensk Fisks kostnader för överskottshanteringen har beräknats högst 8,25 milj. kr.

Kostnaderna för den kollektiva trygghetsförsäkringen för yrkesfiskare

uppskattas till ca 8 milj. kr. Kostnaderna för trygghetsförsäkringen kan dock komma att bli högre då premien för år 1991 ännu ej fastställts.

Den sammanlagda kostnaden för prisregleringen i form av pristillägg, överskottshantering och trygghetsförsäkring beräknas komma att uppgå till ca 100 milj. kr.

6.2.3 Jordbruksnämndens uppbörds kostnader

Jordbruksnämndens kostnader för uppbörd och kontroll av prisreglerings- och exportavgifter beräknas av nämnden till ca 1,2 milj. kr.

6.2.4 Svensk Fisks kostnader

Svensk Fisks kostnader för administration och kontroll samt informations- och upplysningsverksamhet har av föreningen beräknats till 12,5 milj. kr., varav för administration och kontroll 7,9 milj. kr. och för informations- och upplysningsverksamhet 4,6 milj. kr.

Svensk Fisks kostnader har hittills inte fastlagts eller maximerats av statsmakterna. Med hänsyn till regeringens angivna utgiftsram för prisregleringen föreslås att till Svensk Fisk anslås högst 11,8 milj. kr. under budgetåret 1990/91 för ovan nämnda ändamål, vilket motsvarar de för innevarande budgetår beräknade kostnaderna. Hur medlen skall disponeras bör vara en fråga för föreningens styrelse.

Jordbruksnämnden bör dock bemyndigas medge föreningen att ta i anspråk ytterligare medel. Nämnden bör dock härvid iaktta mycket stor restriktivitet och sådant medgivande bör endast kunna ges i undantagsfall i oföretsedda situationer och efter särskild prövning.

6.2.5 Kostnader för utsättning av fisk

Enligt förhandlingsuppdraget bör jordbruksnämnden avge förslag till disposition av medel ur prisregleringskassan för att bestrida kostnader för utsättning av fisk. Därvid skall även beräknas en särskild medelsram för fortsatt försöksverksamhet med s. k. fördröjd utsättning av lax. De båda beloppen bör bestämmas efter samråd med fiskeristyrelsen.

Jordsbruksnämnden föreslår att 6,8 milj. kr. utgår ur prisregleringskassan för att bestrida kostnader för utsättning av fisk under budgetåret 1990/91.

Beloppet bör i enlighet med förslag från fiskets förhandlingsdelegation, mot vilket fiskeristyrelsen inte har något att erinra, användas enligt följande (milj. kr.).

Ost- och sydkusten, ål	1,20
Västkusten, rödspätta	0,05
Insjöarna, ål och laxartad fisk	4,75
Försök med utsättning av torsk i Östersjön och i Västerhavet	0,50
Fördröjd utsättning av lax	0,30
Summa	6,80

6.2.6 Swefisk

Swefisk, ekonomisk förening, tilldelades för budgetåret 1988/89 högst 2 milj. kr. ur prisregleringskassan för marknadsföringsåtgärder.

Som svar på skrivelse från föreningen, som av jordbruksnämnden överlämnats till regeringen, bemyndigade regeringen den 21 september 1989 statens jordbruksnämnd att till Swefisk utbetala högst 2 milj. kr. som bidrag till projekt rörande marknadsåtgärder.

Jordbruksnämnden skall innan utbetalning av medel granska de enskilda projekten. Ett projekt kan komma ifråga för ekonomiskt stöd endast om det har karaktär av utvecklingsverksamhet, främjar en samordnad försäljning av fisk eller i övrigt gagnar konsumentintresset eller fiskenäringen som helhet.

Till Swefisk har hittills utbetalats 0,8 milj. kr. Nämnden förutsätter att, i den mån återstående medel ej tas i anspråk under innevarande budgetår, dessa får disponeras även under budgetåret 1990/91 enligt nu gällande regler.

6.2.7 Regleringens totalkostnader

De totala regleringskostnaderna under år 1990/91 beräknas till 119,5 milj. kr. En sammanfattning av fördelningen på olika ändamål och jämförelse med faktiska kostnader för år 1988/89 och nu gjorda beräkningar för år 1989/90 redovisas i tabell 6.2.

Tabell 6.2 Fördelning av kostnader för prisregleringen på fisk budgetåren 1988/89 – 1990/91, milj. kr.

	1988/89 Utfall	1989/90 Beräknat	1990/91 Beräknat
Rörliga pristillägg	36,6	48,0	47,8
Fasta pristillägg	5,1	5,5	5,5
Regionala pristillägg	4,0	5,5	7,9
Statshandelsexport	10,0	11,0	12,75
Foderfisk	11,6	12,0	9,5
Överskottshantering	6,4	9,0	8,25
Trygghetsförsäkring	8,4	8,1	8,0
SFR:s förhandl. kostn.	0,5	—	—
S:a prisregleringen	82,6	99,1	99,7
Utsättning	5,5	5,5	6,8
JN:s uppbörds kostnader	1,2	1,2	1,2
Svensk Fisks adm. m. m.	12,0	11,8	11,8
Swefisk	2,0	—	—
Konsumentåtgärder	15,0 ¹	—	—
S:a övrigt	35,7	18,5	19,8
Totalt	118,3	117,6	119,5

¹ Reserverat belopp.

Regeringen har i förhandlingsuppdraget angivit att jordbruksnämndens förslag för budgetåret 1990/91 skall rymmas inom en utgiftsram om 120 milj. kr. De av nämnden beräknade kostnaderna uppgår enligt ovan till 119,5 milj. kr. Vissa delposter är i likhet med vad som hittills gällt

maximerade medan andra endast är beräknade utifrån vad som f.n. bedöms som sannolika marknadspriser och pristilläggsberättigade kvantiteter. Beroende på hur nämnda variabler utvecklar sig kan de verkliga kostnaderna bli såväl lägre som högre.

Förslagen om sänkt normkvantitet för sill/strömning till vad som väntas komma att avsättas, om normkvantitet även för övrig makrill samt om ett högsta belopp för Svensk Fisks kostnader för administration m. m., innebär dock att osäkerheten vad gäller beräknade kostnader för 1990/91 bör vara lägre än för tidigare år.

6.3 Regleringens finansiering under 1990/91

Regleringsföreningen Svensk Fisk föreslås för budgetåret 1990/91 tillföras 93 milj. kr. ur jordbruksnämndens prisregleringskassa för fisk. Vidare bör kostnaderna för trygghetsförsäkringen, utsättning av fisk samt jordbruksnämndens uppbörds-kostnader liksom hittills få täckas med medel ur denna kassa.

Kostnaderna för rörliga, fasta och regionala pristillägg, stöd till statshandelsexport och foderfisk, överskottshantering, samt kostnader för Svensk Fisks administration m. m. bör få täckas med medel som disponeras av Svensk Fisk, dvs. i första hand av under budgetåret tillförda medel från prisregleringskassan och ränteintäkter hos föreningen samt i sista hand av hos föreningen behållna medel.

Ovannämnda förslag till finansiering innebär att ur jordbruksnämndens prisregleringskassa föreslås få utgå ca 109 milj. kr., vilket beräknas överstiga intäkterna i kassan med ca 14 milj. kr. Behållningen i kassan skulle därmed komma att uppgå till ca 65 milj. kr. den 1 juli 1991.

Behållna medel hos Svensk Fisk skulle den 1 juli 1991 komma att uppgå till ca 29 milj. kr.

Disponibla tillgångar den 1 juli 1991 skulle totalt komma att uppgå till ca 94 milj. kr.

7 Hemställan

Med hänsyn till det ovan anförda hemställer jordbruksnämnden

1. att prisregleringen för fisk samt finansieringen av denna under budgetåret 1990/91 utformas på sätt som ovan föreslagits,
2. att normkvantitet fastställs för sill/strömning till 44 000 ton och för övrig makrill till 600 ton samt att nämnden bemyndigas höja normkvantiteten för sill/strömning på sätt som ovan föreslagits,
3. att normpriser och nedre prisgräns för torsk fastställs på sätt som ovan föreslagits samt att nämnden bemyndigas fastställa övre prisgräns för torsk om nämnden så anser påkallat,
4. att rörliga, fasta och regionala pristillägg får utgå på sätt som ovan föreslagits,
5. att stöd till export av sill/strömning till statshandelsländer får utgå med sammanlagt högst 12,75 milj. kr. enligt bestämmelser som får besluta

tas av nämnden samt att nämnden bemyndigas överföra medel härav till stöd till foderfisk,

6. att stöd till foderfisk får utgå med sammanlagt högst 9,5 milj. kr. enligt bestämmelser som får beslutas av nämnden samt att nämnden bemyndigas överföra medel härav till stöd till export av sill/strömning till statshandelsländer,

7. att nämnden bemyndigas utbetala 93 milj. kr. till Svensk Fisk att disponeras av föreningen för kostnader för prisregleringen,

8. att nämnden bemyndigas medge Svensk Fisk att, utöver medel som utbetalas av nämnden, disponera de ränteintäkter som uppkommer hos föreningen samt, om erforderligt, hos föreningen behålla medel för kostnader för prisregleringen och för Svensk Fisks administration och kontroll samt informations- och upplysningsverksamhet,

9. att nämnden bemyndigas medge att medel utöver vad som ovan föreslagits får användas för överskottshantering samt för Svensk Fisks kostnader för administration och kontroll samt informations- och upplysningsverksamhet efter prövning av nämnden,

10. att nämnden bemyndigas meddela närmare bestämmelser om pristillägg och överskottshantering,

11. att nämnden bemyndigas bestrida kostnaderna för fiskarnas trygghetsförsäkring,

12. att nämnden bemyndigas till fiskeristyrelsen utbetala 6,8 milj. kr. för utsättning av fisk inkl. fördröjd utsättning av lax,

13. att i förekommande fall högst 1 milj. kr. av de fettvaruavgifter som tas ut vid härdning av sillolja av inhemskt ursprung, med avdrag för vad som kan beräknas återbetalas vid export, överförs till prisregleringskassan för fisk,

14. att nämnden bemyndigas utbetala pristillägg även vid landningar utomlands om dessa har föranletts av ishinder.

Detta ärende har, på föredragning av avdelningsdirektören Sten, avgjorts av generaldirektören och ledamöterna Eriksson, Fringel, Hillbom och Genfors i närvaro av avdelningscheferna Andersson, Sjöberg och Öjeheim. I ärendets behandling har även deltagit avdelningsdirektören Smedhagen.

Svante Englund

Roland Sten

Uppgifter rörande normprssystemet m. m. (enligt Svensk Fisks statistik) samt regleringsekonomi

Tabell 1 Fastställd och utnyttjad normkvantitet, ilandförd och försåld samt totalt ilandförd kvantitet för sill/strömning, ton

	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90
Normkvantitet					
– fastställd	76 000	73 000	60 000	57 000	55 000
– utnyttjad ¹	69 594	55 726	48 072	44 022	
Ilandfört och försålt ²	69 807	55 726	48 072	44 022	
Totalt ilandfört ³					
– i Sverige	79 600	64 900	64 900	72 500	
– i Sverige och utl	93 100	77 400	67 900	76 400	

¹ Pristilläggsberättigad kvantitet.

² Kvantitet som varit pristilläggsberättigad om ej normkvantitet satt tak.

³ Inkl "överskott", dvs kvantiteter som inte kunnat säljas till minst lägsta priser, statshandelsexport samt ej licensierade fiskares fångster. (SCB:s statistik.)

Tabell 2 Normprissatta fiskslag samt torsk, pristilläggsberättigade kvantiteter, ton

	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89
Sill/strömning, stor	27 333	16 616	13 776	11 356
Sill/strömning, liten	42 261	39 110	34 296	32 666
Torsk	43 538	39 291	43 429	41 896
– 1 juli – 31 december	14 652	9 789	10 923	12 095
– 1 januari – 30 juni	28 886	29 502	32 506	29 801
Övriggrupp I ¹	1 289	1 393	2 159	1 451
Övriggrupp II ²	2 321	1 679	1 311	1 130
Övriggrupp III ³	427	338	361	388
Övriggrupp IV ⁴	133	73	104	51

¹ Gråsej, vitling, sandskädda och pigghaj.

² Kolja, rödspätta, havskatt och lyrtorsk.

³ Kummel, rödtunga och bergtunga.

⁴ Lubb, skrubba och horngädda.

Tabell 3 Normprissatta fiskslag samt torsk, normpriser, avräkningspriser och pristilllägg, kr/kg

	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90
Normpriser					
Sill/strömning, stor	3,06	3,17	3,17	3,17	3,38
Sill/strömning, liten	2,38	2,46	2,46	2,46	2,62
Torsk					
– 1 juli – 31 december	4,83	5,22	6,00–7,20 ⁵	6,00–7,55 ⁵	6,50–8,25 ⁵
– 1 januari – 30 juni	4,62	4,99	5,50–6,70 ⁵	5,50–7,05 ⁵	6,00–7,75 ⁵
Övriggrupp I ¹	6,61	6,97	6,97	6,97	7,42
Övriggrupp II ²	8,24	8,69	8,69	8,69	9,25
Övriggrupp III ³	16,35	17,25	17,25	17,25	18,37
Övriggrupp IV ⁴	3,31	3,49	3,49	3,49	3,72
Avräkningspriser⁶					
Sill/strömning, stor	2,09	2,39	2,32	2,12	
Sill/strömning, liten	1,45	1,54	1,46	1,39	
Torsk					
– 1 juli – 31 december	5,94	6,80	6,86	6,06	
– 1 januari – 30 juni	5,53	7,04	7,22	6,14	
– 1 januari – 30 juni	6,17	6,71	6,73	6,03	
Övriggrupp I ¹	5,01	5,71	5,32	5,52	
Övriggrupp II ²	7,99	9,36	10,24	10,05	
Övriggrupp III ³	15,11	20,67	20,45	21,05	
Övriggrupp IV ⁴	3,76	4,46	4,07	3,96	
Pristilllägg⁶					
Sill/strömning, stor	0,63	0,51	0,64	0,78	
Sill/strömning, liten	0,61	0,60	0,73	0,78	
Torsk					
– 1 juli – 31 december	–	–	–	–	
– 1 januari – 30 juni	–	–	–	–	
Övriggrupp I ¹	1,25	1,11	1,35	1,48	
Övriggrupp II ²	0,52	0,25	–	0,04	
Övriggrupp III ³	1,36	0,03	0,25	0,12	
Övriggrupp IV ⁴	0,02	0,02	0,12	0,05	

¹ Gråsej, vitling, sandskädda och pigghaj.

² Kolja, rödspätta, havskatt och lyrtorsk.

³ Kummel, rödtunga och bergtunga.

⁴ Lubb, skrubba och horngädda.

⁵ Nedre resp övre prisgräns.

⁶ Vägda medeltal av månadsuppgifter. För "övriggrupperna" påverkas värdena av ändrade kvantiteter för ingående fiskslag och är således inte enbart uttryck för prisändringar.

Tabell 4 Procentsats av skillnaden mellan normpris (för torsk nedre prisgräns) och jämförelsepris med vilken pristilllägg utgår

	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90
Sill	65	65	75	75	75
Torsk	75	75	75	75	75
Övriggrupp I–IV	80	80	80	80	80

Tabell 5 Fiskslag med fasta pristillägg, pristilläggsberättigade kvantiteter, avräkningspriser och pristillägg

Prop. 1989/90:123
Underbilaga 2.2

	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90
Pristilläggsberättigade kvantiteter, ton					
Makrill	524	465	961	665	
– Garnmakrill	57	43	
– Övrig makrill	904	622	
Kokräka	671	689	624	600	
Råräka	889	616	572	536	
Storbackelånga	83	18	20	–	
Sötvattensfisk I ¹	838	813	837	961	
Sötvattensfisk II ²	537	547	444	416	
Avräkningspriser³					
Makrill	5,17	6,81			
– Garnmakrill	17,50	16,61	
– Övrig makrill	3,46	3,33	
Kokräka	44,38	49,19	54,98	57,25	
Råräka	9,79	14,22	14,38	14,34	
Storbackelånga	
Sötvattensfisk I ¹	12,54	14,40	15,18	15,40	
Sötvattensfisk II ²	4,37	4,49	5,20	5,96	
Pristillägg					
Makrill	0,75	0,75			
– Garnmakrill			1,90	1,90	1,90
– Övrig makrill			0,90	0,50	0,70
Kokräka	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Råräka	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85
Storbackelånga					
– med huvud	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80
– utan huvud	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10
Sötvattensfisk I ¹	1,80	1,80	1,95	1,95	1,95
Sötvattensfisk II ²	1,35	1,35	1,55	1,55 ⁴	1,55 ⁴

¹ Gädda, gös, sik samt rensad och flådd lake.

² Abborre, siklöja samt annan lake.

³ För sötvattensfisk är underläget för beräknade avräkningspriser begränsat.

⁴ Annan lake endast under perioden november–februari.

Tabell 6 Regionala pristillägg för sill/strömming

Prop. 1989/90: 123
Underbilaga 2.2

	1987/88	1988/89	1989/90
Pristillägg, kr/kg			
Sydkusten	0,10	0,10	0,15
Södra ostkusten	0,20	0,20	0,25
Norra ostkusten	0,50	0,50	0,65
Pristilläggsberättigade kvantiteter, ton			
Sydkusten	15 356	17 742	
Södra ostkusten	4 745	3 870	
Norra ostkusten	3 384 ¹	2 973	

¹ Pristillägg utgick även för torsk. Angiven kvantitet är inkl torsk.

Tabell 7 Pristillägg för statshandelsexport av sill/strömming och för foderfisk. Pristilläggsberättigade kvantiteter, ton

	1987/88	1988/89
Statshandelsexport		
– isad i lådor	4 457	4 777
– levererad till sjöss	–	14 406
Foderfisk		
– saltvattensfisk	61 747 ¹	71 925
– insjöfisk	–	363
– regionalt tillägg	–	874 ²

¹ Endast fodersill.

² Kvantiteten ingår i "foderfisk, saltvattensfisk".

Tabell 8 Mottagna överskott, ton

	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89
Sill/strömming	8 864	8 779	11 617	8 248
Torsk	–	5	–	2
Makrill	58	463	2 037	109
Övrigt	103	69	84	93
Totalt	9 025	9 316	13 738	8 452

Tabell 9 Regleringsekonomi 1985/86 – 1988/89 samt prognos för 1989/90 och 1990/91, milj kr

	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90 prognos	1990/91 prognos
Ing behållning	128,5	144,8	167,7	147,7	128,8	115,2
Prisregl kassan	68,9	69,0	77,9	86,9	100,0	79,2
Svensk Fisks kassa	59,6	75,8	89,8	60,8	28,8	36,0
Intäkter	92,9	91,5	96,6	99,4	104,0	98,0
Prisregl avg m m	71,6	74,6	80,1	81,4	83,0	85,0
Utförelseavg	3,9	2,6	1,5	1,9	2,0	2,0
Ränta kassan	9,2	7,2	7,5	10,4	14,0	8,0
Ränta Svensk Fisk	8,2	7,1	7,5	5,7	5,0	3,0
Utgifter	76,6	68,6	116,6	118,3	117,6	119,5
Rörliga pristillägg	46,4	34,0	37,0	36,6	48,0	47,8
– sill/strömming	43,0	32,0	34,0	34,4		
– torsk	–	–	–	–		
– övriga	3,4	2,0	3,0	2,2		
Fasta pristillägg	5,8	5,1	5,6	5,1	5,5	5,5
– makrill	0,4	0,4	0,9	0,4		
– kokräka	1,3	1,4	1,3	1,2		
– råräka	1,7	1,1	1,1	1,0		
– långa	0,2	0,0	0,0	–		
– sötvattensfisk	2,2	2,2	2,3	2,5		
Regionala pristillägg	–	–	4,2	4,0	5,5	7,9
Pristill. statshand. exp.	–	–	2,9	10,0	11,0	12,75
Pristill. foderfisk	–	–	10,0	11,6	12,0	9,5
Resterande pristillägg från tidigare år	0,3	–	–	–	–	–
Reg. frakttöd m. m.	0,9	1,0	0,0	–	–	–
Överskottshantering	6,4	6,5	15,0	6,4	9,0	8,25
Trygghetsförsäkring	5,4	6,6	7,8	8,4	8,1	8,0
Utsättning	3,4	5,1	4,9	5,5	5,5	6,8
Samordning/Swefisk	–	1,0	3,0	2,0 ¹	–	–
Exportrådet	–	–	0,2	–	–	–
SFRs förhandlingskostnad	–	–	–	0,5	–	–
JNs uppbördskostn. m. m.	0,8	0,8	1,2	1,2	1,2	1,2
Svensk Fisk adm. o. kontr.	4,7	5,4	6,0	7,7	7,5	11,8 ²
Svensk Fisk information	2,5	3,1	3,8	4,3	4,3	..
Konsumentfrämj. åtgärder	–	–	15,0 ¹	15,0 ¹	–	–
Utgående behållning	144,8	167,7	147,7	128,8	115,2	93,7

¹ Reserverat belopp.² Inkl. information.

Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 mars 1990	2
Proposition om fisket	2
<i>Bilaga 1, Utrikesdepartementet, Anmälan till proposition om fisket..</i>	4
1 Inledning	4
2 Föredragandens överväganden	4
3 Hemställan	7
<i>Bilaga 2, Jordbruksdepartementet, Anmälan till proposition om fisket.</i>	8
1 Inledning	8
2 Den svenska fiskenäringens omfattning och inriktning	8
3 Fiskepolitikens mål och medel	10
4 Särskilda frågor	19
4.1 Laxfisket	19
4.2 Prisreglering på fisk under budgetåret 1990/91	20
4.3 Den statliga fiskeadministrationen	25
5 Hemställan	28
<i>Underbilaga 1.1</i> Beslut av rådet Nr. 6 1989	29
<i>Underbilaga 1.2</i> Överenskommen tolkning av artiklarna 10, 13, 14 och 16 konventionen	33
<i>Underbilaga 2.1</i> Sammanställning av remissyttrandena över betänk- andet (SOU 1989: 56) Fiskprisregleringen och fiske- riadministrationen	36
<i>Underbilaga 2.2</i> Skrivelse av statens jordbruksnämnd med förslag till reglering av priserna på fisk m. m. under budgetåret 1990/91	96